Delmi

Vetenskapsrådet

Kunskapsöversikt

2026:12

Arbetsmarknadspolitiska insatser i områden med socioekonomiska utmaningar

Arbetsmarknadspolitiska insatser i områden med socioekonomiska utmaningar

Anders Forslund

Rapport 2026:12

Delmi

Vetenskapsrådet

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR

Delegationen för Migrationsstudier
Ju 2013:17

Delmi Rapport 2026:12
Beställning: www.delmi.se
E-post: ju.delmi@regeringskansliet.se
Omslagsfoto: Igor Omilaev, Unsplash
Stockholm 2026
ISBN: 978-91-89993-78-5

Förord

En central uppgift för arbetsmarknadspolitiken är att stödja människor som har svårt att få arbete. För att stödet ska bidra till en varaktig etablering på arbetsmarknaden behövs kunskap om vilka insatser som fungerar, för vilka grupper och under vilka förutsättningar. Samtidigt följer svårigheterna att få arbete ett geografiskt mönster som hänger samman med socioekonomisk segregation, det vill säga att människor med olika ekonomiska och sociala förutsättningar lever geografiskt åtskilda. Allt detta aktualiserar frågor om hur stödet ska organiseras och fördelas. Vilka insatser hjälper människor att komma i arbete? Vad vet vi om stöd som utgår från individuella behov och om satsningar som riktas till särskilda bostadsområden?

Kunskapsöversikten sammanställer och analyserar forskning om individinriktade insatser för olika grupper, exempelvis långtids-arbetslösa och personer med kort utbildning som också är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar. Översikten omfattar studier av områdesbaserade satsningars effekter och genomförande. Resultaten ger ett forskningsbaserat underlag för arbetsmarknadspolitiska beslut och pekar på kunskapsluckor som behöver täppas till med fortsatt forskning och utvärdering.

Kunskapsöversikten är framtagen i ett samarbete mellan Delegationen för migrationsstudier (Delmi) och Vetenskapsrådet, som en del av en gemensam satsning på att ta fram kunskapsöversikter om segregation. Vetenskapsrådet driver sedan år 2021 ett nationellt forskningsprogram om segregation. Programmet ska bidra till kunskap som kan minska segregationen samt skapa jämlika uppväxt- och levnadsvillkor och goda livschanser för alla. Fokus är riktat mot att initiera forskning om segregation och stärka forskningsområdets långsiktiga utveckling samt främja tillgängliggörande och spridning av forskning och kunskap om segregation för att bidra till en kunskapsbaserad praktik. Den här kunskapsöversikten är ett sätt att sprida forskningsbaserad kunskap om segregation till en bredare publik.

Författare till kunskapsöversikten är **Anders Forslund**, professor emeritus vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Arbetet med kunskapsöversikten har följts av Delmis kommittéledamot Matz Dahlberg. Vid Delmis kansli har Pinar Aslan Akay och Jenny Bergsten granskat innehållet i översikten. Kunskapsöversikten har också granskats av huvudsekreteraren för Ämnesrådet för humaniora och samhällsvetenskap vid Vetenskapsrådet, Henrik Ekengren Oscarsson. I enlighet med Delmis praxis ansvarar författaren själv för kunskapsöversiktens innehåll, slutsatser och rekommendationer.

Stockholm, november 2026

Joakim Palme
Ordförande Delmi

Agneta Carlberger Kundoori
Kanslichef Delmi

Sammanfattning

Denna kunskapsöversikt sammanställer forskning om arbetsmarknadspolitiska insatser med relevans för personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar. Översikten bygger på en strukturerad litteratursökning och omfattar tre typer av evidens. Den första är målgruppsnära indirekt evidens om ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser för grupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar. Den andra är direkt områdesevidens från studier där insatsen eller målgruppen definieras geografiskt. Den tredje är implementeringsevidens om hur områdesbaserade satsningar har organiserats och genomförts. Evidenstyperna besvarar delvis olika frågor och är därför inte en rangordning efter kvalitet. Studiernas metodologiska trovärdighet och deras relevans för rapportens frågor bedöms var för sig.

Den omfattande men indirekta evidensen om ordinarie arbetsmarknadspolitik ger stöd för positiva individeffekter av framför allt yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, riktade subventionerade anställningar samt intensifierad och arbetsgivarorienterad förmedling och matchning för grupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar.

Arbetsmarknadsutbildning innebär vanligen en långsammare övergång till arbete under programtiden, men flera senare studier visar positiva och långvariga effekter på sysselsättning och arbetsinkomster efter avslutad utbildning. Resultaten är särskilt gynnsamma när utbildningen är inriktad mot yrken där det finns efterfrågan på arbetskraft.

Subventionerade anställningar ger också genomgående positiva individeffekter för grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. För introduktionsjobb och extratjänster går dock en del av effekten via övergångar till andra subventionerade anställningar, framför allt nystartsjobb. Positiva effekter för deltagarna måste också vägas mot risken att stödet går till personer som skulle ha fått arbete ändå eller

tränger undan andra arbetssökande. Stöden är därför mest motiverade när de riktas till personer som utan subvention har små möjligheter att få arbete.

Intensifierad förmedling och matchning har gett positiva resultat för bland annat långtidsarbetslösa och nyanlända. De positiva resultaten är särskilt tydliga för insatser där hög handläggartäthet kombineras med individualiserad kartläggning, arbetsgivarkontakter och konkret matchning. En möjlig mekanism är att sådana arbetssätt delvis kompenserar för svaga arbetsmarknadsnätverk.

Evidensen om traditionell arbetspraktik är mer villkorad. Praktik kan ge snabbare övergångar till arbete på kort sikt men har i regel svagare långsiktiga effekter än arbetsmarknadsutbildning. Resultaten är bättre för målgruppsanpassade former av praktik, särskilt när de kombineras med språkstöd, handledning, intensiv matchning och arbetsgivarkontakter. Ett återkommande mönster är därför att de tydligaste positiva effekterna återfinns för insatser som antingen stärker relevant yrkeskompetens eller skapar en direkt länk till arbetsgivare och arbetsplatser.

Dessa resultat ger vägledning om vilka konkreta insatser som kan vara relevanta för många invånare i områden med socioekonomiska utmaningar. Eftersom studierna i regel inte avgränsar målgruppen efter bostadsområde visar de emellertid inte om effekterna är desamma i olika områdeskontexter. De visar inte heller om samma insatser får större effekt när de organiseras lokalt eller fördelas med bostadsområdet som urvalskriterium.

Deltagande och effekter skiljer sig mellan grupper. Det tydligaste mönstret gäller kvinnor och män, framför allt bland nyanlända. Kvinnor har ofta fått mindre arbetsmarknadsnära stöd än män, samtidigt som flera studier visar goda effekter för kvinnor när de får tillgång till arbetsgivarorienterad matchning, språkpraktik och vissa subventionerade anställningar. Gruppskillnader kan därför delvis bero på skillnader i tillgång till effektiva insatser snarare än på olika behandlingseffekter.

Den direkta evidensen om områdesbaserade arbetsmarknadsinsatser är betydligt mindre omfattande. De få svenska och danska studierna ger visst stöd för positiva individeffekter. Skattningarna pekar på relativt begränsade genomsnittliga effekter och möjliga skillnader mellan grupper, men evidensbasen är för liten för att några stabila mönster ska kunna fastställas. Implementeringsstudier beskriver hur geografisk organisering i vissa satsningar har underlättat uppsökande verksamhet, lokal samverkan och anpassning till lokala förhållanden. Studierna ger däremot inte underlag för att fastställa om dessa betingelser leder till bättre arbetsmarknadsutfall. Det saknas också i stort sett studier som jämför geografisk prioritering med urval efter individuella behov. Skillnaden i evidensens omfattning får därför inte tolkas som att individbaserad inriktning har visats vara effektivare än områdesbaserad inriktning. Den visar i stället att vi vet betydligt mer om vilka konkreta insatser som fungerar för olika individgrupper än om mervärdet av att organisera eller fördela dem geografiskt.

Summary

This research review synthesises evidence on labour market policy interventions relevant to people living in socioeconomically disadvantaged areas. Based on a structured literature search, the review covers three types of evidence. The first is target-group-related indirect evidence on mainstream labour market policy interventions for groups that are overrepresented in socioeconomically disadvantaged areas. The second is direct area-based evidence from studies in which the intervention or target population is defined geographically. The third is implementation evidence on how area-based initiatives have been organised and delivered. These types of evidence address partly different questions and therefore do not constitute a hierarchy of evidence quality. A study's credibility must be assessed separately from its relevance to the review's research questions.

The extensive but indirect evidence on mainstream labour market policy interventions supports positive individual-level effects, particularly from vocational labour market training, targeted subsidised employment, and intensified, employer-oriented employment services and job matching for groups that are overrepresented in socioeconomically disadvantaged areas.

Labour market training generally reduces the transition to employment during programme participation. Several more recent studies, however, find positive and persistent effects on employment and earnings after participants have completed their training. Outcomes are particularly favourable when training is directed towards occupations for which there is demand for labour.

Subsidised employment also consistently produces positive individual-level effects for groups in a weak labour market position. For introductory jobs and extra-service jobs, however, part of the effect operates through transitions to other forms of subsidised employment, particularly new-start jobs. Positive effects for participants must also

be weighed against the risks that subsidies are paid for people who would have obtained employment anyway or that subsidised workers displace other jobseekers. Hence, such subsidies are most strongly justified when targeted at people who have little prospect of obtaining employment without support.

Intensified employment services and job matching have produced positive results for groups including the long-term unemployed and newly arrived immigrants. The positive outcomes are particularly apparent in interventions that combine a high caseworker density with individualised assessment, employer contacts and active matching to specific vacancies. One possible mechanism is that these activities partly compensate for weak labour market networks.

The evidence on traditional work practice is more conditional. Work practice may accelerate transitions to employment in the short run but generally has weaker long-run effects than labour market training. Outcomes are more favourable for forms of work practice adapted to the needs of particular target groups, especially when combined with language support, supervision, intensive job matching and employer contacts. A recurring pattern is therefore that the clearest positive effects are found for interventions that either strengthen relevant occupational skills or establish a direct link to employers and workplaces.

These findings provide guidance on which specific interventions may be relevant to many residents in socioeconomically disadvantaged areas. However, because the studies generally do not define their target populations by area of residence, they do not show whether the effects are the same across different area contexts. Nor do they show whether the same interventions are more effective when organised locally or when place of residence is used as a selection criterion.

Participation and effects differ across groups. The clearest pattern concerns women and men, particularly among newly arrived immigrants. Women have often received less employment-oriented support than men, while several studies find favourable effects for

women when they gain access to employer-oriented job matching, language-supported work placements and certain forms of subsidised employment. Differences between groups may therefore partly reflect unequal access to effective interventions rather than differences in the effects of the same intervention.

The direct evidence on area-based labour market interventions is considerably more limited. The small number of Swedish and Danish studies provides some support for positive individual-level effects. The estimates suggest relatively modest average effects and possible differences across groups, but the evidence base is too limited to establish any stable patterns. Implementation studies describe how geographical organisation has facilitated outreach, local coordination and adaptation to local conditions in some initiatives. However, this evidence does not establish that such conditions lead to improved labour market outcomes. There is also an almost complete lack of studies comparing geographical prioritisation with selection based on individual needs. The difference in the amount of available evidence should therefore not be interpreted as demonstrating that individual-based targeting is more effective than area-based targeting. Rather, it shows that we know considerably more about which specific interventions work for different groups of individuals than about the value added of organising or allocating them geographically.

Innehåll

1. Inledning 16

2. Den svenska arbetsmarknadspolitiken för personer i områden med socioekonomiska utmaningar 20
2.1 Områdesbaserade insatser 20
2.2 Individinriktade insatser 23
2.3 Olika former av geografisk inriktning 25

3. Litteratursökning 26

4. Indirekt evidens: effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden 29
4.1 Arbetsmarknadsutbildning 30
4.2 Arbetspraktik 37
4.3 Subventionerade anställningar 40
4.4 Resultat för personer långt från arbetsmarknaden 44
4.5 Sammanfattning 46
4.6 Intensifierade förmedlingsinsatser 47
4.7 Etableringsinsatser för nyanlända 51
4.8 Kommunala arbetsmarknadsinsatser 58
4.9 Samverkan mellan olika aktörer 62

5. Reformer i bidrags- och inkomstskattesystem 67
5.1 Sammanfattande kommentarer 70

6. Lärdomar från genomförandet av svenska områdesbaserade satsningar 71
6.1 Problemdefinition och programteori 71
6.2 Implementeringsvillkor 72
6.3 Deltagande och inflytande 74
6.4 Konsekvenser för utvärdering 74
6.5 Sammanfattande kommentarer 75

7. Direkt evidens: effekter av områdesbaserade insatser 77
7.1 Svenska studier 79
7.2 Studier av danska områdesbaserade insatser 81
7.3 Vad tillför de danska studierna? 84
7.4 Sammanfattande diskussion av evidens om områdesbaserade insatser 84

8. Sammanfattande diskussion 88
8.1 Vad visar den indirekta evidensen om konkreta insatser? 88
8.2 Skillnader mellan grupper 90
8.3 Vad vet vi om områdesbaseringens betydelse? 91
8.4 Vad innebär resultaten för politiken? 92
8.5 Kunskapsluckor och framtida utvärdering 93

Referenser 94

Bilaga 1. Inkluderade referenser 107

Förteckning över tidigare publikationer 123

Tabeller

Tabell B1. Inkluderade referenser 107

1. Inledning

Boendesegregation och koncentration av socioekonomiska utmaningar är nära kopplade till ojämnt fördelade livschanser på arbetsmarknaden. Personer som växer upp eller är bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar möter oftare hinder vid inträde och deltagande på arbetsmarknaden än individer med liknande egenskaper som bor i socioekonomiskt starkare områden.[1] Dessa hinder handlar bland annat om sämre lokala arbetsmarknadsförhållanden, begränsade professionella nätverk eller sociala normer kring arbete.[2] Antalet personer som växer upp eller bor i områden med socioekonomiska utmaningar är inte försumbart.[3] Mot den bakgrunden kan väl utformade arbetsmarknadspolitiska insatser bidra till utjämnade livschanser för ett stort antal invånare i områden med socioekonomiska utmaningar. Argumentet för fungerande insatser för personer som bor i sådana områden är extra starkt eftersom det finns evidens för grannskapseffekter – förbättrade arbetsmarknadsutfall för vissa individer kan påverka andra individer i deras grannskap positivt. För att bättre förstå hur arbetsmarknadspolitiken kan bidra till bättre utfall på arbetsmarknaden för personer i segregerade miljöer behövs kunskap om effekterna av insatser som är relevanta för personer i dessa miljöer.

Rapporten behandlar två skilda kunskapsområden. Det första gäller ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser för individgrupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar, exempelvis långtidsarbetslösa, nyanlända och personer med kort utbildning. Dessa studier ger kunskap om vilka insatser som kan vara

[1] Jag följer Boverket (2024) och definierar ett område med socioekonomiska utmaningar som ett område med hög andel personer med låg ekonomisk standard, hög andel personer med endast förgymnasial utbildning och hög andel personer som haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader.

[2] Se exempelvis Hedström m.fl. (2003) och referenser däri eller Manski (2000) för en diskussion av sociala normer och arbetsmarknadsutfall.

[3] Enligt Boverket (2025) bodde drygt 700 000 personer i områden med socioekonomiska utmaningar år 2023.

verksamma för sådana grupper, men inte direkt om effekterna av att rikta eller organisera insatserna geografiskt. Evidensen är därför indirekt i förhållande till rapportens områdesperspektiv.

Det andra kunskapsområdet gäller insatser där bostadsområdet ingår i själva interventionens utformning eller målgruppsdefinition. Sådana studier ger mer direkt evidens om områdesbaserad politik, men de är betydligt färre.

Inom områdesbaserad politik behöver man dessutom skilja mellan två policyval. Det ena gäller geografisk organisering: att exempelvis lokalisera personal, arbetsgivarkontakter, uppsökande verksamhet eller myndighetssamverkan till ett visst område. Det andra gäller geografisk prioritering: att bostadsadressen påverkar vilka individer som får tillgång till en insats. Insatser kan organiseras lokalt utan att tillträdet begränsas efter bostadsområde, och individer kan prioriteras geografiskt utan att verksamheten organiseras lokalt. Distinktionen är viktig eftersom de två valen kan ha olika motiv och effekter.

Den omfattande forskningen om ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatser kan alltså ge vägledning om insatsernas innehåll, men kan inte avgöra vare sig om en geografisk organisation förbättrar genomförandet eller om geografisk prioritering är effektivare än urval efter individuella behov. Dessa frågor kräver direkt evidens om områdesbaserade insatser eller jämförelser mellan alternativa sätt att organisera och fördela samma insats.

Det är också viktigt att hålla i minnet att insatsers effekter för invånare som bor i ett område när insatsen sätts in inte nödvändigtvis fångar effekter för området. Ett viktigt skäl till detta är att in- eller utflyttning till och från ett område kan påverkas av insatserna.

Syftet med kunskapsöversikten är att sammanställa och analysera forskning om arbetsmarknadspolitiska insatser med relevans för personer i områden med socioekonomiska utmaningar. Översikten undersöker dels vilka konkreta insatser som kan förbättra arbetsmarknadsutfallen för relevanta individgrupper, dels vad som är känt

om effekterna och genomförandet av områdesbaserade insatser. Ett särskilt syfte är att klarlägga vad forskningen kan säga om geografisk organisering respektive geografisk prioritering och att identifiera de frågor som den befintliga evidensen inte kan besvara.

Översikten avser att besvara följande frågor:

1. Vilka arbetsmarknadspolitiska insatser har visat sig förbättra arbetsmarknadsutfallen för individgrupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar?
2. Vad visar den direkta evidensen om effekterna av arbetsmarknadspolitiska insatser som genomförts inom ramen för områdesbaserade satsningar?
3. Vad vet vi om mervärdet av att organisera arbetsmarknadspolitiken geografiskt respektive prioritera deltagare utifrån bostadsområde?
4. Skiljer sig deltagande och effekter mellan olika grupper (kvinnor och män, inrikes och utrikes födda) och vilka mekanismer pekar forskningen på som möjliga förklaringar till eventuella sådana skillnader?

Översikten genomförs som en kunskapsöversikt med strukturerad litteratursökning. Detta avser en syntes av befintlig forskning där relevanta studier i första hand identifieras genom en genomtänkt sökstrategi i valda databaser och andra relevanta källor. Studierna väljs ut och värderas utifrån explicita kriterier för relevans och metodologisk kvalitet, varefter resultaten sammanställs.

Utgångspunkten i översikten är att identifiera studier som fokuserar på svenska förhållanden. Med en relativt hög sannolikhet är såväl den förda arbetsmarknadspolitiken som dess effekter alltför kontextspecifika för att evidens från andra länder ska ha tillräckligt hög relevans för svenska förhållanden. Inte minst är överförbarheten begränsad när det gäller insatser som riktats till områden med

socioekonomiska utmaningar, eftersom kontrafaktiska utfall[4] för sådana satsningar inkluderar de ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatserna. Här är de ordinarie insatsernas ambitionsnivåer och utformning, även i de nordiska länderna, relativt olikartade.[5]

Rapporten är fortsättningsvis disponerad så att avsnitt 2 kortfattat beskriver insatser för personer i områden med socioekonomiska utmaningar. Avsnitt 3 beskriver kortfattat den litteratursökning som ligger till grund för översikten. I avsnitt 4 behandlas effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser med fokus på insatser för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden. Avsnitt 5 innehåller en kort genomgång av studier av effekter av reformer inom försörjnings- och inkomstskattesystem för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Här redovisas också några resultat som avser en dansk reform. Avsnitt 6 går igenom lärdomar från studier av implementeringen av områdesbaserade insatser för områden med socioekonomiska utmaningar. Avsnitt 7 presenterar evidens för effekter av områdesbaserade insatser, inklusive resultat som avser två danska satsningar. Avsnitt 8 är en sammanfattande diskussion.

[4] Det utfall som skulle ha uppstått för deltagarna om de inte hade fått insatsen. Eftersom detta inte kan observeras måste det uppskattas med hjälp av en jämförelsegrupp.

[5] Se exempelvis diskussionen i Forslund (2025).

2. Den svenska arbetsmarknadspolitiken för personer i områden med socioekonomiska utmaningar

Arbetsmarknadspolitiska insatser som berör personer i socioekonomiskt utsatta områden kan översiktligt delas in i två kategorier. Den ena omfattar områdesbaserade insatser, som riktas till särskilda geografiska områden eller deras invånare. Den andra omfattar individinriktade insatser, som riktas till personer med svag arbetsmarknadsanknytning och därför ofta når en oproportionerligt stor andel personer från socioekonomiskt utsatta områden. I det här avsnittet beskriver jag kortfattat de två typerna av insatser som använts under ungefärligen de senaste 35 åren.

2.1 Områdesbaserade insatser[6]

Den moderna svenska områdespolitiken växte fram under 1990-talet mot bakgrund av arbetslöshet, immigration, boendesegregation och försämrade levnadsvillkor i vissa miljonprogramsområden. De tidiga satsningarna hade ofta breda socialpolitiska mål, med arbete och egen försörjning som centrala komponenter. Många områdesbaserade insatser har genomförts med stöd från Europeiska socialfonden (ESF).[7]

[6] Beskrivningen av områdesbaserade satsningar bygger huvudsakligen på Popoola m.fl. (2022), Roelofs och Salonen (2019), Hertting och Urban (2020) och Grander m.fl. (2022).

[7] Se exempelvis Svenska ESF-rådets projektbank, https://www.esf.se/resultat/projektbanken

Blommansatsningen, eller "särskilda insatser i utsatta bostadsområden", genomfördes 1995/96–1998/99 i åtta kommuner (Stockholm, Göteborg, Malmö, Botkyrka, Haninge, Huddinge, Solna och Södertälje). Den var inriktad på utsatta bostadsområden och kombinerade integrations-, utbildnings-, sysselsättnings- och boendemiljöinsatser. I forskningen beskrivs den som en av de första större svenska områdesbaserade satsningarna med tydlig koppling till arbete och integration (Lahti Edmark, 2002).

Efter Blommansatsningen kom *Storstadssatsningen* genom propositionen Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet (prop. 1997/98:165). Insatserna syftade både till tillväxt i storstadsregionerna och till att bryta social och etnisk segregation i utsatta bostadsområden. Den genomfördes genom lokala utvecklingsavtal mellan stat och kommuner och omfattade 24 bostadsområden i sju storstadskommuner.

Storstadssatsningen syftade till "att bryta den sociala, etniska och diskriminerande segregationen i storstadsregionerna och att verka för jämlika och jämställda levnadsvillkor för storstädernas invånare" (SOU 2005:29, s. 42). Det senare målet hade som delmål bland annat att höja sysselsättningsgraden och minska beroendet av försörjningsstöd (SOU 2005:29).

Arbetsmarknadsinslagen bestod bland annat av lokala jobbcentra, vägledning, praktik, svenskundervisning kopplad till arbete, vuxenutbildning, kompetensutveckling, matchning mot lokala arbetsgivare samt projekt riktade till kvinnor, unga och utrikes födda. Satsningen byggde på samverkan mellan kommuner, Arbetsförmedlingen, bostadsbolag, skola, civilsamhälle och lokala aktörer (Lahti Edmark, 2002).

Storstadssatsningen följdes av *urban utvecklingspolitik och nya lokala utvecklingsavtal*. Från 2008 reglerades det urbana utvecklingsarbetet i förordningen (2008:348) om urbant utvecklingsarbete. Utvecklingsavtalen skulle ange vilka stadsdelar som omfattades och vilka statliga och kommunala åtgärder som skulle genomföras, bland annat genom lokala partnerskap, strategiska stadsdelsplaner, samverkansöverenskommelser, uppföljning och utvärdering.

Under denna period betonades arbete, utbildning och trygghet tydligare. Enligt SOU 2012:50 tecknade regeringen lokala utvecklingsavtal för 2008–2010 med 21 kommuner och 38 stadsdelar. Avtalen innebar mer samordning av befintliga resurser än nya stora statsbidrag.

Arbetsmarknadspolitiskt innebar detta fler lokala samverkansstrukturer, stadsdelsvisa jobbspår, särskilda satsningar på unga, nyanlända och långtidsarbetslösa samt starkare koppling mellan kommunala försörjningsstödsinsatser och Arbetsförmedlingens program.

Parallellt med den statliga politiken genomförde flera kommuner egna områdesbaserade program. Ett sådant exempel var *Järvalyftet* i Stockholm, som från 2007 kombinerade fysisk stadsutveckling med utbildning, trygghet, demokrati, näringsliv och sysselsättning. Stockholms stads egen dokumentation framhåller bland annat utbildning och arbete som centrala för egen försörjning och boende.[8] I Malmö har områdesbaserade integrations- och sysselsättningsinsatser genomförts under lång tid, ofta kopplade till stadsdelar som Rosengård, Fosie och Södra Innerstaden. Arbetet mot segregation 1995–2020 har skiftat mellan integrationsprojekt, områdesutveckling, trygghetsarbete, arbetsmarknadsinsatser och mer generella välfärdsinsatser.

Från slutet av 2010-talet återkom en mer nationellt sammanhållen politik mot segregation. Regeringen presenterade först ett *långsiktigt reformprogram för minskad segregation 2017–2025* (Regeringskansliet, 2017). Reformprogrammet kompletterades året därpå av en *långsiktig strategi för att minska och motverka segregation 2018–2028*, vilken fastställde mål, delmål och den övergripande inriktningen för statens arbete mot segregation under en tioårsperiod (Kulturdepartementet, 2018; Statskontoret, 2023). Strategin pekade ut fem områden: boende, utbildning, arbetsmarknad, demokrati och civilsamhälle samt brottslighet.

[8] Se exempelvis Utlåtande 2009:46 RV (Dnr 319-2070/2008, 336-2252/2004).

Arbetsmarknadsdelen handlade framför allt om att minska långtidsarbetslöshet i områden med socioekonomiska utmaningar, stärka matchning, utbildning och etablering samt förbättra samverkan mellan kommuner, Arbetsförmedlingen och civilsamhälle. Regeringens budgetunderlag för arbetsmarknadspolitiken lyfte uttryckligen "minskad långtidsarbetslöshet i områden med socioekonomiska utmaningar" som del av reformprogrammet. *Delegationen mot segregation (Delmos)* fick i uppdrag att följa upp både reformprogrammet 2017–2025 och den senare strategin (Statskontoret, 2023).[9]

Under 2021–2023 fördelades särskilda statsbidrag till sociala insatser i utsatta områden. Regeringens uppdrag omfattade 250 miljoner kronor per år 2021–2023, med Socialstyrelsen som ansvarig myndighet.

Dessa medel var inte renodlad arbetsmarknadspolitik, men många lokala projekt hade indirekt eller direkt arbetsmarknadsrelevans: uppsökande arbete, stöd till unga, föräldrastöd, civilsamhällessamverkan, skolnärvaro, förebyggande arbete och stöd till personer långt från arbetsmarknaden. Socialstyrelsens slutredovisning (Socialstyrelsen, 2024) visar att satsningen var bred och socialpolitisk snarare än avgränsad till Arbetsförmedlingens program.

2.2 Individinriktade insatser

Arbetsförmedlingen har under de senaste decennierna erbjudit en stor mängd arbetsmarknadspolitiska insatser för arbetslösa. Ett antal av dem har i betydande utsträckning riktats till arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden.[10] Översiktligt har det handlat om insatser som är rustande eller matchande mot jobb för denna målgrupp, till exempel arbetsmarknadsutbildning, subventionerade anställningar och

[9] Delmos avvecklades dock under 2022 efter budgetbeslutet 2021 och lades ner 31/12 2022.

[10] Ett flertal nyare studier av svensk arbetsmarknadspolitik innehåller deskriptioner som innefattar deltagarnas egenskaper i de studerade insatserna. Exempelvis beskriver Liljeberg och Lundin (2025) deltagarna i olika subventionerade anställningar. Av beskrivningarna framgår det att Arbetsförmedlingens insatser har en överrepresentation av arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden.

intensifierat handläggarstöd. Men de flesta arbetsmarknadspolitiska insatser har i stor utsträckning riktats till personer med svag ställning på arbetsmarknaden. I genomgången av studier av de arbetsmarknadspolitiska insatsernas effekter kommer i så stor utsträckning som möjligt insatsernas effekter för personer med svag ställning på arbetsmarknaden att ligga i fokus. Notera, återigen, att skattade effekter av insatser som riktas till grupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar bara tillhandahåller indirekt evidens om insatser som riktas till personer i dessa områden.

Insatserna har tillhandahållits av flera typer av aktörer: staten (Arbetsförmedlingen), kommunerna och fristående privata aktörer och samarbeten aktörerna emellan. Översikten behandlar insatser som tillhandahållits av alla typer av utförare.

Eftersom de arbetsmarknadspolitiska insatserna i stor utsträckning har riktats till personer med svag ställning på arbetsmarknaden har de också i betydande utsträckning riktats till individer som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar. Kunskap om insatsernas effekter säger därför någonting om hur invånarna i områden med socioekonomiska utmaningar och deras etablering på arbetsmarknaden kan påverkas av relevanta insatser.

Förutom de insatser som brukar räknas till aktiv arbetsmarknadspolitik[11], har politiken också omfattat åtgärder som syftar till att påverka människors ekonomiska incitament att söka och ta ett arbete. Det har bland annat skett genom förändringar av skillnaden i ekonomiskt utbyte mellan att arbeta och att försörjas genom olika former av bidrag eller ersättningar. Vissa reformer i bidrags- och skattesystem har explicit syftat till att påverka grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. Denna översikt berör även vissa sådana reformer.

[11] Aktiv arbetsmarknadspolitik är offentliga insatser som syftar till att förbättra arbetslösas möjligheter att få arbete och arbetsgivares möjligheter att rekrytera. Den omfattar främst arbetsförmedling och matchning, arbetsmarknadsutbildning, praktik samt subventionerade anställningar. Passiv arbetsmarknadspolitik ger huvudsakligen ekonomisk ersättning under arbetslöshet, exempelvis arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd.

2.3 Olika former av geografisk inriktning

Att arbetsmarknadspolitiken har en geografisk inriktning kan betyda minst två olika saker. Den kan för det första organiseras geografiskt genom lokal närvaro, områdesbaserad samverkan, uppsökande arbete eller särskilda arbetsgivarkontakter. Syftet kan då vara att minska avståndet till myndigheter, nå personer som den ordinarie verksamheten har svårt att nå eller utnyttja lokal kunskap.

För det andra kan individer prioriteras utifrån bostadsområde, så att boende i vissa områden ges särskild eller tidigare tillgång till resurser och insatser. Motivet kan vara att behoven är geografiskt koncentrerade eller att det finns områdesspecifika hinder och spridningseffekter.

Dessa val sammanfaller inte nödvändigtvis. En lokalt organiserad verksamhet kan vara öppen även för personer utanför målområdet, medan geografisk prioritering kan genomföras inom en centralt organiserad verksamhet. Evidens för att lokal organisering förbättrar tillgänglighet eller samverkan innebär därför inte automatiskt evidens för att bostadsområdet är ett effektivt urvalskriterium.

3. Litteratursökning

Ansatsen i denna översikt är mer systematisk och transparent än en traditionell berättande litteraturöversikt, men gör inte anspråk på den fullständighet och metodstandardisering som kännetecknar en formell systematisk översikt.[12]

Litteratursökningen har gjorts för att identifiera tre typer av studier: studier av arbetsmarknadspolitiska insatser, studier av reformer av bidragssystem samt studier av plats-/områdesbaserade insatser. Litteratursökningarna har genomförts vid ett antal tillfällen under juni–augusti 2026.

För att inkluderas som effektstudie ska studien innehålla en jämförelse som under explicita och rimligt trovärdiga antaganden kan användas för att representera det kontrafaktiska utfallet. De inkluderade studierna använder bland annat randomisering, naturliga experiment, regressions-diskontinuitetsdesign, instrumentvariabelmetoder, difference-in-differences, matchningsmetoder och regressionsbaserade jämförelser.[13] Evidensvikten bedöms utifrån den konkreta identifikationsstrategin och dess antaganden snarare än utifrån beteckningen på metoden.

För att identifiera studier av arbetsmarknadspolitiska insatser har jag sökt i några databaser som främst täcker nationalekonomisk eller allmänt inriktad internationellt publicerad (engelskspråkig) forskningslitteratur, nämligen Scopus, EconLit och RePEc/IDEAS.[14] Sökningarna begränsades till åren från och med 1995. Huvudsakliga ”sökblock” har

[12] Snyder (2019) menar att semisystematiska ansatser, som i denna rapport, kan vara lämpliga när ett område är brett, heterogent och studerat inom olika forskningstraditioner. Dessa kriterier stämmer väl in på denna rapport.

[13] Metoderna försöker på olika sätt skapa en trovärdig jämförelse mellan utfallet för dem som berörs av en insats och det utfall som sannolikt skulle ha uppstått utan insatsen. De skiljer sig åt i vilken variation som används och vilka antaganden som krävs för att ett skattat samband ska kunna tolkas som ett orsakssamband.

[14] Web of Science gav exakt samma träffar som Scopus.

innefattat geografi (Sverige), olika typer av arbetsmarknadspolitiska insatser, olika arbetsmarknadsutfall och sökord som indikerar effekt eller utvärdering. Med personer med svag ställning på arbetsmarknaden har jag menat individer som enligt tillgänglig deskriptiv evidens har en låg sannolikhet att gå till arbete (ofta kallat jobbchans). Det handlar om utrikes födda (särskilt flyktingar och anhöriga), långtidsarbetslösa, personer med ekonomiskt bistånd, lågutbildade, personer med funktionsnedsättning(ar) och äldre.[15] Förutom i de angivna databaserna har jag sökt på IFAU:s och Arbetsförmedlingens hemsidor, eftersom central forskning om arbetsmarknadspolitiska insatsers effekter är publicerad i rapporter från dessa myndigheter och inte alltid författad på engelska. De studier som identifierats via denna process har sedan granskats manuellt för att behålla effektstudier med en tillräckligt trovärdig strategi för att skatta orsakssamband.[16] Därefter har jag använt en ”snöbollsmetod”[17] för att hitta ytterligare relevanta studier i de identifierade studiernas referenslistor.

I nästa steg uteslöts de flesta studier som utgivits senast 2011, eftersom resultaten i dessa sammanfattats i Calmfors m.fl. (2002) och Forslund och Vikström (2011). De identifierade studierna och dessa översikter är källorna till översiktens genomgång av effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser.

[15] Dessa grupper är självfallet delvis överlappande.

[16] Graden av trovärdighet när man skattar orsakssamband hänger alltid samman med hur rimligt det är att tro att den använda kontrollgruppen kan representera utfall för behandlingsgruppen om den inte hade tagit del av behandling. Det finns inga enkla tumregler, utan rimligheten beror i normalfallet på en mängd faktorer som handlar om såväl datatillgång och -kvalitet som hur kontrollgruppen konstruerats. Den ideala situationen är att man har tillgång till många individer i såväl behandlings- som kontrollgrupp och att det är slumpmässigt vem som har hamnat i vilken grupp. Vidare ska data innehålla väl mätt information om relevanta utfall på individnivå och gärna om individ- och områdesegenskaper. Sådan information kan både användas för att mäta effekter med högre precision (vid randomiserade studier) och för att skapa bra kontrollgrupper om man inte har tillgång till en randomiserad design.

[17] Snöbollsmetoden innebär att referenser hittas i redan identifierade studier. Denna process avslutas när man inte längre hittar nya relevanta studier.

När det gäller effekter av reformer i bidrags- och inkomstskattesystem är den svenska litteraturen med relevans för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden mycket begränsad enligt sökningar i Scopus, EconLit och RePEc/IDEAS. Så gott som samtliga identifierade studier avsåg reformer inom arbetslöshetsförsäkringen, och är därför av begränsad relevans för arbetslösa med en svag ställning på arbetsmarknaden. Jag har därför valt att referera resultaten i två studier av en dansk reform av deras system för ekonomiskt bistånd.

Även när det gäller effekter av svenska områdesbaserade insatser ger sökningar i relevanta databaser, i detta fall Google Scholar, Diva och Swepub, samt på relevanta webbplatser endast ett begränsat antal träffar. Sökningen har däremot identifierat ett antal studier med information om insatsernas implementering. Jag inkluderar en översikt av dessa, inte för att de ger information om mekanismer bakom insatsernas effekter (som vi vet väldigt lite om), utan för att positiva och negativa lärdomar av tidigare satsningars genomförande kan vara värdefulla. De studier med information om implementering av områdessatsningarna som använts är först och främst översikter, men även några fallstudier har identifierats och använts. Fallstudierna har främst identifierats via översikternas referenslistor.

Jag redovisar dessutom ett antal studier av två danska områdesbaserade satsningar där en litteratursökning har identifierat studier som både berör effekter och implementering. Lärdomar från dessa studier kan förhoppningsvis både styrka vissa slutsatser från de svenska studierna och komplettera och nyansera resultaten från de svenska studierna.

4. Indirekt evidens: effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med en svag ställning på arbetsmarknaden

Evidensen i detta avsnitt gäller huvudsakligen individer med vissa egenskaper, inte personer som identifierats genom att de bor i ett område med socioekonomiska utmaningar. Resultaten visar därför vilka insatser som kan fungera för grupper som är överrepresenterade i sådana områden. De visar däremot inte om effekterna är lika stora för gruppmedlemmar som faktiskt bor i dessa områden, och inte heller om geografisk organisering eller prioritering tillför något utöver insatsens innehåll. När resultaten senare relateras till områden med socioekonomiska utmaningar görs därför en extrapolering vars överförbarhet är empiriskt osäker.

I detta avsnitt sammanfattas evidensen om effekterna av de arbetsmarknadspolitiska insatser som skattats i de identifierade studierna, med särskilt fokus på personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Med detta avser jag utrikes födda (särskilt flyktingar och anhöriga), långtidsarbetslösa, personer med ekonomiskt bistånd, lågutbildade, personer med funktionsnedsättning(ar) och äldre.[18] Studiernas interna validitet[19] bedöms utifrån identifikationsstrategi, datakvalitet, precision och relevanta känslighetsanalyser. Vid syntesen vägs dessutom uppföljningstid, resultatens samstämmighet mellan studier och studiernas relevans för rapportens målgrupper in. Fokus är på senare studier,

[18] Se exempelvis genomgången i kapitel 4 i Regeringens proposition 2025/26:100.

[19] Hur trovärdigt studien identifierar insatsens kausala effekt för den undersökta gruppen.

eftersom översikterna i Calmfors m.fl. (2002) och Forslund och Vikström (2011) behandlar resultaten i äldre studier; jag hänvisar därför i normalfallet till dessa och inte till originalkällor för äldre studier.[20]

Studier av arbetsmarknadspolitikens effekter handlar inte uteslutande, men till stor del, om att man skattar effekter för de individer som fått ta del av insatserna. De variabler som oftast används för att skatta mått på effekter är (tid till) övergångar från arbetslöshet till arbete, inskrivningar vid Arbetsförmedlingen vid olika tidpunkter efter programstart och framtida arbetsinkomster. Det är viktigt att notera att positiva effekter, som jag redan har påpekat, på de deltagande individernas arbetsmarknadsutfall inte nödvändigtvis kan översättas till gynnsamma utfall för de områden de bor i – en möjlig konsekvens av positiva individeffekter är att de berörda individerna som en konsekvens av insatserna vill och kan flytta till ”bättre” grannskap. Detta är inte med nödvändighet positivt för deras ursprungliga bostadsområde. Positiva individeffekter kan också underskatta de positiva effekterna för ett bostadsområde. Detta hänger samman med att de positiva individeffekterna kan spilla över på andra individer i grannskapet via så kallade kamrat- eller områdeseffekter.[21]

4.1 Arbetsmarknadsutbildning

Arbetsmarknadsutbildning ska stärka arbetslösas yrkesspecifika kompetens och förbättra matchningen mot lediga jobb. Från de arbetslösas perspektiv kan arbetsmarknadsutbildningen vara ett sätt att på en relativt begränsad tid förvärva kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden och därmed kan bidra både till en snabbare övergång från arbetslöshet till arbete och till en bättre inkomstutveckling genom

[20] Översikten i Böhlmark (2026) innehåller även nyare studier, men jag har ändå valt att (med vissa undantag) behandla studier som kommit till efter de studier som inkluderades i Forslund och Vikström (2011). Översikten i Engdahl m.fl. (2023) går igenom effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser för utrikes födda, främst flyktingar och deras anhöriga.

[21] Se till exempel Andersson m.fl. (2024) för en studie av svenska grannskapseffekter.

den förbättrade kompetensen. Samtidigt innebär deltagandet i arbetsmarknadsutbildning att man söker jobb i mindre utsträckning än vad man annars skulle ha gjort. Detta innebär att man ska förvänta sig en ”inlåsningseffekt”[22] under pågående insats. Detta är också ett återkommande resultat i befintliga studier. Ingen enskild insats har varit föremål för så många utvärderingar som arbetsmarknadsutbildningen.

De inkluderade studierna utvärderar arbetsmarknadsutbildning i termer av flera utfall. Huvudresultaten sammanfattas nedan i några centrala dimensioner.

Tidigare studier har uppvisat blandade resultat (Calmfors m.fl., 2002; Forslund och Vikström, 2011), medan senare studier visar på mer entydigt positiva effekter (Vikström och van den Berg, 2017; Waisman och Andersson, 2023; Waisman och Westin, 2025). Vikström och van den Berg (2017) samt i viss mån de Luna m.fl. (2008) diskuterar faktorer som kan förklara varför de skattade effekterna har varierat över tid. De flesta av studierna undersöker olika arbetsmarknadsutfall.

Oftast positiva effekter på arbetsmarknadsutfall

Studier av *övergången från arbetslöshet till arbete och effekter på arbetslöshetstid* visar på en tydlig inlåsning under pågående insats, följd av positiva behandlingseffekter[23] (snabbare övergång till arbete och färre inskrivna kvar som arbetslösa vid Arbetsförmedlingen) efter avslutad utbildning (de Luna, Forslund och Liljeberg, 2008; Forslund, Fredriksson och Vikström, 2011).

[22] Deltagandet minskar tillfälligt övergången till arbete, vanligen därför att deltagarna söker färre jobb medan de deltar i programmet.

[23] Skillnader mellan utfallet med insatsen och det uppskattade utfallet utan insatsen.

Senare studier finner övervägande positiva *sysselsättningseffekter*.[24] Det innebär att positiva behandlingseffekter på sysselsättningen mer än uppväger de initiala inlåsningseffekterna. Vikström och van den Berg (2017) skattade deltagarnas sysselsättning efter en initial inlåsning till omkring 3,4 procentenheter högre fem år efter programstart och 2,5 procentenheter högre efter tio år. Waisman och Andersson (2023) fann positiva effekter för senare kohorter och för flera grupper långt från arbetsmarknaden. Punktskattningen[25] är större för män än för kvinnor (8,1 respektive 4,3 procentenheter). Regnér (2014) fann positiva effekter för personer med funktionsnedsättning. Ett år efter programstart var den skattade effekten 2,5 procent (9 dagars förkortad arbetslöshet) och efter två år 9,8 procent.

Inkomsterna, som återspeglar såväl arbetstid som löner, minskar inledningsvis under insatsen (inlåsning) men ökar därefter enligt senare studier. Regnér (2014) fann positiva effekter på arbetsinkomster för personer med funktionsnedsättningar. Året efter programstart hade deltagarna högre (33,8 procent) inkomster än jämförelsepersonerna; fyra år efteråt var deltagarnas inkomster 31,3 procent högre (27 860 kronor). Vikström och van den Berg (2017) fann långvariga positiva inkomsteffekter: omkring 13 100 kronor efter fem år och 10 600 kronor efter tio år.[26] Waisman och Andersson (2023) fann ännu större effekter (47 700 kronor två år efter programstart jämfört med kontrollgruppens inkomst 135 700 kronor för män och 31 700 kronor jämfört med 104 500 kronor för kvinnor). En del av förklaringen till den stora inkomsteffekten är att en del av effekten drivs av en positiv effekt på övergången till subventionerade anställningar (nystartsjobb) för deltagarna. Van den Berg och Vikström (2022) visade även att korta uppföljningshorisonter kan leda till underskattade effekter. Under

[24] Till skillnad från skattade effekter på övergångar till arbete fångar skattade sysselsättningseffekter även om man blir fortsatt sysselsatt/undviker återgång till arbetslöshet.

[25] Studiens bästa numeriska uppskattning av effekten; osäkerheten kring uppskattningen framgår av exempelvis ett konfidensintervall.

[26] Genomsnittsinkomsten per år i kontrollgruppen var 116 700 kronor fem år efter programstart.

utbildningen söker deltagarna normalt färre arbeten och lämnar därför arbetslösheten långsammare än jämförbara icke-deltagare. Utbildningens möjliga vinster – högre kompetens och bättre matchning – uppkommer däremot huvudsakligen efter avslutad utbildning. En kort uppföljning fångar därför hela den initiala kostnaden i form av inlåsning men endast en del av de senare vinsterna. Detta förklarar varför arbetsmarknads-utbildning kan framstå som mindre effektiv i studier med kort uppföljningstid. Waisman och Westin (2025) skattade positiva effekter på både sysselsättning mätt på olika sätt och inkomster, liksom positiva men varierande effekter för samtliga studerade utbildningsinriktningar.

Regnér (2014) fann att arbetsmarknadsutbildning ökade övergången till arbete och arbetsinkomsterna samt minskade mottagandet av ekonomiskt bistånd bland personer med funktionsnedsättning. Det minskade biståndstagandet kan framför allt förstås som en följd av den förbättrade arbetsmarknadsanknytningen: när fler deltagare får arbete och arbetsinkomster minskar deras behov av ekonomiskt bistånd. En del av förbättringen berodde dock på övergångar till subventionerade anställningar. Resultaten avspeglar därför inte enbart övergångar till arbeten utan stöd.

Regnér diskuterade också varför resultaten var mer positiva för deltagare som påbörjade utbildningen 2003–2006. Möjliga förklaringar är ett förbättrat konjunkturläge och lägre deltagarvolymer, vilka kan ha gjort det lättare att upprätthålla utbildningarnas kvalitet och att välja utbildningar och deltagare för vilka insatsen bedömdes vara särskilt lämplig. Dessa mekanismer undersöktes dock inte direkt i studien och bör därför betraktas som möjliga snarare än belagda förklaringar.

Kostnadseffektivitet och kompetensförsörjning

Waisman och Westin (2025) studerade såväl effekter av deltagande i olika utbildningsinriktningar som programkostnader och bidrag till kompetensförsörjning. Analysen visade att effekterna varierar kraftigt mellan utbildningar med olika yrkesinriktning. Utbildningar inom Transport och maskin hade högst samlad kostnadseffektivitet och bidrag till kompetensförsörjningen, följda av vård, IT/teknik och lokalvård. Kultur och media samt naturbruk uppvisade svagast resultat.

Goda resultat för personer långt från arbetsmarknaden

Flera relativt nya studier visar positiva, och ibland betydande, effekter för långtidsarbetslösa. Evidensen för skillnader gentemot andra deltagare är måttligt stark, eftersom gruppskillnader inte alltid testas explicit. De Luna, Forslund och Liljeberg (2008) fann större effekter för utomnordiskt födda, och Andrén och Gustafsson (2004) fann större inkomsteffekter för utrikes födda än för svenskfödda. Nyare studier ger sammantaget evidens för goda effekter för svaga målgrupper. Regnér (2014) fann positiva effekter på arbete, inkomster och ekonomiskt bistånd för personer med funktionsnedsättning. Liljeberg (2016) visade att sämre skattade effekter efter 2007 var mindre för denna grupp än för flera andra.

Arbetsmarknadsutbildning och yrkesvux

Yrkesutbildning för arbetslösa erbjuds inte enbart via arbetsmarknads-utbildning, utan kommunal yrkesinriktad vuxenutbildning (yrkesvux) är kvantitativt relativt jämförbar (Liljeberg m.fl., 2025). Liljeberg m.fl. (2019, 2025) studerade arbetsmarknadsutbildning och yrkesvux. Liljeberg m.fl. (2025) visade att antalet påbörjade arbetsmarknads-utbildningar har minskat påtagligt över tid, medan volymerna i yrkesvux har varit mer stabila över tid, med en viss ökning 2016–2018. Män har varit kraftigt överrepresenterade inom arbetsmarknadsutbildning, medan det omvända har gällt för yrkesvux. Detta hänger sannolikt samman med de yrkesinriktningar som funnits inom de två utbildningsformerna: det kommunala yrkesvux har fokuserat på utbildningar för vård och omsorg (företrädesvis kvinnor), medan Arbetsförmedlingens fokus har legat mer på transport och hantverk/tillverkning (män).[27] Andelen utrikes födda och andelen med högst förgymnasial utbildning har ökat över tid inom båda utbildningsformerna. Andelen långtidsarbetslösa har också ökat över tid. Skattningar i Liljeberg m.fl. (2019) visade att deltagare i arbets-marknadsutbildning fem år efter utbildningens start hade ca sju procent högre inkomster än jämförbara yrkeselever på Komvux. Även om

[27] Det kan påpekas att försörjningen för elever i yrkesvux är studiemedel (alltså huvudsakligen lån), medan försörjningen för dem i arbetsmarknadsutbildning tillhandahålls som bidrag (aktivitetsstöd).

skillnaden inte med säkerhet kan tolkas kausalt – skattningen bygger på en matchningsansats och rika registerdata – ger resultatet en indikation på att arbetsmarknadsutbildning kan ge bättre utfall för deltagarna än yrkesvux.

Varför skiljer sig resultaten mellan studier?

Även om huvudtendensen är att arbetsmarknadsutbildning ger positiva effekter för personer med svag ställning på arbetsmarknaden är resultaten inte helt entydiga. Skillnaderna kan återspegla flera faktorer. Det handlar sannolikt både om studiedesign (exempelvis skattningsmetoder, utfallsmått och uppföljningstid), konjunktur och insatsens utformning (exempelvis regelverk, yrkesinriktning, målgrupp och selektion av deltagare).

Styrkor och begränsningar i evidensen

Evidensen för arbetsmarknadsutbildningens effekter har både uppenbara styrkor och begränsningar. Svenska registerdata är rika och väl lämpade för observationsstudier. Särskilt viktigt är förmodligen det faktum att registren inte enbart har rik information om individegenskaper (som ålder, kön, utbildning, födelseregion) utan också medger att man kan konstruera individernas arbetsmarknadshistorik (tidigare inkomster, sysselsättning, arbetslöshet, deltagande i arbetsmarknadspolitiska program och mottagande av ekonomiskt bistånd). Denna typ av information kan fånga betydelsefulla individegenskaper som inte är tillgängliga i register (svårobserverade egenskaper som motivation, arbetsförmåga och andra egenskaper som påverkar arbetsgivares rekryteringsbeslut) och innebär att kausala effekter kan skattas med hjälp av observationsdata med högre grad av trovärdighet än om man enbart har tillgång till (rik) registerinformation om individegenskaper (Caliendo m.fl., 2017). Å andra sidan saknas evidens om arbetsmarknadsutbildningens effekter från randomiserade studier.

Sammanfattning

Den samlade svenska evidensen talar för att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning kan förbättra arbetsmarknadsutfallen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden, särskilt när utbildningen är tydligt kopplad till efterfrågade yrken och uppföljningen är tillräckligt lång. Det mest stabila mönstret är en inledande inlåsningseffekt under programtiden: deltagarna lämnar då arbetslöshet långsammare än jämförbara icke-deltagare. Efter utbildningens slut ökar däremot övergången till arbete, och flera studier finner högre sysselsättning och arbetsinkomster under många år. Resultaten är mer positiva i studier av utbildningar under 2000- och 2010-talen än i flera studier av 1990-talets program. Skillnaderna är förenliga med att bland annat programmens utformning och regelverk, yrkesinriktning, målgrupp och konjunkturläge spelar roll. Flera relativt nya studier finner särskilt goda resultat för långtidsarbetslösa, utrikes födda och personer utan gymnasieutbildning. Vi ser även positiva skattade effekter för personer med funktionsnedsättning. Till skillnad från subventionerade anställningar innebär arbetsmarknadsutbildning inte någon direkt subvention av en viss arbetssökandes anställning. Eventuella undanträngningseffekter[28] uppkommer därför genom förändrad konkurrens om arbetstillfällen snarare än genom att arbetsgivaren får ekonomisk ersättning för att anställa en viss person. Om utbildningen samtidigt bidrar till att fylla vakanser i bristyrken begränsas detta problem.

Minns att resultaten gäller målgrupper definierade utifrån individuella egenskaper och arbetsmarknadshistorik. De ger därför stöd för arbetsmarknadsutbildningens relevans för motsvarande grupper, men visar inte om utbildningen får samma effekter för personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar eller om en geografisk inriktning tillför något ytterligare.

[28] En undanträngningseffekt uppstår när en arbetsmarknadspolitisk insats förbättrar deltagarnas möjligheter att få arbete på bekostnad av andra arbetssökande eller anställda.

4.2 Arbetspraktik

Arbetspraktik syftar vanligen till att ge arbetslivserfarenhet, arbetsgivarkontakter, referenser eller möjlighet att visa sin arbetsförmåga/produktivitet. I den här översikten redovisas resultat för bland annat traditionell arbetspraktik och språkpraktik. Arbetsträning med huvudsakligt rehabiliterande syfte behandlas inte.

Praktiken kan ge behandlingseffekter via ett antal tänkbara mekanismer. Praktiken gör det möjligt för arbetsgivaren att observera produktivitet och minska osäkerhet. Deltagaren får aktuell arbetslivserfarenhet och en svensk referens, vilket kan vara särskilt viktigt för migranter och unga. Praktiken kan ge kontakter till arbetsgivare och kollegor som annars saknas. En placering hos en arbetsgivare med rekryteringsbehov kan leda till anställning; en svagt matchad placering riskerar däremot att bli förvaring.

Individeffekterna oftast positiva, men inte så stora

Några studier har skattat effekter av ”traditionell” arbetspraktik. Den äldre evidensen är blandad (Calmfors m.fl., 2002; Forslund och Vikström, 2011). Nyare evidens är mer positiv: Forslund m.fl. (2013) skattade positiva effekter av arbetspraktik. Den skattade effekten var omkring sju procent, vilket innebar att deltagarnas förväntade tid till arbete förkortades med sju procent över studiens 700 dagar långa uppföljningshorisont. De skattade effekterna var emellertid mindre än effekterna av arbetsmarknadsutbildning. Waisman och Andersson (2023) fann också genomgående positiva effekter på längre sikt, men de var i regel mindre än de skattade effekterna av arbetsmarknads-utbildning och starta-eget-stöd som skattades i samma studie. På kort sikt skattades små eller negativa effekter på ordinarie sysselsättning, men positiva effekter om även subventionerade anställningar (nystartsjobb) räknades in i sysselsättningsmåttet.[29] Mönstren i effekterna var förenliga med att praktiken på kort sikt ökade chansen

[29] 24 månader efter programstart var den skattade effekten för män (kvinnor) -1,9 (-0,5) procent på ordinarie sysselsättning och 16,6 (13,7) procent på all sysselsättning inklusive subventionerade jobb.

till subventionerade anställningar som på längre sikt ledde till osubventionerade jobb.

Arbetspraktik kan förväntas vara förknippad med mindre inlåsnings-effekter än arbetsmarknadsutbildning (insatsen bör inte påverka jobbsökandet under insatsen lika mycket som under deltagande i arbetsmarknadsutbildning, där exempelvis incitamenten att söka jobb är begränsade innan man närmar sig slutet av utbildningen) och kan därför ge snabbare utflöde från arbetslöshet till jobb under de första månaderna. Forslund, Fredriksson och Vikström (2011) visade detta, men också att utbildning gick om praktik efter cirka sju månader i kumulativt jobbutflöde[30] och efter cirka femton månader i arbetslöshetsduration[31]. Praktikens relativa styrka ligger således främst på kort sikt. Programjämförelserna visar en tydlig avvägning. Praktik innebär vanligen mindre inlåsning eftersom deltagaren står nära en arbetsplats och kan övergå direkt till en anställning. Däremot tillför praktik normalt mindre formell yrkeskompetens än en utbildning. Praktik kan därför ge snabbare resultat när det främsta hindret är brist på erfarenhet, referenser eller arbetsgivarkontakter, medan utbildning kan ge större långsiktiga effekter när hindret är brist på efterfrågad kompetens.

Forslund, Liljeberg och von Trott zu Solz (2013) fann också att vilket program som fungerar bäst beror på selektion av deltagare, konjunktur och uppföljningshorisont. Studien visade att arbetslösa som tog del av arbetspraktik skulle ha haft större nytta av arbetsmarknadsutbildning och vice versa. Anledningen var att arbetspraktik hade ”svagare” deltagare än arbetsmarknadsutbildningen, medan de skattade effekterna innebar att det var relativt sett bättre effekter för de svagare

[30] Kumulativt jobbutflöde är den sammanlagda andelen eller antalet personer i en grupp som har övergått från arbetslöshet till arbete fram till en viss tidpunkt efter exempelvis programstart. Måttet visar alltså hur många som någon gång har lämnat arbetslösheten för arbete under uppföljningsperioden. Det mäter övergångar till arbete, men inte nödvändigtvis hur länge personerna stannar i arbete eller om arbetet är varaktigt.

[31] Den tid en person är arbetslös innan arbetslöshetsperioden avslutas.

i arbetsmarknadsutbildning. Forslund, Fredriksson och Vikström (2011) visade att arbetsmarknadsutbildning var relativt mer fördelaktig än praktik i situationer med hög arbetslöshet. Praktik tycks därför enligt denna studie inte vara det självklara lågkonjunkturprogrammet, även om dess mindre inlåsning kan vara attraktiv om snabb övergång till arbete prioriteras. Praktik är dessutom väsentligt billigare än arbetsmarknadsutbildning (Forslund, Fredriksson och Vikström, 2011).

Praktik inte alltid en förstahandsåtgärd för personer med svag ställning på arbetsmarknaden

Nyare studier av praktik visar positiva effekter, men inget stabilt mönster av särskilt stora effekter. I jämförelsen mellan arbetsmarknadsutbildning och praktik i Forslund m.fl. (2013) var ett resultat att arbetslösa med en svagare ställning gynnades av att delta i arbetsmarknadsutbildning snarare än i en praktikinsats. Ottosson och Vikman (2025) fann att språkpraktik med stöd på modersmål för nyanlända flyktinginvandrare följdes av tydligt högre sysselsättning och inkomster efter en kort inlåsningsperiod. Dessa effekter kunde framför allt förklaras av sysselsättningsökningar bland kvinnorna som deltog i insatsen. Dahlberg m.fl. (2024) utnyttjade en randomiserad försöksdesign för att utvärdera ett program för integration av nyanlända flyktingar som kombinerade intensiv språkundervisning, arbetspraktik med handledning och arbetsförmedlingsinsatser. Den skattade effekten av insatsen var en stor sysselsättningsökning (omkring 15 procentenheter på sysselsättningsgraden). Knappt tio procent av den skattade effekten kunde enligt analysen tillskrivas ökade dokumenterade språkfärdigheter.

Styrkor och begränsningar i evidensen

Evidensen för effekter av praktik delar i stora drag styrkor och svagheter med evidensen för arbetsmarknadsutbildningens effekter. Evidensen innehåller visserligen en randomiserad studie, men eftersom praktik omfattar mycket olikartade insatser är en enskild studie inte tillräcklig för att dra generella slutsatser om praktik som insatstyp.

Sammanfattning

Arbetspraktik är en heterogen insatstyp. Den kan exempelvis bestå av traditionell praktik inom Arbetsförmedlingens program eller språkpraktik med särskilt stöd i kommunal regi. Resultaten bör därför inte tolkas som effekten av ett enda enhetligt program.

Den samlade svenska evidensen är försiktigt positiv men tydligt villkorad. Traditionell arbetspraktik ger ofta mindre inlåsning och snabbare kortsiktigt utflöde från arbetslöshet till arbete än arbetsmarknadsutbildning, men har i regel svagare långsiktiga effekter. De tydligaste positiva resultaten för personer långt från arbetsmarknaden gäller målgruppsanpassad praktik. Språkpraktik med stöd på modersmål gav tydliga positiva effekter, framför allt för kvinnor. Det finns däremot inget stabilt stöd för att traditionell arbetspraktik generellt fungerar bättre för alla långtidsarbetslösa, lågutbildade eller utrikes födda. Resultaten är förenliga med att praktikens effekter beror på vilket hinder insatsen är avsedd att motverka. Praktik kan exempelvis förväntas vara mer relevant när hindren består i brist på arbetslivserfarenhet, referenser, nätverk eller arbetsgivarkontakter än när det huvudsakliga hindret är omfattande formell kompetensbrist.

Evidensen ger därmed vägledning om vilka former av praktik som kan passa personer med olika etableringshinder. Den visar däremot inte att praktik bör fördelas efter bostadsområde eller att praktik organiserad inom en områdessatsning är mer eller mindre effektiv än motsvarande insats i den ordinarie verksamheten.

4.3 Subventionerade anställningar

Vid subventionerade anställningar får arbetsgivaren ersättning för en del av lönekostnaden när de anställer personer som omfattas av insatsen. En rik flora av stödformer har använts av Ams/Arbetsförmedlingen sedan rekryteringsstöd introducerades under den första halvan av 1980-talet. De olika stödformerna skiljer sig bland annat åt i subventionsgrad, varaktighet, målgrupp och hur deltagarna väljs ut. Resultaten bör därför inte tolkas som en gemensam effekt av alla lönesubventioner.

På senare tid har de mer betydelsefulla formerna av subventionerade anställningar varit *nystartsjobb, introduktionsjobb och extratjänster.* [32] Huvudregeln för *nystartsjobb* är att subventionen är en rättighet för den som varit i ”utanförskap” (sammanhängande perioder av arbetslöshet, sjukfrånvaro eller försörjningsstöd) i minst 12 månader, men även nyanlända och ungdomar kan vara berättigade utan långa perioder av utanförskap. I normalfallet har stödets varaktighet varit lika med längden av den föregående perioden i utanförskap. Nystartsjobben har varit den enda formen av subventionerad anställning som kunnat medföra att man upparbetat rätt till a-kassa vid arbetslöshet. Ett *introduktionsjobb* är en anställningssubvention från Arbetsförmedlingen för nyanlända och långtidsarbetslösa efter anvisning från arbetsförmedlare. *Extratjänsterna* riktade sig till arbetsgivare med verksamhet inom välfärden, offentlig, kulturell och ideell sektor, men huvudsakligen inom kommunal sektor. Majoriteten av dem som fick en extratjänst kvalificerade sig genom att de varit inskrivna tillräckligt länge inom jobb- och utvecklingsgarantin eller genom inskrivning i etableringsprogrammet för nyanlända. Även extratjänsterna förutsatte anvisning från en arbetsförmedlare. Extratjänsterna hade en hundraprocentig subventionsgrad och dessutom möjligheter att få handledarstöd. Insatsen hade därmed den högsta subventionsgraden av alla använda subventionerade anställningar. Gemensamt för alla former av subventionerade anställningar är att de har varit riktade till långtidsarbetslösa eller, ibland, nyanlända utrikes födda.

Insatserna kan verka genom flera teoretiskt tänkbara mekanismer. Subventionerade anställningar kan därför bidra till att arbetslösa i målgruppen går till ett arbete utan subvention på flera sätt. Den sänkta kostnaden för att anställa ökar chansen för individer i målgruppen att bli anställda – subventionen kan ses som en kompensation till arbetsgivaren för den risk hen tar att en arbetslös har en låg produktivitet. Anställningen kan ha positiva effekter via att den arbetslöse får en ökad tillgång till arbetsmarknadsrelaterade nätverk, att anställningen

[32] De olika formerna av subventionerade anställningar beskrivs i Engdahl och Forslund (2019), Andersson m.fl. (2024) och Liljeberg och Lundin (2025).

kan fortsätta efter det att subventionen löpt ut, att man förvärvar arbetsmarknadsrelaterade färdigheter eller genom att man får referenser att visa upp när man söker en anställning hos en annan arbetsgivare.

Subventionerade anställningar har positiva individeffekter

Såväl äldre (se översikterna i Calmfors m.fl., 2002; Forslund och Vikström, 2011 och Forslund, 2018) som nyare (Sjögren och Vikström, 2015; Andersson m.fl., 2024; Liljeberg och Lundin, 2025) studier av subventionerade anställningar har genomgående visat på positiva effekter för deltagarna.

Andersson m.fl. (2024) fann att extratjänster ökade övergångar till nystartsjobb och andra subventionerade anställningar. Övergången till osubventionerat arbete minskade, men effekten på all sysselsättning var positiv.[33] Liljeberg och Lundin (2025) fann att introduktionsjobb ökade sysselsättning och arbetsinkomster och minskade ekonomiskt bistånd. Introduktionsjobb ökade sannolikheten att vara sysselsatt med 25,6 procentenheter efter ett år, 12,6 efter två år, 9,2 efter tre år och 6,0 efter fyra år, jämfört med en matchad kontrollgrupp. Sysselsättningsmåttet inkluderade subventionerade anställningar. En betydande del av effekten uppstod genom att introduktionsjobbet ökade sannolikheten att gå till ett annat subventionerat jobb, främst nystartsjobb. Sjögren och Vikström (2015) visade att nystartsjobb hade positiva sysselsättningseffekter för de behöriga. Huvudresultatet var att behörighet för nystartsjobb ökade övergången till arbete med knappt 20 procent.

[33] De skattade sysselsättningseffekterna (inklusive subventionerade anställningar) för män (kvinnor) var 1,9 (1,8) procent för deltagare som kom från jobb- och utvecklingsgarantin och icke-signifikant skilda från noll för män respektive 3,9 procent för kvinnor som kom från etableringsprogrammet med en uppföljningshorisont på 48 månader.

Helgesson, Ornstein och Rödin (2023) utnyttjade resultat från tre randomiserade studier av insatser som ökade arbetsmarknadsinträdet främst via introduktionsjobb och extratjänster för att studera effekter av arbetsmarknadsinträde.[34] Studien kan därför bidra till förståelse av mekanismer bakom de positiva individeffekterna. Studien visar att arbetsmarknadsinträdet ökade arbetsmarknadsrelevant lärande för både kvinnor och män. Integrationseffekten (mätt via ett integrationsindex) var positiv och statistiskt signifikant[35] främst för kvinnor.

Vilken roll spelar stödets varaktighet och nivå?

Sjögren och Vikström (2015) visade att effekten av nystartsjobb ökade både med subventionsgraden och, framför allt, med subventionens varaktighet. Hartman m.fl. (2010) studerade effekterna av att få ett friårsvikariat[36], vilket i praktiken kan sägas ha fungerat som en subventionerad anställning. Förutom att vikariatet medförde en positiv effekt på framtida arbetsmarknadsstatus, så ökade sannolikheten att ha en framtida tillsvidareanställning med vikariatets längd (maximalt 12 månader).

Undanträngningseffekter

Ett antal äldre studier har visat att subventionerade anställningar är förknippade med så kallade undanträngningseffekter, vilket innebär att subventionerade anställningar tränger undan anställningar utan subventioner (Calmfors m.fl., 2002; Forslund och Vikström, 2011). Lombardi, Nordström Skans och Vikström (2018) fann dock att företag som rekryterade med riktade anställningsstöd ökade sysselsättning, produktion och i vissa fall överlevnad relativt jämförbara företag.

[34] Försöken gällde två olika insatser riktade till unga arbetssökande med nedsatt arbetsförmåga, Jämställd etablering samt Välkommen till framtiden. Studierna beskrivs i Egebark m.fl. (2023) och de två senare i avsnitt 4.7.

[35] Att skattningen är tillräckligt precis för att en effekt på noll kan förkastas på den valda statistiska säkerhetsnivån.

[36] Friårsförsöket innebar att en anställd kunde vara ledig från sitt arbete i upp till ett år med ersättning, samtidigt som en arbetslös person anställdes som vikarie. Ett friårsvikariat var den tidsbegränsade anställning som den arbetslöse fick under den ordinarie anställdes ledighet.

Resultaten talar mot att alla subventionerade anställningar enbart ersätter redan planerade rekryteringar.

Förekomsten av undanträngningseffekter understryker vikten av att stöden riktas till personer som annars hade haft små jobbchanser och inte till personer som skulle ha fått jobb ändå (ingen effekt på övergång till arbete), kanske till och med samma jobb (i vilket fall subventionen blir ett stöd till en anställning som skulle ha ägt rum ändå, en s.k. dödviktseffekt). En positiv effekt för deltagarna innebär därför inte automatiskt att den samlade sysselsättningen ökar lika mycket. Om arbetsgivaren skulle ha anställt samma person även utan stöd uppstår dödvikt, och om den subventionerade arbetstagaren ersätter någon annan uppstår undanträngning. Nettovinsten blir därför störst när stödet förändrar ett rekryteringsbeslut som annars inte skulle ha fattats. Detta är skälet till att stöden i första hand bör riktas till personer som har liten sannolikhet att få en osubventionerad anställning. Detta är därför ett argument mot brett inriktade subventioner till grupper som i genomsnitt står relativt nära arbetsmarknaden, till exempel ungdomar, även om Saez, Schoefer och Seim (2019; 2021) visade att en bred sänkning av arbetsgivaravgiften för unga (högst 25 år gamla) ökade sysselsättningen och gav växande och kvarstående effekter efter reformens avskaffande. Studierna visade alltså att arbetskraftsefterfrågan reagerade på arbetskraftskostnaden även för en grupp som i genomsnitt stod nära arbetsmarknaden, men reformen hade stor dödvikt.[37]

4.4 Resultat för personer långt från arbetsmarknaden

Långtidsarbetslösa

Riktade anställningsstöd är mest motiverade när sannolikheten för en osubventionerad anställning är låg. Nya studier av extratjänster (Andersson m.fl., 2024) och introduktionsjobb (två typer av stöd som

[37] Detta är ett huvudresultat även i Egebark och Kaunitz, (2018).

oftast riktas till arbetslösa med mycket långa arbetslöshetstider, Liljeberg och Lundin, 2025) visar positiva effekter på sysselsättning och inkomster, men vägen till reguljärt arbete kan bestå av flera stödled; exempelvis visade Engdahl och Forslund (2019) att det var vanligt att olika anställningsstöd följdes av nystartsjobb.

Effekter för olika grupper

Andersson m.fl. (2024) fann att extratjänster – starkt subventionerade anställningar huvudsakligen i kommunal välfärdsverksamhet och annan offentlig eller ideell verksamhet[38] – gav särskilt goda resultat för nyanlända kvinnor. Extratjänster gav också relativt goda resultat för långtidsarbetslösa med funktionsnedsättning. Däremot var de skattade effekterna för män i etableringsprogrammet negativa eller icke-signifikanta. Detta visar att hög subventionsgrad inte automatiskt ger stora effekter för alla personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Vidare gick en betydande del av effekten via nystartsjobb eller andra subventionerade arbeten. Liljeberg och Lundin (2025) visade bland annat att de som fått stöden över tid har varit personer som stått allt längre från arbetsmarknaden. De visade också att könsbalansen i anställningssubventioner generellt har varit ojämn (fler män), men att detta inte har gällt för introduktionsjobben. De skattade effekterna för de tre huvudingångarna (deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin, deltagare i jobbgarantin för ungdomar eller nyanlända i etablerings-programmet) till introduktionsjobb är relativt lika. Arbetslösa från jobb- och utvecklingsgarantin, etableringsprogrammet och jobbgarantin för ungdomar tycks alltså alla ha gynnats av att få ett introduktionsjobb. Effekten för ungdomarna tycks dock ha varit något mindre än för de övriga grupperna.

[38] Se en utförligare beskrivning tidigare i detta avsnitt.

Styrkor och begränsningar i evidensen

Studierna av subventionerade anställningar har väsentligen samma styrkor och begränsningar som andra observationsstudier av individeffekter av arbetsmarknadspolitiska insatser som utnyttjar svenska registerdata. Inga studier av insatsernas effekter baseras på en randomiserad design.

4.5 Sammanfattning

Den samlade svenska evidensen ger en positiv bild av subventionerade anställningar för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Effekterna är emellertid beroende av stödets utformning. Subventionsgrad, maximal stödperiod och målgruppsurval påverkar både användningen och effekterna. Extratjänster och introduktionsjobb ger högre sysselsättning och arbetsinkomster för svaga målgrupper, men en betydande del av övergångarna till arbete går till andra subventionerade jobb, framför allt nystartsjobb. Positiva deltagareffekter på sysselsättning (om den mäts inklusive subventionerade anställningar) är därför inte alltid detsamma som en direkt övergång till osubventionerat arbete. De goda individeffekterna kombineras med en betydande risk för dödvikt eller undanträngning. Äldre svenska skattningar visar omfattande direkt undanträngning från subventionerad sysselsättning. En senare studie baserad på företags beteende visar dock att riktade stöd i vissa fall kan möjliggöra expansion snarare än att enbart ersätta osubventionerade rekryteringar.

Studierna ger således kunskap om stödens effekter för vissa individgrupper, men inte om effekten av geografisk inriktning. Att målgrupperna är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar är inte tillräckligt för att slutsatserna ska kunna tolkas som direkt evidens om områdesbaserad politik.

4.6 Intensifierade förmedlingsinsatser

Till skillnad från olika typer av arbetsmarknadspolitiska program är förmedlingsinsatser[39] svåra att utvärdera utan någon form av kontrollerad variation eftersom alla som anmäler sig som arbetssökande har tillgång till ett basutbud av förmedlingsinsatser, vilket innebär att det utan någon försöksverksamhet i normalfallet inte finns något trovärdigt sätt att skapa en kontrollgrupp. Studierna av förmedlingsinsatser utnyttjar därför olika typer av försöksverksamheter.

Försöksverksamheterna har avsett olika målgrupper: nyinskrivna arbetssökande, långtidsarbetslösa och immigranter för att ta tre exempel. Såväl äldre som nyare studier tyder ganska entydigt på att de flesta typer av förmedlingsverksamhet har positiva effekter för de flesta målgrupper.[40] Vilka är de mest sannolika mekanismerna? Förmedlingsverksamhet kan handla om många saker. Handläggare kan motivera de arbetssökande att söka jobb och hjälpa dem att söka på rätt sätt. Den mekanism som emellertid enligt tillgänglig evidens (se nedan) är mest sannolik är att en handläggare som får ett tillräckligt litet antal klienter både kan skaffa sig kunskap om de arbetssökandes kompetens och knyta kontakter med lokala arbetsgivare och skaffa sig kunskap om vilka typer av kompetens som efterfrågas. Utrustad med dessa typer av kunskap om både utbud och efterfrågan kan handläggare agera kontaktnät åt de arbetssökande och matcha arbetslösa mot relevanta lediga platser. Handläggaren kan alltså agera kontaktnät åt de arbetslösa, som sannolikt i många fall har dåliga arbetsmarknadsrelevanta kontaktnät. Detta gäller sannolikt särskilt långtidsarbetslösa och nyanlända migranter. Eftersom en stor del av de lediga jobben tillsätts via informella kanaler är tillgång till kontaktnät en viktig väg in på arbetsmarknaden.

[39] Förmedlingsinsatser är stöd som hjälper arbetssökande och arbetsgivare att hitta varandra, exempelvis jobbsökandestöd, vägledning, matchning, arbetsgivarkontakter och anvisningar till eller förslag på lediga arbeten att söka.

[40] Se Calmfors m.fl. (2002) och Forslund och Vikström (2011) för översikter av äldre studier.

Huvudsakligen positiva effekter av att få mer förmedlingsinsatser

Intensifierade förmedlingsinsatser kan vara riktade till olika målgrupper. Cheung m.fl. (2025) studerade effekterna av fler möten med arbetsförmedlare tidigt i en påbörjad arbetslöshetsperiod genom ett stort randomiserat försök. Huvudresultatet var att fler tidiga möten påskyndade övergången från arbetslöshet till arbete. Resultaten visade också att de skattade effekterna var större för individuella möten med en förmedlare (fysiska eller digitala möten) än för möten mellan handläggare och grupper av arbetslösa. Huvudförklaringen var att mekanismen bakom de positiva effekterna var att det utökade antalet möten med arbetsförmedlare innebar att de arbetslösa fick fler anvisningar eller tips om jobb att söka. Hägglund (2014) fann i ett randomiserat försök att övervakning av arbetslösas sökbeteende ökade övergångar till arbete, men också att en kombination av övervakning och förmedlingsinsatser gav mer varaktiga jobb. Flera av effekterna var dock skattade med relativt låg precision.

Evidensen för förmedlingsinsatser är dock inte entydigt positiv. Engström, Hesselius och Holmlund (2012) visade i ett försök med randomiserade meddelanden till arbetslösa som fått platsanvisningar (man är som arbetslös skyldig att söka en anvisad plats), för det första, att ungefär en tredjedel av platsanvisningarna inte ledde till någon ansökan. Information om förstärkt kontroll ökade sannolikheten att söka den anvisade platsen, särskilt bland unga. Däremot fanns ingen statistiskt säkerställd effekt på arbetslöshetens varaktighet. Vidare fann Cockx m.fl. (2026) i ett försök där motiverande mejl skickades till arbetslösa att både uppmuntrande (”morötter”) och kontrollerande (”piskor”) meddelanden kunde ge negativa effekter. Uppmuntran minskade jobbfinnandet bland män och kontrollbudskap gav negativa effekter för personer med hög inre motivation. Resultaten visar att lågkostnadskommunikation kan vara kontraproduktiv när den inte är anpassad till mottagaren.

Goda effekter av förmedlingsinsatser för personer med svag ställning på arbetsmarknaden

Flera försök har genomförts med intensifierade förmedlingsinsatser för personer med svag ställning på arbetsmarknaden (väsentligen nyanlända eller långtidsarbetslösa). Johansson och Åslund (2006) samt Åslund och Johansson (2011) studerade ett försök med *Arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare* (SIN) som genomfördes i 20 kommuner med början i september 2003. SIN kunde till största delen ses som kraftigt höjd handläggartäthet som möjliggjorde intensifierad sök- och matchningshjälp. Huvudresultatet var att insatsen ledde till att deltagarna fick praktik som sedan ledde till ökade övergångar till arbete jämfört med kontrollgruppen. Liljeberg och Lundin (2010) studerade arbetsmetoden *jobbnätet för långtidsarbetslösa*. Jobbnätet bedrevs på vissa arbetsförmedlingar i Stockholms län 2004–07. Arbetsmetoden kan i huvudsak beskrivas som en förstärkt förmedlingsinsats för långtidsarbetslösa i den dåvarande aktivitetsgarantin, där handläggarna lade mycket tid på arbetsgivarkontakter. Resultaten visade att arbetssättet förkortade tiden för långtidsarbetslösa att få ett arbete. Med en uppföljningshorisont på ett år reducerades tiden till ett osubventionerat arbete med drygt sex procent. Inkluderar man även subventionerade jobb var effekten 16 procent. Under rimliga antaganden innebar de skattade effekterna att insatsen var samhällsekonomiskt lönsam trots att den innebar en väsentligt höjd handläggartäthet. Andersson Joona och Nekby (2012) utvärderade intensifierade förmedlingsinsatser via en *kraftigt höjd handläggartäthet för nyanlända utrikes födda* i ett randomiserat försök. Vid slutet av uppföljningsperioden hade deltagarna sex procentenheter högre sysselsättning, motsvarande en effekt på 43 procent. Helgesson m.fl. (2022) utvärderade försöket *Jämställd etablering* som innefattade arbetssättet Matchning från dag 1. Försöket genomfördes med randomisering mellan 2019 och 2021. Målgruppen var nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande med anhöriga. Försöket skulle genomföras med en prioritering av resurser till de arbetssökande som bedömdes ha störst stödbehov. Utvärderingen av Matchning från dag 1 visade att arbetssättet ökade sannolikheten att vara i arbete eller studier med ungefär åtta procentenheter jämfört med Arbetsförmedlingens

ordinarie stöd. Effekten drevs helt av ökade övergångar till subventionerade anställningar som introduktionsjobb och extratjänster. Effekterna var positiva både för män och kvinnor och både för dem som stod närmare och längre ifrån arbetsmarknaden (inom målgruppen). Beräkningar visade också att insatsen inte var dyrare än liknande insatser som Stöd och matchning och Rusta och matcha.

Undanträngning

Vi har kunnat konstatera att förmedlingsinsatser enligt tillgänglig evidens i normalfallet är förmånliga för dem som får ta del av dem. Samtidigt innebär detta att konkurrensen om befintliga jobb ökar. Detta innebär i sin tur att man kan förvänta sig att de positiva resultaten för dem som tar del av den intensifierade förmedlingen kan komma på bekostnad av andra arbetssökande som inte får det extra stödet. Cheung m.fl. (2025) visade att så är fallet, men att nettoeffekten var positiv. Den positiva nettoeffekten innebar att den positiva effekten för dem som fick det utökade stödet var större än den negativa effekten (undanträngningen) för dem som inte fick utökat stöd. De presenterade också evidens för att undanträngningen beror av konjunkturläget – ju bättre konjunktur, desto mindre undanträngning. När vissa arbetssökande får effektivare stöd kan de konkurrera framgångsrikt om arbeten som annars skulle ha gått till andra. Undanträngningen tenderar därför att bli större när antalet lediga arbeten är litet och mindre när arbetskraftsefterfrågan är stark. Om förbättrad matchning samtidigt gör det lättare och mer lönsamt för arbetsgivare att utlysa och tillsätta vakanser kan emellertid den totala sysselsättningen öka. Det förklarar varför deltagarnas positiva effekter kan kombineras med viss undanträngning men ändå ge en positiv nettoeffekt. Cheung m.fl. (2025) presenterade resultat som tyder på att förmedlingsinsatser som medför ökat söktryck leder till att fler lediga jobb blir utlysta. Det faktum att man kan förvänta sig att förmedlingsinsatser kan medföra undanträngning innebär dock att denna typ av insatser primärt bör riktas till svagare grupper för att uppnå bästa resultat.

Sammanfattning

Den svenska evidensen ger stöd för att intensifierade förmedlings- och matchningsinsatser kan förkorta arbetslösheten och påskynda övergången till arbete. Effekterna är emellertid inte en automatisk följd av fler möten eller större personalresurser. Det avgörande tycks vara hur resurserna används.

De mest gynnsamma resultaten återfinns i insatser där stödet bidrar med arbetsgivarkontakter, rätt inriktade platsanvisningar, individualiserad kartläggning och aktiv hjälp att komma in på en arbetsplats.

Flera av studierna som påvisar positiva effekter baseras på randomiserade studier och effekterna är därför identifierade med hög trovärdighet.

För nyanlända och nyanlända flyktingar och anhöriga är evidensen särskilt positiv när insatsen är individualiserad och arbetsgivar-orienterad. Jämställd etablering förbättrade övergången till arbete eller studier och gav särskilt gynnsamma resultat för kvinnor.

Standardiserad och lågintensiv kommunikation är betydligt mindre lovande. Digitala uppmuntrings- och kontrollmeddelanden kunde till och med minska jobbfinnandet för vissa grupper. Mer kommunikation eller kontroll är således inte alltid en verksam mekanism.

Resultaten talar för att arbetsgivarorienterat och individualiserat stöd kan vara verksamt för bland annat nyanlända och långtidsarbetslösa. Däremot visar studierna inte om stödet blir effektivare genom att organiseras geografiskt, även om lokal närvaro och lokala arbetsgivar-kontakter är möjliga mekanismer som motiverar att frågan undersöks.

4.7 Etableringsinsatser för nyanlända

Sverige har sedan många år haft ett sammanhållet introduktionsprogram för nyanlända flyktingar och anhöriga. Ansvaret för denna verksamhet övergick år 2010 från kommunerna till Arbetsförmedlingen, som sedan dess har varit ansvarig för det som

idag kallas etableringsprogrammet. I programmet ingår språkundervisning (Svenska för invandrare, Sfi), samhällsorientering, olika arbetsmarknadspolitiska insatser och försörjning i form av etableringsersättning. Men nyanlända kan också ta del av arbetsmarknadspolitiska insatser utanför etableringsprogrammet både hos Arbetsförmedlingen och hos kommunerna. Engdahl m.fl. (2023) presenterade en översikt av arbetsmarknadspolitiska insatser för flyktingar och anhöriga med fokus på kommunala insatser.[41]

Effekter av etableringsinsatser

Etableringsprogrammet

Arbetsförmedlingens övertagande av ansvaret för nyanländas arbetsmarknadsetablering har utvärderats (Andersson Joona m.fl., 2016; Bratu m.fl., 2025). Andersson Joona m.fl. (2016) identifierade en positiv effekt på nyanländas sysselsättningschanser av Arbetsförmedlingens övertagande, men analysen är väsentligen av typen före-efter och kan inte ges någon större tyngd som kausal analys. Bratu m.fl. (2025) utförde separata analyser för kvinnor och män och identifierade positiva effekter på arbetsinkomster och sysselsättning för kvinnor, medan liknande effekter inte kunde påvisas för män. Författarna pekar på två sannolika mekanismer. För det först ökade reformen deltagandet i arbetsmarknadspolitiska program för kvinnor men inte för män. Denna effekt hänger sannolikt samman med att reformen innebar att stödet till de nyanländas försörjning blev individuellt i stället för hushållsbaserat. Detta bör ha skapat finansiella incitament för kvinnor att delta i program. För det andra ökade sannolikheten att registrera sig som arbetssökande hos Arbetsförmedlingen både för kvinnor och män, men ökningen var bara varaktig för kvinnorna.

[41] Översikten i Engdahl m.fl. (2023) innehåller inte bara studier av kommunala insatser, utan även en genomgång av Arbetsförmedlingens insatser för personer med svag ställning på arbetsmarknaden och internationell forskning om effekter av politik för flyktingars arbetsmarknadsintegration.

Insatser inom ramen för etableringsprogrammet

Rapporter från Arbetsförmedlingen har visat att utrikes födda kvinnor, särskilt nyanlända, inte har fått samma stöd vad gäller arbetsmarknadsinsatser som män (Cheung, 2018; Cheung och Rödin, 2018; Larsson, 2019). Detta kan återspegla att kvinnor inte har setts som matchningsbara[42] (Cheung, 2018), eller att arbetsförmedlarna har byggt sina rekommendationer på stereotypa föreställningar (Larsson, 2019). Andersson Joona (2020) visade att nyanlända framför allt deltog i förberedande insatser och i mycket mindre utsträckning i insatser som arbetsmarknadsutbildning eller subventionerad anställning. Dessutom fanns det stora skillnader mellan män och kvinnor: kvinnor deltog mer i förberedande insatser medan män i högre utsträckning tog del av arbetsmarknadsrelaterade insatser. Kvinnor gjorde också i högre utsträckning uppehåll i etableringsprogrammet på grund av föräldraledighet.

Etableringsprogrammet innehåller ett antal insatser: samhällsorientering, Sfi, Validering, olika (förberedande) utbildningsinsatser, praktik. Inga av dessa har utvärderats i någon studie med trovärdig kausal identifikation.

Effekter av insatser utanför etableringsprogrammet

Välkommen till framtiden

Dahlberg m.fl. (2024) studerade insatsen *Välkommen till framtiden* i Göteborgs stad med en randomiserad design. Programmet startade strax efter beviljat uppehållstillstånd och kombinerade intensivt språkstöd, handledd praktik, jobbsökarstöd och samarbete med arbetsgivare. Studien visade på positiva effekter både på kort och lång sikt – behandlingsgruppen hade 10–20 procentenheter högre sysselsättning under flera år efter att insatsen avslutats. Effekterna var tydliga för män på både kort och lång sikt. För kvinnor fanns tydliga

[42] Att en arbetslös inte är matchningsbar innebär att personen för närvarande inte bedöms kunna matchas direkt mot lediga arbeten, exempelvis på grund av otillräcklig kompetens, ohälsa eller behov av förberedande stöd.

tendenser till stora effekter på kort sikt. Punktskattningarna för kvinnorna var positiva i de flesta kvartal efter insatsens slut, men de var sällan signifikant skilda från noll. Insatsen förbättrade även nyanlända flyktingars språkkunskaper på kort sikt. Detta resultat tyder på att praktiken inte har trängt undan språkinlärningen. De förbättrade språkkunskaperna verkar också att ha haft betydelse för sysselsättningseffekterna på lång sikt.

Jämställd etablering

Vi har sett (avsnitt 4.6) att utvärderingen av Jämställd etablering/Matchning från dag 1 visade att en intensiv matchningsmodell kan påskynda övergången till arbete eller studier. Arbetssättet gav både kvinnor och personer med stora stödbehov mer arbetsmarknadsnära insatser. Studiens resultat är viktigt eftersom ordinarie verksamhet tidigare ofta har prioriterat män och personer som bedömts stå närmare arbete. Helgesson, Ornstein och Rödin (2023) utnyttjade, som vi tidigare har konstaterat, bland annat randomiseringen i Matchning från dag 1 för att analysera konsekvenserna av ett arbetsmarknadsinträde som huvudsakligen skedde genom introduktionsjobb och extratjänster. Rapportens visade att ett inträde på arbetsmarknaden hade en positiv effekt på arbetsmarknadsrelevant lärande, som till exempel kunskaper i svenska och en positiv effekt på integration för kvinnor. Integrationen mättes via enkätsvar som syftade till att fånga subjektivt upplevd integration.[43]

Subventionerade anställningar för nyanlända i etableringsprogrammet

Subventionerade anställningar har inte varit en del av etableringsprogrammet, men nyanlända i etableringsprogrammet kunde anvisas till extratjänster. Resultaten i Andersson m.fl. (2024) visade att extratjänster ökade den samlade övergången till arbete och

[43] I enkäten ställdes följande fem frågor till respondenterna: 1. Hur ofta talar du svenska? 2. Tittar, lyssnar eller läser du nyheter på svenska? 3. Kan du göra dig förstådd på svenska och säga vad du vill? 4. Känner du dig hemma i Sverige? 5. Känner du dig som en främling i Sverige?

arbetsinkomster för nyanlända och minskade de berörda hushållens mottagande av försörjningsstöd. De mest gynnsamma resultaten gällde nyanlända kvinnor; skattade effekter för nyanlända män i etableringen var ofta inte signifikant skilda från noll. Effekterna verkar i stor utsträckning ha gått genom att extratjänsterna medförde en ökad övergång till nystartsjobb, men även på lång sikt, efter att nystartsjobben avslutats, återstod positiva effekter.

Goda effekter av intensifierade förmedlingsinsatser för nyanlända

Vi såg i avsnitt 4.6 att intensifierade förmedlingsinsatser enligt flera studier (Johansson och Åslund, 2006; Åslund och Johansson, 2011; Andersson Joona och Nekby, 2012; Helgesson m.fl., 2022) påskyndade övergången till arbete för (bland andra) nyanlända. Det finns inga tydliga resultat som rör via vilka mekanismer de positiva effekterna har uppkommit. Emellertid är det en teoretiskt plausibel mekanism att en påtagligt ökad handläggartäthet gör det möjligt för handläggarna att agera kontaktnät åt nyanlända utan eller med dåliga egna kontaktnät in på arbetsmarknaden. Resultaten i Helgesson m.fl. (2022) tyder på att ett fokus på strukturerad matchning mot arbete redan tidigt i en påbörjad arbetslöshetsperiod kan vara en effektiv väg in på arbetsmarknaden för nyanlända flyktingar och anhöriga som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Yrkesutbildning för utrikes födda

Vi har sett (avsnitt 4.1) att Arbetsförmedlingens arbetsmarknadsutbildning, om något, har bättre än genomsnittliga effekter för nyanlända. Kausal evidens för effekter av kommunal yrkesutbildning är mer knapphändig. Stenberg (2019) visade att såväl utrikes födda män som kvinnor har haft en positiv avkastning av att gå Komvux (inte nödvändigtvis yrkesinriktad utbildning) och att denna avkastning åtminstone inte har varit mindre än inrikes föddas avkastning. Resultaten i Liljeberg m.fl. (2019) tyder på att effekterna av arbetsmarknadsutbildning har varit bättre än av Yrkesvux, och att detta gäller såväl i genomsnitt för samtliga deltagargrupper som för utomeuropeiskt födda deltagare. Man bör dock tolka detta resultat med

viss försiktighet. Dels finns det bara en studie som jämför de två huvudmännens yrkesutbildningsinsatser, dels baseras de skattade effekterna på matchning. Eftersom informationen om utrikes föddas arbetsmarknadshistorik är knapphändig, finns det anledning att vara mer försiktig med den kausala tolkningen av matchningsansatsen än när den används för grupper med rikare information i denna dimension.

Arbetsgivarnas mottaglighet

Fossati och Liechti (2020) visade i ett surveyexperiment att arbetsgivare i bland annat Sverige värderar deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser utifrån sina grundläggande attityder till flyktingar. Deltagande (oavsett i vilken typ av program) var enligt studien en positiv signal för arbetsgivare med en positiv attityd till flyktingar, annars inte. Arbetsmarknadspolitiska insatser kan alltså inte enligt denna studie motverka negativa attityder hos arbetsgivare.

Kommunernas roll och kunskapsläge

Engdahl m.fl. (2023) visade att kommunerna har en central roll för nyanländas arbetsmarknadsetablering genom Sfi, vuxenutbildning, samhällsorientering och arbetsmarknadsinsatser. Samtidigt är den kausala kunskapen om kommunala insatser för flyktingar liten. Variation i lokalt genomförande är omfattande och gör det svårt att generalisera från enstaka projekt. Jag presenterar befintlig evidens om kommunala insatser i avsnitt 4.8.

Heterogenitet och målgrupper

Gynnsamma resultat för kvinnor

Den tydligaste återkommande målgruppsslutsatsen är att arbetsgivarorienterad matchning, extratjänster och språkpraktik ger relativt gynnsamma resultat för kvinnor. Resultaten är förenliga med att kvinnor tidigare fått mindre arbetsmarknadsnära stöd och därför har stor potential att vinna på en mer likvärdig resursfördelning. Jämställd etablering var uttryckligen utformad för nyanlända med låg utbildning och gav goda sysselsättningseffekter. Språkpraktik med

modersmålsstöd gav positiv arbetsmarknadseffekt. Utvärderingen av insatsen visar att svag svenska inte behöver utesluta tidig arbetsplatskontakt om stödet är tillräckligt anpassat. Jämställd etablering gav positiva resultat för både grupper närmare och längre från arbetsmarknaden. Detta talar mot att intensiv arbetsgivarorienterad matchning endast bör reserveras för de relativt starkaste.

Styrkor och begränsningar i evidensen

En styrka i evidensen om insatser för nyanländas arbetsmarknadsetablering är att flera studier bygger på randomiserade försök. Det finns också resultat uppdelade efter bland annat kön, ålder och utbildningsnivå. För varje enskild typ av insats är evidensbasen dock fortfarande begränsad. Många insatser har dessutom genomförts lokalt, vilket gör det osäkert i vilken utsträckning resultaten kan överföras till andra sammanhang. Kunskapen om kommunala insatser är dessutom mycket begränsad. Slutligen finns det anledning att vara mer försiktig med matchningsbaserad evidens för utrikes födda eftersom informationen om deras arbetsmarknadshistorik är knapphändig.

Sammanfattning

Etableringsinsatser är ofta kombinationer av språkstöd, praktik, intensiv matchning, subventionerade anställningar, vägledning och samordning mellan myndigheter och kommuner. Evidensen bör därför i första hand tolkas som stöd för olika kombinationer och mekanismer, inte som en enda enhetlig programeffekt.

Den kanske starkaste svenska kausala evidensen gäller den randomiserade insatsen *Välkommen till framtiden*, en tidig och intensiv insats för nyanlända, huvudsakligen lågutbildade flyktingar. Insatsen kombinerade tidig språkundervisning, handledd praktik, professionellt jobbsökarstöd och ett nära samarbete med arbetsgivare. Det randomiserade försöket gav en sysselsättningseffekt på omkring 15 procentenheter på kort sikt. Effekten bestod i ungefär tre år men avtog när kontrollgruppen hann i kapp.

Jämställd etablering/Matchning från dag 1 visade via en utvärdering med randomiserad design att individualiserad och arbetsgivarorienterad matchning kan ha positiva effekter för utrikes födda. Resultaten är särskilt gynnsamma för kvinnor, som i ordinarie verksamhet ofta fått mindre arbetsmarknadsnära stöd. Samma försök visar att arbetsmarknadsinträde, främst genom introduktionsjobb och extratjänster, kan öka arbetsmarknadsrelevant lärande och upplevd integration.

Språkpraktik med stöd på modersmål gav en kort inlåsning under praktikperioden men därefter tydligt högre sysselsättning och inkomster under en treårig uppföljning. Resultaten drevs främst av kvinnor. Resultaten är förenliga med att språkstöd och tidig arbetsplatskontakt kan komplettera varandra, men studien gör det inte möjligt att isolera de båda komponenternas separata betydelse eller deras samspel.

Subventionerade anställningar och arbetsmarknadsutbildning ger också positiva effekter för flera utrikes födda grupper.

4.8 Kommunala arbetsmarknadsinsatser

En kommunal arbetsmarknadsinsats definieras här som en aktivitet, anställning eller organisatorisk modell som finansieras, organiseras eller i huvudsak genomförs av en kommun för att stärka individens arbetsmarknadsanknytning eller minska beroendet av ekonomiskt bistånd. Kommunal arbetsmarknadspolitik är således både en uppsättning insatser och ett lokalt system för organisering och samordning.

Effekter av kommunala arbetsmarknadsinsatser

Flera översikter har sammanställt forskningen om kommunala arbetsmarknadsinsatser (Mörk, 2011; Thorén, 2012; Lundin, 2018; Panican och Ulmestig, 2017). Kvalitativa studier har visat att insatser tidigare mest handlade om aktivering med huvudsaklig betoning på närvaro och kontroll snarare än rustande eller matchande innehåll, medan insatserna under de senaste åren har varit mer målgruppsanpassade (se till exempel Panican och Ulmestig, 2017).

Antalet effektstudier av kommunala insatser är ytterst begränsat. Den sannolikt viktigaste förklaringen är att registerinformation om de kommunala arbetsmarknadsinsatserna i stort sett inte har sammanställts eller tillhandahållits för forskning.[44]

Behrenz och Hammarstedt (2014) fann positiva effekter av kommunala arbetsmarknadsanställningar i form av nystartsjobb i Växjö, men resultaten är osäkra då det var fler i kontroll- än i behandlingsgruppen som lämnade arbetsförmedlingen av okänd orsak.[45] Mörk m.fl. (2021) utvärderade tre typer av kommunala arbetsmarknadsanställningar, så kallade Stockholmsjobb. Insatserna hade tydligt positiva sysselsättningseffekter för deltagare placerade i ordinarie kommunala verksamheter, men inte för dem som arbetade som Stockholmsvärdar.[46] Insatsen *Välkommen till framtiden* i Göteborg, som vi har behandlat i avsnitt 4.7, ökade sysselsättningschanserna markant för nyanlända flyktingar. Språkinsatser kombinerade med yrkesutbildning har också visat positiva resultat (se översikten av Karlsdóttir m.fl., 2017). Exempel inkluderar Sesam-projektet i Stockholms län som har utvärderats av Delander m.fl. (2005) och program som SFX (Svenska för yrkesutbildade) och Yfi (Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare) i Stockholms kommun, även om dessa insatser inte har effektutvärderats på ett trovärdigt sätt. Rapporteringen om Yfi ser dock lovande ut (Oxford Research, 2019; Strategirådet Stockholms stad, 2019). Det finns också stöd för att språkundervisning och praktik kan vara effektiva insatser. Språkpraktik i Stockholms kommun, riktad till utrikes födda med svaga språkkunskaper, har visat sig ha en positiv

[44] Forslund m.fl. (2019) beskriver kommunala arbetsmarknadsinsatser med hjälp av insamlad registerinformation från drygt 100 kommuner.

[45] Från andra sammanhang vet vi att en stor andel av dem som lämnar Arbetsförmedlingen utan känd orsak går till ett arbete (Arbetsförmedlingen, 2010).

[46] De så kallade Stockholmsvärdarna arbetade på en särskild enhet med att plocka skräp, skotta snö och hjälpa turister. Effekterna på kumulerad sysselsättning i de två typerna av anställningar som hade positiva effekter var mellan knappt två och knappt tre månader med en uppföljningshorisont på 36 månader, vilket motsvarar en effekt på ungefär 15 procent.

sysselsättningseffekt, särskilt för kvinnor (Ottosson och Vikman, 2025; se avsnitt 4.2). Johansson och Langenskiöld (2008) undersökte Arbetstorget för äldre långtidsarbetslösa i Stockholm. Insatsen bestod främst av olika jobbsökaraktiviteter, men även andra inslag, exempelvis praktik, kunde ingå. Huvudresultaten var att aktiviteterna ökade självförtroendet och sökaktiviteten hos deltagarna utan någon signifikant effekt på övergången till sysselsättning.

Aktivering av mottagare av ekonomiskt bistånd

Under 1990-talet utvecklades en mängd kommunala så kallade aktiveringsprogram för arbetslösa mottagare av ekonomiskt bistånd. Aktiveringsåtgärderna har inneburit att man ställer krav på olika former av aktivering med syftet att personer i målgruppen ska lämna bidragstagandet och bli självförsörjande. Antalet studier av kommunal aktivering är litet. Två av studierna med mer trovärdig identifikation av orsakssamband skattade effekter av insatser i Stockholm under åren 1998–2004. Insatserna tycks ha varit en blandning av kontroll och aktiviteter som jobbsökande eller praktik.[47] Dahlberg m.fl. (2013) fann positiva, men små effekter på sysselsättning och arbetsinkomster. De fann även att effekterna var större för inrikes födda och hushåll med en försörjare. Persson och Vikman (2014) fann inget stöd för att insatsen påverkade antalet personer med försörjningsstöd totalt sett. Inflödet till försörjningsstöd minskade dock för unga samt ogifta utan barn, grupper som författarna menar har bättre förutsättningar att anpassa sitt beteende. Ett antal studier med mer tveksam identifikation av kausala effekter (Milton och Bergström, 1998; Hallsten m.fl., 2002; Giertz, 2004a) skattade effekter av olika kommunala aktiverings-program utan att hitta signifikanta effekter. Nybom (2014) fann att det hon kallar resursaktivering, till skillnad från jobbaktivering, var förknippad med positiva effekter på arbetsmarknadsutfall.

[47] Resultaten i Thorén (2008) tyder på att insatserna mer handlade om kontroll än om ett genomtänkt innehåll.

Det är i grund och botten inte så förvånande att de skattade effekterna av kommunal aktivering typiskt inte har varit positiva. Att enbart ställa krav på ökad sökaktivitet behöver inte förbättra arbetsmarknads-utfallen för personer som står långt från arbetsmarknaden. Sannolikheten att få arbete beror inte bara på hur många arbeten en person söker, utan också på om personen har den kompetens, arbetsförmåga och erfarenhet som arbetsgivarna efterfrågar. Om dessa hinder är betydande ger ytterligare ansökningar sannolikt endast en liten ökning av jobbchansen. Aktiveringen behöver då kombineras med eller ersättas av insatser som stärker individens kompetens, arbetsförmåga eller kontakter med arbetsgivare.

Kommunala ungdomsjobb

Sommarjobb kan vara värdefulla för ungdomar som språngbrädor in på den svenska arbetsmarknaden (Hensvik och Nordström Skans, 2013; Hensvik m.fl., 2023; Müller, 2020). Tre studier skattar effekter av kommunala sommarjobb baserade på en randomiserad design. Alam m.fl. (2015) och Alam m.fl. (2013) fann ingen effekt på den framtida arbetsinkomsten av att bli erbjuden ett kommunalt sommarjobb i Falun, utom för flickor med låga betyg från grundskolan. Knutsson och Tyrefors (2024) fann en negativ effekt för unga med relativt stark socioekonomisk status av Stockholms stads sommarjobb. Effekten var tydligast för unga män och elever från yrkesprogram. Studien fann inga effekter på kriminalitet, hälsa eller högre utbildning. Ungdomar som hoppat av gymnasiet eller har särskilda behov ingick inte i analysen eftersom de garanterades ett kommunalt sommarjobb.

Styrkor och begränsningar i evidensen

Den befintliga evidensen är relevant, eftersom den kommunala politiken riktas till utsatta målgrupper. Evidensen är också stark eftersom den i något fall bygger på randomiserade försök. Det stora problemet är att det rör sig om stor mängd olikartade insatser av vilka bara två har utvärderats med trovärdiga metoder.

Sammanfattning

Kommunala arbetsmarknadsinsatser omfattar flera organisatoriska modeller och insatser: obligatorisk aktivering för mottagare av ekonomiskt bistånd, kommunala tidsbegränsade anställningar, lokala ”jobbtorg”, kommunala sommarjobb kombinationer av praktik, språkstöd, coachning och socialt stöd. Evidensen måste därför tolkas per modell och mekanism, inte som en gemensam effekt av ”kommunal arbetsmarknadspolitik”.

Den starkaste positiva evidensen gäller kommunala arbetsmarknads-anställningar (Stockholmsjobb) och kombinationer av språk och andra insatser som praktik för nyanlända. Utvärderingen av Stockholmsjobb visade att tillfälliga anställningar för försörjningsstödsmottagare och andra personer med svag arbetsmarknadsanknytning ökade sysselsättningen och minskade mottagandet av ekonomiskt bistånd. Men studien visade också att insatsen var verksam endast om den genomfördes på ordinarie arbetsplatser och inte kunde beskrivas som särskilt skapade arbetsuppgifter utanför ordinarie verksamhet i kommunal regi.

Obligatorisk kommunal aktivering i Stockholm hade ingen genomsnittlig effekt på inträde i eller utträde ur ekonomiskt bistånd. Inträdet minskade dock bland unga och ogifta utan barn. Resultaten talar för att generella aktivitetskrav har begränsad genomsnittlig effekt och att effekterna varierar mellan grupper. Kommunala sommarjobb uppvisar blandad evidens.

4.9 Samverkan mellan olika aktörer

Samverkan kan definieras som ”… en aktivitet som i något avseende bedrivs gemensamt av verksamheter och som vänder sig till samma målgrupp utifrån liknande uppdrag” (Panican m.fl., 2025). Samverkan kan avse många företeelser, till exempel organisatoriska överenskommelser, gemensamma resurser, samlokalisering, informationsutbyte, delad kartläggning, gemensamma team eller integrerade insatspaket.

När det gäller arbetsmarknadspolitiska insatser för personer med svag ställning på arbetsmarknaden finns det ett antal aktörer som är delaktiga i att tillhandahålla sådana tjänster. Litet schematiskt rör det sig huvudsakligen om staten (Arbetsförmedlingen), kommunerna samt privata utförare av tjänster inom arbetsmarknadspolitiken. Hur dessa aktörer samverkar kan rimligen spela roll för de insatser som erbjuds arbetslösa.

En tydlig konsekvens av att arbetsmarknadspolitiken genomförs av olika aktörer är att detta medför ett behov av informationsutbyte dem emellan. En särskild komplikation härvidlag är att informationen i många fall inbegriper känsliga personuppgifter. Men även utan denna komplikation är informationsutbytet inte ett trivialt problem. Utan effektiv samordning kommer olika aktörer att dokumentera sina insatser i olika administrativa system, och det är inte alltid enkelt att på ett automatiserat sätt föra information från en aktör till en annan.[48]

Ett annat allmänt problem är att de olika aktörerna kan ha olika drivkrafter för sitt agerande. Ett enkelt exempel kan illustrera denna poäng. Vi har sett att kommunala arbetsmarknadsanställningar är en insats i den kommunala arbetsmarknadspolitiken. En direkt konsekvens av att en person går till en kommunal arbetsmarknads-anställning är att hen då inte längre mottar det kommunala ekonomiska biståndet. De kommunala arbetsmarknadsanställningarna inrättas dessutom oftast med en statlig lönesubvention. Detta betyder att kommunen har ett ekonomiskt utbyte av att inrätta sådana tjänster oberoende av deras eventuella framtida positiva arbetsmarknads-effekter. Till detta kommer att även om anställningen inte leder till ett framtida jobb, så medför den ofta att de berörda anställda kvalificerar sig för a-kassa, som inte belastar kommunens budget. Vi vet naturligt-vis inte om dessa ekonomiska drivkrafter medför att kommunerna inrättar fler sådana anställningar än vad som är arbetsmarknadspolitiskt motiverat, men drivkrafterna finns där och kan påverka kommunernas

[48] Inte ens regionernas sjukjournaluppgifter är lätt överförbara mellan olika regioner, som inte verkar inom ett enhetligt administrativt system.

agerande. I detta avsnitt går jag kortfattat igenom två studier som belyser samverkan mellan Arbetsförmedlingen och de två andra huvudtyperna av aktörer.

Rusta och matcha: effekt, kostnad och incitament

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och fristående leverantörer sker huvudsakligen genom ”vanlig” upphandling via Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) eller genom Lag (2008:962) om valfrihetssystem (LOV).

Rusta och matcha är en arbetsmarknadspolitisk insats där vissa arbetslösa arbetssökande sedan år 2020 anvisas av Arbetsförmedlingen till fristående leverantörer. Systemet kombinerar fristående leverantörer, fritt val av leverantör enligt LOV för de arbetslösa, relativt stor leverantörsfrihet och resultatbaserad ersättning för utförarna.[49] En randomiserad försöksverksamhet jämförde bland annat tjänsten med begränsat stöd från Arbetsförmedlingen för relativt starka arbetslösa respektive med fördjupat stöd från Arbetsförmedlingen för svaga arbetslösa (Egebark m.fl., 2024).[50]

Huvudresultat

De arbetslösa som randomiserades till Rusta och matcha fick mer och dyrare stöd. Trots detta fanns inga signifikanta effekter på totala löneinkomster vid 6, 12 eller 18 månader och inte heller några bestående effekter på varaktigt arbete eller utbildning. För gruppen längre från arbetsmarknaden fanns en kortsiktig positiv registrerad sysselsättningseffekt, men den försvann senare.

[49] Rusta och Matcha och dess föregångare beskrivs i Bennmarker m.fl. (2021) och Lundin m.fl. (2024).

[50] De arbetslösas avstånd till arbetsmarknaden bedöms av Arbetsförmedlingen med hjälp av en statistisk profileringsmodell.

Heterogenitet

Heterogenitetsanalys omfattande kön, födelseregion, gymnasieutbildning och inskrivningstid visade inte på några signifikanta skillnader. Tjänsten gav således inte tydliga förbättringar för dem som stod längre från arbetsmarknaden.

Ersättningsmodell

Systemet innebär att leverantörerna får högre ersättning för arbetslösa som bedöms stå långt ifrån arbetsmarknaden. Högre total ersättning till leverantören påverkade inte arbetsmarknadsutfallen. Ett större ekonomiskt utrymme skapade alltså inte automatiskt mer effektivt stöd. Resultaten kan tyda på att kontraktets incitamentsstruktur kan vara nog så viktig som den totala ersättningsnivån.

Samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna kan vara en förutsättning för att arbetssökande ska kunna erbjudas kombinationer av arbetsmarknadspolitiska insatser och reguljär utbildning. Den kan också vara en förutsättning för övergång från utbildning till arbete för individer som behöver stöd i samband med denna. Inom arbetsmarknadspolitiken är samverkan viktig för att kommunernas insatser för mottagare av försörjningsstöd ska fungera väl tillsammans med Arbetsförmedlingens insatser.

Panican m.fl. (2025) undersökte hur kommuner och Arbetsförmedling samverkade inom lokal arbetsmarknadspolitik före och efter 2019. I intervjuer från 2017 beskrevs samverkan ofta som informell och flexibel med stabila personliga relationer. I sex av tio undersökta kommuner bedömdes den vara komplementär, där parterna delade mål men använde olika strategier. Endast en kommun präglades av kooperativ samverkan, där målen och strategierna var helt gemensamma. I tre kommuner kunde samverkan beskrivas som konfrontativ, med oenighet och stuprörstänkande.

Forskarna konstaterade samtidigt att samverkansöverenskommelser, som Dua, Finsam och Lokala överenskommelser (Lök), i stor utsträckning byggde på standardformuleringar om kooperativ samverkan. I praktiken varierade dock genomförandet och samverkan fungerade inte alltid enligt avtalens intentioner.

I intervjuer från år 2021 uppgav Kommunala företrädare att digitalisering och nerlagda kontor gjorde att Arbetsförmedlingen blivit svårare att nå. Samarbetet beskrevs som mer ad hoc-baserat, splittrat och reaktivt. Arbetsförmedlingens representanter såg det däremot som att samverkan blivit mindre beroende av enskilda kontaktpersoner och därför mindre sårbar.

Även om formerna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna rimligen är viktiga, finns det ingen kausal evidens för effekter av olika former av samverkan. Det är också svårt att se exakt vilken typ av studie som skulle kunna identifiera sådana effekter på ett rimligt trovärdigt sätt.

Samverkan är inte i sig tillräcklig för förbättrade utfall

Å ena sidan kan samarbete vara ett effektivt sätt att kombinera insatser från flera aktörer med olika kompetenser och bidra till att arbetslösa får adekvat hjälp. Å andra sidan visar de två studier av samarbete i praktiken mellan Arbetsförmedlingen och andra aktörer jag refererat att samarbete i praktiken inte alltid fungerar enligt aktörernas intentioner.[51] Mer på detta tema kommer att redovisas i avsnitt 6, som handlar om resultat i studier som berör implementering av de svenska områdessatsningarna.

[51] Det finns fler exempel på att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och privata aktörer inte automatiskt ger önskade resultat. Se exempelvis Liljeberg m,fl. (2012).

5. Reformer i bidrags- och inkomstskattesystem

Personer som inte kan försörja sig själva på grund av att de inte arbetar kan få sin försörjning från ett antal offentliga stödsystem. Jag behandlar dessa system i översikten därför att reformer i systemen ofta har haft som uttryckligt mål att påverka arbetsmarknadsutfall, som exempelvis övergång till sysselsättning för personer som inte har varit inne på arbetsmarknaden. På samma sätt har vissa reformer av inkomstbeskattningen haft som uttalat syfte att påverka arbetsmarknadsutfall. Det självklara exemplet är jobbskatteavdragen.

De två viktigaste stödsystemen är arbetslöshetsförsäkringen[52] och det kommunala ekonomiska biståndet. Båda dessa system har sett förändringar i generositet och regelverk under de senaste decennierna. Arbetslöshetsförsäkringen är mindre relevant för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, eftersom ett villkor för ersättning från denna försäkring har varit att man har haft anknytning till arbetsmarknaden genom att man har arbetat.[53] Jag kommer därför inte att referera resultat från det relativt begränsade antalet studier av arbetsmarknadseffekter av reformer i a-kassan. Försörjningsstödet är däremot relevant – ungefär hälften av alla mottagare av ekonomiskt bistånd har arbetslöshet som huvudsakligt försörjningshinder.

[52] Arbetslöshetsförsäkringen är en kombination av offentligt och privat system. Huvuddelen av finansieringen och regelverket ligger hos riksdag och regering.

[53] Historiskt har kravet varit att man har uppfyllt ett arbetsvillkor som har inneburit krav på ett visst antal arbetstimmar under den 12-månadersperiod som föregått en arbetslöshetsperiod. Detta arbetsvillkor har nyligen ersatts av ett villkor som uttrycks i mängd arbetsinkomster under en liknande period.

De viktigaste reformerna inom inkomstskattesystemet med bäring på arbetsmarknadsutfall för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är de jobbskatteavdrag som introducerats sedan år 2007. Dessa har inneburit kraftiga skattelättnader för dem som gått från icke-arbete till arbete.[54]

I avsnitt 4.7 rapporterade jag resultat i Bratu m.fl. (2025), som bland annat visade att övergången från hushålls- till individbaserat stöd som inte var behovsprövat för nyanlända bidrog till ökat arbetsmarknadsinträde bland nyanlända kvinnor. Detta tyder på att försörjningsstödets konstruktion kan bromsa arbetsmarknadsinträdet för de berörda grupperna. Detta är, så vitt jag har kunnat se, den enda relevanta studien av det svenska ekonomiska biståndets arbetsmarknadseffekter. Det finns emellertid ett antal studier av reformer inom det danska försörjningsstödet. På grund av bristen på svensk evidens ska jag kortfattat redogöra för dansk evidens om arbetsmarknadseffekter av kraftig sänkta biståndsnivåer för utrikes födda genom en reform som genomfördes år 2002. Evidensen är intressant, eftersom den bygger på skattade effekter av en reform som delar vissa drag med den nyligen beslutade svenska bidragsreformen, det s.k. bidragstaket.[55] Ett flertal studier har gjorts av den danska reformen, men evidensen sammanfattas på ett bra sätt i Dustmann m.fl. (2024a, 2024b).

Dustmann m.fl. (2024a) visar att reformen medförde en ökad övergång till arbete för män. Effekten var stor, men var relativt snabbt övergående. Lägre ersättningar ökade således männens övergång till arbete på kort sikt, vilket är förenligt med att ett ökat ekonomiskt utbyte av arbete kan förstärka sökandet och viljan att acceptera ett jobberbjudande. Att effekten blev kortvarig och att männen ofta tog arbeten med svag matchning visar emellertid att snabbare övergång till arbete inte nödvändigtvis innebär en stabil etablering. För kvinnor minskade i stället arbetskraftsdeltagandet. Eftersom ersättningen var

[54] Se Edmark m.fl. (2016) för en genomgång av den initiala reformen.

[55] Namnet är vilseledande, eftersom det redan tidigare har funnits ett bidragstak, nämligen nivån på det ekonomiska biståndet. Alla andra bidrag räknas av krona för krona från detta.

hushållsbaserad kunde mannens ökade arbetsinkomst samtidigt minska kvinnans ekonomiska utbyte av att arbeta. Reformens samlade konsekvens var att de berörda hushållens disponibla inkomster minskade trots männens kortvarigt ökade sysselsättning. Dustmann m.fl. (2024b) visar att reformens direkta arbetsmarknadseffekter hade konsekvenser för andra utfall. För det första påverkades barnens skolprestationer i många dimensioner negativt i de berörda hushållen. För det andra visade författarna att reformen medförde en betydande ökning i ungdomsbrottslighet.

Vi vet inte hur mycket av resultaten i Dustmann m.fl. (2024a, 2024b) som är direkt överförbara till en svensk kontext, men det finns rimligen anledning att beakta dem när man utformar svenska reformer inom det ekonomiska biståndet.

De svenska jobbskatteavdragen har varit ett betydelsefullt inslag i reformer inom den svenska beskattningen av arbetsinkomster. Det är därför inte förvånande att reformerna har lockat forskare att utvärdera dem. Ett grundläggande problem när man ska skatta jobbskatte-avdragens effekter på beslut att söka arbete bland personer som inte arbetar är att alla får ta del av avdraget. Det finns därför ingen naturlig kontrollgrupp. Det mest ambitiösa försöket gjordes av Edmark m.fl. (2016). De utnyttjade att skattesatserna på låga inkomster blev utjämnade oavsett i vilken kommun man bor. Det innebar att avdraget blev större ju högre den kommunala inkomstskatten var. Tyvärr visade det sig att denna variation inte var tillräcklig för att kunna ligga till grund för trovärdiga skattningar av reformeffekter på övergångar till sysselsättning. Det finns därför inga skattade sysselsättningseffekter för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Självfallet betyder inte frånvaro av skattade effekter att reformerna inte har haft några effekter – det har bara hittills inte varit möjligt att skatta dem.

5.1 Sammanfattande kommentarer

Den tillgängliga evidensen ger inte stöd för någon enkel slutsats att starkare ekonomiska incitament genom lägre bidrag eller lägre beskattning generellt leder till varaktigt högre sysselsättning bland personer långt från arbetsmarknaden. Svensk kausal evidens är mycket begränsad. Resultat från Sverige och Danmark tyder samtidigt på att transfereringssystemens konstruktion kan påverka arbetsmarknadsinträdet, men att effekterna är olikartade mellan grupper och kan bero på såväl ersättningsnivåer som hushållsbaserad behovsprövning. Den danska erfarenheten visar dessutom att starkare ekonomiska incitament kan ge kortvariga sysselsättningseffekter, sämre jobbmatchning och betydande negativa sidoeffekter för hushållens inkomster, barns skolresultat och ungdomsbrottslighet. Reformer bör därför utvärderas utifrån varaktig arbetsmarknadsetablering och breda hushålls- och välfärdseffekter, snarare än enbart utifrån kortsiktiga övergångar från bidrag till arbete.

Kapitel 4 och 5 har huvudsakligen behandlat insatser och reformer där målgruppen definierats utifrån individuella egenskaper. Resultaten är relevanta för många invånare i områden med socioekonomiska utmaningar, men säger inte i sig något om områdesbaseringens betydelse. I de följande två kapitlen flyttas fokus därför från insatsernas innehåll till genomförandet och effekterna av satsningar där den geografiska dimensionen ingår i politikens utformning.

6. Lärdomar från genomförandet av svenska områdesbaserade satsningar

Innan jag redogör för evidens om effekter av områdesbaserade satsningar ska jag redovisa lärdomar från den relativt omfattande litteratur som studerat genomförandet av satsningarna. Förutom att denna genomgång belyser vilka frågor som kan vara relevanta i effektutvärderingar, bidrar den också till att belysa problem med satsningarna som uppmärksammats i studier som undersökt hur insatserna har genomförts. Underlaget omfattar både breda kunskapsöversikter och processutvärderingar, studier av enskilda insatser och analyser av statlig styrning.

En första observation som baseras på ett flertal studier av svenska områdesbaserade satsningar är att man ser återkommande problem med överensstämmelsen mellan problemdefinition, mål, styrmedel och interventionsnivå (SOU 2005:29; SOU 2007:104; Statskontoret, 2010; Karlsson, 2016; Roelofs och Salonen, 2019; Hertting och Urban, 2020; Riksrevisionen, 2020; Grander, Roelofs och Salonen, 2022; Örnlind, 2025). Satsningarna har ofta haft långtgående mål, som att minska segregation, medan instrumenten främst bestått av lokalt förstärkta insatser inom exempelvis arbetsmarknad, skola och socialtjänst.

6.1 Problemdefinition och programteori

Segregation och områden med socioekonomiska utmaningar påverkas av förhållanden inom bland annat bostads- och arbetsmarknaderna och utbildningssystemet. Att arbetslöshet och låg socioekonomisk status koncentreras till vissa områden innebär därför inte nödvändigtvis att orsakerna primärt finns i områdena. Det är då viktigt att skilja mellan insatser som påverkar levnadsvillkor inom områdena (områdesutveckling) och de mekanismer som skapar områdena

(antisegregationspolitik). Lokala insatser kan förbättra levnadsvillkor utan att förändra de strukturer som producerar segregation (Roelofs och Salonen, 2019; Grander, Roelofs och Salonen, 2022).

Karlsson (2016) gör en närliggande distinktion mellan att mildra konsekvenserna av strukturell ojämlikhet och att förändra dess orsaker. Popoola och Korp (2024) pekar på risken för att strukturella problem individualiseras när segregation definieras i termer av de boendes egenskaper, medan Giertz (2004b) hävdar att långvarigt socialbidragstagande och svag arbetsmarknadsanknytning bör förstås mot bakgrund av bredare ekonomiska och institutionella förhållanden. Örnlind (2025) visar i ett längre historiskt perspektiv hur svensk urbanpolitik återkommande försökt motverka ojämlikhet mellan invånare i olika områden genom lokala insatser, aktivering och deltagande snarare än genom förändringar av bakomliggande ekonomiska strukturer.

En områdessatsning behöver därför, om problembeskrivningarna är korrekta, en genomtänkt strategi som anger vilket problem som ska påverkas, dess centrala mekanismer, vilka av dessa interventionen kan påverka och på vilken nivå effekter kan förväntas. Områdespolitiken kan i detta perspektiv ses som ett geografiskt selektivt förstärkt genomförande av ordinarie välfärdspolitik snarare än som en ersättning för strukturell politik (Hertting och Urban, 2020).

6.2 Implementeringsvillkor

Ett problem som återkommer i analyser av implementering är motsättningen mellan långsiktiga mål och kortsiktig projektfinansiering. Projektmedel kan möjliggöra innovation och bygga lokal kapacitet men samtidigt skapa beroende av tillfälliga resurser. Långsiktighet kräver därför organisatorisk förankring, stabil bemanning och institutionalisering av fungerande arbetssätt (SOU 2005:29; Karlsson, 2016; Roelofs och Salonen, 2019).

SOU 2007:104 visar vidare att samverkan och gemensam problemformulering tar tid. Kommuner och myndigheter behöver bygga kunskap om varandras regelverk och organisationskulturer samt

utveckla ömsesidigt förtroende. Implementeringen är samtidigt känslig för politisk och organisatorisk instabilitet, exempelvis förändrade styrsignaler och omorganisationer. Resurstillskott ger inte heller automatiskt mer eller bättre verksamhet. Rekryteringsproblem, personalomsättning och administrativ kapacitet påverkar den lokala mottagarkapaciteten (Riksrevisionen, 2020).

Samverkan är viktig eftersom olika organisationer kontrollerar olika resurser och har olika kompetenser, men har inget egenvärde. Den kräver gemensamma problemdefinitioner, tydliga mandat och organisatorisk förankring (SOU 2005:29; SOU 2007:104; Statskontoret, 2010).[56] Erfarenheterna visar att lokal samverkan behöver kombineras med vertikal förankring i de deltagande organisationerna. Statskontoret (2010) skiljer tydligt mellan att skapa samverkansarenor och att åstadkomma faktisk organisatorisk förändring. SOU 2007:104 visar dessutom att samverkan har egna koordinationskostnader i form av tid, administration och gemensamma resurser.

En studie av Malmös lokala arbets- och utvecklingscentra (AUC)[57] visade att samlokalisering, gemensam operativ ledning och lägre klientantal kunde möjliggöra mer integrerade och individanpassade insatser, samtidigt som moderorganisationernas styrning kunde begränsa integrationen (Bevelander m.fl., 2004). Det är därför viktigt att skilja mellan samverkansarena, samlokalisering och faktisk organisatorisk integration.

Lokal anpassning kan vara nödvändig och behöver inte innebära bristande programtrohet. Interventionens kärnkomponenter måste emellertid kunna identifieras. Även målgruppsurvalet behöver dokumenteras: goda resultat kan delvis bero på selektion, och prestationsstyrning kan skapa incitament till cream-skimming, det vill

[56] Se också diskussionen i avsnitt 4.9.

[57] Lokala arbets- och utvecklingscentra (AUC) inrättades i Malmö år 2000 inom Storstadssatsningen, inledningsvis i Fosie, Hyllie, Rosengård och Södra Innerstaden. De var lokala samverkanskontor där kommunen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samordnade sina insatser.

säga att utförare prioriterar deltagare som redan har relativt goda förutsättningar att nå ett positivt resultat, eftersom de är enklare eller mer lönsamma att hjälpa, medan personer med större stödbehov väljs bort eller ges mindre stöd. (Bevelander m.fl., 2004).

Geografisk målinriktning skapar också problem. Den formella områdesinriktningen behöver inte motsvara resursernas faktiska lokala fördelning (Riksrevisionen, 2020), samtidigt som geografiska och sociala kategoriseringar kan bidra till stigmatisering (Roelofs och Salonen, 2019; Popoola och Korp, 2024). Implementeringsanalysen bör därför fokusera på faktisk exponering snarare än enbart formell områdestillhörighet.

6.3 Deltagande och inflytande

Invånardeltagande i insatser kan motiveras dels av invånarnas lokala kunskap, dels av behovet att förankra problemdefinition, mål och insatser hos dem som berörs. Invånarperspektivet bör därför finnas med redan i nulägesanalys och målformulering och inte begränsas till genomförandet av på förhand bestämda åtgärder (SOU 2007:104). Konsistent med detta hävdar Karlsson (2016) och Örnlind (2025) att den relevanta frågan inte är om invånare och organisationer deltar, utan vilket faktiskt inflytande de har över problemdefinition, prioriteringar och resursanvändning.

Invånardeltagande har varit en återkommande ambition i områdessatsningar, men formellt deltagande innebär inte nödvändigtvis faktiskt inflytande. Invånare kan ges möjlighet att påverka aktiviteter samtidigt som problemdefinition, resursfördelning och övergripande prioriteringar redan har fastställts (SOU 2005:29; Roelofs och Salonen, 2019; Grander, Roelofs och Salonen, 2022).

6.4 Konsekvenser för utvärdering

Utvärderingar behöver skilja mellan implementerings- och organisationsutfall, individutfall, områdesutfall och strukturella utfall. En satsning kan lyckas på en nivå utan att lyckas på en annan.

Karlssons (2016) distinktion mellan kompensatorisk och transformativ framgång är relevant: bättre service och individuella utfall kan vara betydelsefulla även om segregationens strukturella orsaker består.

Statskontoret (2010) och SOU 2007:104 påpekar också att organisatoriska mellanled behöver studeras. Antalet partnerskap eller samverkansmöten är inte ett tillräckligt mått på implementering; det behöver undersökas om mandat, resursanvändning, informationsflöden och arbetssätt faktiskt förändras.

Individ- och områdesutfall måste också hållas isär. Selektiv in- och utflyttning kan göra att positiva (eller negativa) individuella effekter inte avspeglas i områdesstatistiken (SOU 2005:29; Roelofs och Salonen, 2019; Grander, Roelofs och Salonen, 2022). Longitudinella individdata är därför särskilt värdefulla. För aktiveringsinsatser bör minskat biståndstagande skiljas från förbättrad sysselsättning och inkomster, och kort- från långsiktiga effekter (Giertz, 2007). Slutligen krävs en relevant kontrafaktisk utveckling att jämföra med när man ska skatta reformeffekter. Utebliven konvergens mellan utsatta och andra områden innebär inte nödvändigtvis att interventionen saknat effekt om utvecklingen skulle ha varit sämre utan satsningen (Hertting och Urban, 2020; Palma Tzakov, 2026). Detta understryker vikten av att insatser utformas så att det blir möjligt att identifiera områden som kan representera utfall i frånvaro av insats. Detta innebär normalt att inte alla områden i målpopulationen kan få insatsen samtidigt.

6.5 Sammanfattande kommentarer

Studierna pekar på fem återkommande faktorer som förknippas med ett väl fungerande genomförande: (1) en realistisk programteori där mål, mekanismer och interventionsnivå hänger samman; (2) långsiktighet, institutionell stabilitet och tillräcklig mottagarkapacitet; (3) tydligt specificerade insatser vad gäller innehåll, intensitet, timing och målgrupp; (4) samverkan med tydliga mandat, vertikal förankring och resurser för koordinering; samt (5) utvärderingar som skiljer mellan implementerings-, individ-, områdes- och strukturella utfall.

Den centrala frågan är därför inte om områdesbaserade satsningar ”fungerar” i allmänhet, utan vilka komponenter som fungerar, för vilka grupper, genom vilka mekanismer, under vilka implementeringsvillkor och på vilken utfallsnivå.

7. Direkt evidens: effekter av områdesbaserade insatser

Till skillnad från de arbetsmarknadspolitiska insatser jag hittills har behandlat, är de områdesbaserade insatserna inte nödvändigtvis riktade till målgrupper av individer med vissa egenskaper (även om de naturligtvis kan vara det), utan till individer som bor i ett visst område. En viktig distinktion är mellan effekter av insatser på de individer som bor där när insatsen initieras (individeffekter) och effekter på individerna som bor där när insatsen haft effekt som vi kan kalla områdeseffekter (om den haft någon). En positiv individeffekt behöver inte förbättra områdets genomsnittliga utfall. Om personer som får arbete därefter flyttar från området försvinner en del av förbättringen ur områdes-statistiken. Omvänt kan områdets genomsnitt förbättras genom att personer med starkare arbetsmarknadsanknytning flyttar in, även om situationen för de ursprungliga invånarna är oförändrad. Utvärderingar behöver därför följa både individer och områden över tid.

En ytterligare dimension är att eventuella effekter på individer i ett område kan vara förknippade med sociala multiplikatorer. Om exempelvis en konsekvens av en områdesinsats är att fler personer finner ett jobb kan detta påverka andra individer i området, exempelvis genom att de via sina sysselsatta ”grannar” får ett bättre kontaktnät in på arbetsmarknaden och därmed ger ett bättre utfall på områdesnivå på längre sikt. Det är också viktigt att notera att områdessatsningarna i en svensk kontext är insatser utöver det basutbud av andra insatser invånarna i områdena kan ta del av. I Sverige är en viktig klass av sådana insatser de ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatserna. En konsekvens av detta är att skattade effekter av satsningar på individ- och områdesnivå i normalfallet ska tolkas som effekter av insatser utöver ett relativt ambitiöst utgångsläge.

De metodmässiga utmaningarna är stora när det gäller att skatta kausala effekter av områdesbaserade insatser på ett trovärdigt sätt, oavsett om vi talar om individ- eller områdeseffekter. Ett första problem är att information i form av tillgängliga data som dokumenterat vem som har fått ta del av vad sällan finns insamlade och tillgängliggjorda för forskning (precis som är fallet med annan information om insatser i de svenska kommunerna). Men även om data skulle finnas, så är ett annat problem att när insatser har en målpopulation som består av områden med vissa egenskaper, så finns det en risk att en stor majoritet av dessa områden får ta del av insatsen. Då försvåras naturligtvis en analys som baseras på att man kan identifiera områden eller individer i områden som kan fungera som kontrollgrupper. Detta skulle naturligtvis kunna lösas genom en genomtänkt implementering av insatserna i form av försöks-verksamheter. Detta verkar, så vitt jag har kunnat se, inte ha gjorts.

Mot bakgrund av de problem som effektskattningar av områdes-baserade insatser erbjuder är det ingen överraskning att det har varit svårt att hitta sådana. SOU 2005:29 går igenom utvärderingar (i en vid mening) av storstadssatsningen och konstaterar att det är metodmässigt svårt att identifiera effekter av satsningen (försök gjordes bl.a. i Giertz, 2004b och Integrationsverket, 2001). De enda effektskattningar av områdesbaserade insatser jag har lyckats identifiera avser ändå storstadssatsningen. Jag behandlar dessa studier senare i avsnitt 7.1.

Roelofs och Salonen (2019) och Grander m.fl. (2022) gör en genomgång av det de benämner utvärderingar av senare områdessatsningar, men avstår från att diskutera effekter. Min läsning av deras texter är att de inte anser det meningsfullt att försöka skatta effekter av svensk områdes-politik. Vi har sett att effektskattningar kan avse flera olika nivåer. De mest naturliga nivåerna gäller individeffekter i områdena eller effekter på områdesnivå. Studier av arbetsmarknadspolitiska insatser fångar inte effekter på områdesnivå (och bara indirekt effekter för invånarna i ett område). Min genomgång av studier av områdesbaserade insatser visar att inte heller de två identifierade studierna med skattningar av kausala effekter avser effekter på områdesnivå.

7.1 Svenska studier

Litteratursökningen identifierade två svenska effektstudier, båda av Storstadssatsningen. Palma Tzakov (2026) använder en modern difference-in-differences-ansats, men möjligheten att tolka skattningarna kausalt begränsas av att tidpunkten för insatsernas start kan ha hängt samman med områdenas förväntade utveckling. Bevelander m.fl. (2004) bygger på regressionsjämförelser och har ännu svagare förutsättningar att hantera skillnader mellan deltagare och jämförelsegrupp.

Bevelander m.fl. (2004) studerade lokala arbets- och utvecklingscentra (AUC), i de fyra stadsdelar som var storstadssatsningens målområden i Malmö. Analysen genomfördes med (logistisk) regressionsanalys och skattade dels vilken betydelse olika individegenskaper hade för arbetsmarknadsutfall (övergång till arbete eller studier), dels relativa effekter av AUC i de olika områdena och även jämfört med andra ”ordinarie” kommunala arbetsmarknadsinsatser. Föga förvånande spelar faktorer som kön, födelseland och utbildning roll för chansen att få ett jobb. Kanske intressantare är att insatserna i vart och ett av de studerade AUC:erna ökade chanserna till arbete signifikant jämfört med de ordinarie kommunala insatserna. De skattade effekterna varierade också påtagligt mellan de fyra centren. Den skattade effekten på övergång till arbete var störst i AUC Hyllie eller Rosengård, något mindre i Fosie och ytterligare mindre i Södra Innerstaden. Effekten på studier var störst i AUC Södra Innerstaden och minst i Hyllie. Studien genomfördes med metoder som var etablerade vid tiden för studien, men vilar på ett starkt antagande om att tillräckligt mycket observeras av de faktorer som spelar roll för såväl selektion in i insatserna som utfall efter deltagande. Detta antagande är starkt, eftersom data inte innehåller information om individernas arbetsmarknadshistorik.

Palma Tzakov (2026) studerade Storstadssatsningen med en modern ”staggered differences in differences (DiD)”-metod som utnyttjar att insatserna inte kom i gång samtidigt i alla grannskap i de tre storstadsområdena (Göteborg, Malmö och Stockholm). Det utfall som

studerades var sannolikheten att vara sysselsatt. Den skattade parametern var en ”intent to treat” (ITT)[58]-parameter. Behandlade var utrikes födda som var registrerade som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen och bodde i ett DeSO-område[59] under det år behandlingen inleddes i området i fråga. Kontrollgruppen består av utrikes födda som var registrerade vid Arbetsförmedlingen och bodde i ett område i något av storstadsområdena där behandlingen inte hade inletts. Precis som de flesta studier av arbetsmarknadspolitikens effekter identifierade följaktligen Palma Tzakov (2026) individeffekter av Storstadssatsningen. Notera också att det som skattades är en effekt av en behandling utöver det basutbud som alla inskrivna vid Arbetsförmedlingen kunde ta del av. De skattade effekterna visar att interventionen hade en signifikant positiv sysselsättningseffekt för män, särskilt i åldrarna 30–39, medan resultaten för kvinnor varierade med hur de skattade modellerna hade specificerats. För äldre hittades inga signifikanta effekter. Dessa resultat tyder på att satsningen i de tre storstadsområdena hade en positiv effekt utöver den eventuella effekt de ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatserna hade för stora grupper av utrikes födda i de studerade områdena.

Palma Tzakov (2026) använde en modern och i flera avseenden väl genomförd difference-in-differences-ansats. Det finns ändå skäl att vara försiktig med den kausala tolkningen. Metoden utnyttjar att insatserna började vid olika tidpunkter i olika områden. För en kausal tolkning krävs emellertid i princip att de områden som fick insatsen tidigare skulle ha haft samma utveckling som jämförelseområdena om satsningen inte hade genomförts. Eftersom tidpunkten för starten inte bestämdes slumpmässigt kan den ha hängt samman med områdenas problem, organisatoriska beredskap eller förväntade utveckling. Om sådana faktorer också påverkade sysselsättningen kan en del av den

[58] Effekten av att omfattas av eller erbjudas insatsen, oavsett om individen faktiskt tog del av den.

[59] Ett DeSO-område (Demografiskt statistikområde) är en geografisk indelning av Sverige som används av SCB. Landet är indelat i drygt 6 160 sådana områden. De har en befolkning som oftast ligger mellan 700 och 3 000 invånare (SCB, 2026).

skattade skillnaden felaktigt tillskrivas satsningen. Resultaten bör därför ges lägre vikt än resultat från en studie där tidpunkten för införandet bestämts av faktorer som inte samtidigt kan förväntas påverka sysselsättningsutvecklingen.

7.2 Studier av danska områdesbaserade insatser

I allmänhet är det sannolikt svårt att överföra resultaten i studier av områdesbaserade insatser i andra länder till svenska förhållanden. Jag ska dock göra ett undantag för några studier av ett par danska områdesbaserade insatser. Jag gör detta av två skäl. Det första är att Danmark, även om danska institutioner på arbetsmarknaden inte i alla avseenden liknar svenska, ändå är likt Sverige i många avseenden, inte minst i det att man bedriver en minst lika ambitiös arbetsmarknadspolitik i Danmark som i Sverige. Det andra skälet är den mycket begränsade svenska evidensbasen. De institutionella likheterna innebär att studierna kan ha relevans för svenska förhållanden, även om överförbarheten måste bedömas med försiktighet.

Regeringens Byudvalg 1994–1998

Regeringens Byudvalg var en bred dansk områdesbaserad satsning som från 1994 omfattade omkring 500 bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Insatserna var av såväl ekonomisk som fysisk och social karaktär. De ekonomiska åtgärderna omfattade bland annat hyressänkningar. De fysiska inslagen omfattade renovering av byggnader och utemiljöer, medan de sociala inslagen bland annat bestod av boenderådgivning, integrationsprojekt samt arbetsmarknads- och utbildningsrelaterade aktiviteter. Syftet var både att förbättra de boendes situation och att bryta negativa utvecklingsprocesser i områdena (Koch-Nielsen och Christensen, 2002; Christensen, 2013).

Implementeringsstudier pekar särskilt på betydelsen av långsiktighet, lokal förankring, samverkan och boendedeltagande. Områdesbaseringen underlättade kontakten med utsatta boende, medan formella samverkansstrukturer och förankring på hög kommunal nivå tycks ha varit viktiga för genomförandet. Samtidigt krävdes längre tid

än den vanliga projektperioden för att åstadkomma mer genomgripande förändringar. Erfarenheterna talar också för kombinationer av insatser och en gemensam problemförståelse bland de involverade aktörerna snarare än isolerade projekt (Koch-Nielsen och Christensen, 2002).

Den viktigaste kausala evidensen kommer från Christensen (2013). Studien använder individregister och en difference-in-differences-design, där personer i områden som fick stöd jämförs med personer i områden som ansökte om stöd men inte fick det. För män ökade sannolikheten för reguljär sysselsättning med omkring två procentenheter, medan ingen statistiskt säkerställd sysselsättningseffekt påvisades för kvinnor. Arbetslösheten minskade med omkring tre procentenheter för män och två procentenheter för kvinnor. För kvinnor fanns dessutom indikationer på ökat utbildningsdeltagande. Effekterna inträffade med viss fördröjning och var starkast under åren efter insatsernas avslutande.

Resultaten är förenliga med att de sociala och arbetsmarknadsnära komponenterna hade större betydelse för arbetsmarknadsutfallen än programmets övriga komponenter. En tänkbar mekanism är att aktiviteterna påverkade de boendes kompetenser, arbetsmarknads-kunskaper och nätverk. Sammantaget ger studien således stöd för små men positiva arbetsmarknadseffekter, särskilt för män, samtidigt som implementeringsstudierna framhåller långsiktighet, lokal förankring och fungerande samverkan som viktiga förutsättningar för ett fungerande genomförande (Koch-Nielsen och Christensen, 2002; Christensen, 2013).

Landsbyggefondens boligsociala insatser 2006–2010

Landsbyggefondens 2006–2010-pulje (Nationella utvecklingsfondens pool 2006–2010) var en omfattande dansk områdesbaserad satsning riktad till bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Totalt avsattes cirka 2,2 miljarder danska kronor till boligsociala (bostadssociala) insatser och bostadsbidrag. De sociala insatserna organiserades i lokala *helhedsplaner* och kunde omfatta bland annat

sysselsättning, barn och unga, integration, trygghet och sociala aktiviteter. Syftet var både att förbättra de boendes situation och att motverka en negativ socioekonomisk utveckling i områdena. Totalt finansierades 162 helhetsplaner (Christensen m.fl., 2010; Nielsen, Mølgaard och Dybdal, 2012; Jakobsen och Larsen, 2016).

Implementeringsstudier visar att helhetsplanerna bidrog till ett mer formaliserat och strategiskt samarbete mellan kommuner och bostadsorganisationer, även på hög administrativ nivå. Samtidigt var det ofta svårt att skapa en tydlig koppling mellan områdenas problem, helhetsplanernas övergripande mål och de konkreta aktiviteter som genomfördes. Utvärderingar pekade också på behov av kontinuitet i finansieringen, professionellt processtöd och stöd till de lokala aktörerna. Implementeringen tycks således ha fungerat bäst när det fanns lokal organisatorisk kapacitet och välutvecklad samverkan[60], medan särskilt arbetsmarknads- och hälsoinsatser krävde betydande koordinering mellan bostadsorganisationernas områdesarbete och kommunernas ordinarie verksamhet (Christensen m.fl., 2010; Nielsen, Mølgaard och Dybdal, 2012; Aner m.fl., 2013).

Effektutvärderingarna av insatserna ger vissa indikationer på positiva sysselsättningseffekter men inga entydiga kausala belägg. En halvtids-utvärdering visade en förbättrad befolkningssammansättning i insatsområdena, som huvudsakligen förklarades av att mer resursstarka personer flyttade in (Aner m.fl., 2013). Den slutliga utvärderingen fann även indikationer på kortsiktigt förbättrad sysselsättning bland befintliga boende. Dessa resultat var dock känsliga för val av jämförelsegrupp och identifikationsstrategi. Samtidigt förändrades områdenas sammansättning genom ökad inflyttning av sysselsatta, medan några tydliga positiva effekter på bland annat disponibel inkomst, utbildning och kriminalitet inte kunde beläggas (Jakobsen och Larsen, 2016).

[60] Notera dock att studierna inte visar att dessa förhållanden i sig orsakade bättre resultat.

Sammantaget ger utvärderingen således begränsat stöd för positiva arbetsmarknadseffekter på individnivå, medan evidensen är tydligare för organisatoriska förändringar och förändringar i områdenas befolkningssammansättning. Studien illustrerar därmed en viktig generell utvärderingsfråga för områdesbaserade insatser: förbättrade socioekonomiska indikatorer för ett område kan bero både på förbättrade utfall för de ursprungliga invånarna och på selektiv in- och utflyttning. Dessa mekanismer måste därför hållas isär vid bedömningen av effekterna (Aner et al., 2013; Jakobsen och Larsen, 2016).

7.3 Vad tillför de danska studierna?

De danska studierna ger i huvudsak en bild som är förenlig med den begränsade svenska effektlitteraturen. Områdesbaserade insatser kan förbättra arbetsmarknadsutfallen, men effekterna förefaller vara relativt små och olikartade och är tydligare för män än för kvinnor. Den danska evidensen tillför stöd för att insatsernas innehåll är betydelsefullt – arbetsmarknadseffekterna tycks framför allt vara förknippade med sociala och arbetsmarknadsnära komponenter – och att effekter kan uppkomma med fördröjning. Den visar dessutom tydligt att förbättrade områdesutfall kan bero på förändrad befolkningssammansättning snarare än förbättrade utfall för de ursprungliga invånarna. Implementeringsresultaten överensstämmer samtidigt väl mellan länderna: långsiktighet, lokal kapacitet, organisatorisk förankring och fungerande samverkan framstår som centrala förutsättningar för framgång.

7.4 Sammanfattande diskussion av evidens om områdesbaserade insatser

Litteraturen om genomförandet av svenska områdesbaserade satsningar visar först och främst en återkommande obalans mellan mål och styrmedel. Satsningarna har ofta haft ambitionen att minska segregation eller socioekonomisk utsatthet, medan de konkreta åtgärderna huvudsakligen varit lokala förstärkningar av arbetsmarknads-, utbildnings- och socialpolitiska insatser. Eftersom

segregation i hög grad produceras av strukturer på bostads- och arbetsmarknaden och inom utbildningssystemet bör områdesbaserade insatser därför främst ses som ett sätt att förbättra de boendes levnadsvillkor och förstärka ordinarie välfärdspolitik i utsatta områden, snarare än som ett tillräckligt instrument för att undanröja segregationens strukturella orsaker.

Implementeringsstudierna pekar på ett antal återkommande förutsättningar för framgång. Långsiktighet och organisatorisk stabilitet är centrala, eftersom kortsiktig projektfinansiering försvårar uppbyggnaden och institutionaliseringen av fungerande verksamheter. Resurstillskott är inte heller tillräckliga om den lokala mottagarkapaciteten begränsas av exempelvis rekryteringsproblem och personalomsättning. Samverkan kan vara viktig men ger inte automatiskt bättre resultat: den behöver bygga på gemensamma problemdefinitioner, tydliga mandat, vertikal förankring i de deltagande organisationerna och resurser för koordinering. Det är därför viktigt att skilja mellan att skapa samverkansarenor och att faktiskt förändra organisationernas arbetssätt.

Även lokal anpassning och invånardeltagande kan vara betydelsefulla. Lokal anpassning behöver dock kombineras med tydlighet om interventionens kärnkomponenter, och målgruppsurval och faktisk exponering för insatserna behöver dokumenteras. Invånardeltagande kan tillföra lokal kunskap och förbättra insatsernas förankring, men formellt deltagande är inte detsamma som reellt inflytande över problemdefinition, prioriteringar och resursanvändning.

Den svenska evidensen om kausala arbetsmarknadseffekter är däremot mycket begränsad. De två identifierade studierna avser båda Storstadssatsningen och skattar individeffekter snarare än effekter på områdesnivå. Bevelander m.fl. (2004) fann att deltagare i Malmös lokala arbets- och utvecklingscentra hade bättre arbetsmarknadsutfall än deltagare i ordinarie kommunala insatser, men studiens identifikation av orsakssamband bygger på ett starkt antagande om att observerade individegenskaper är tillräckliga för att hantera selektionen

till insatserna.[61] Palma Tzakov (2026) fann med en DiD-ansats med stegvis införande positiva sysselsättningseffekter för utrikes födda män, särskilt 30–39-åringar, medan resultaten för kvinnor var känsliga för modellspecifikation och inga signifikanta effekter återfinns för äldre. Även i denna studie är identifikationen av de kausala effekterna problematisk, eftersom tidpunkten för områdenas behandlingsstart inte var slumpmässig.

De danska studierna kompletterar den begränsade svenska evidensen och ger i huvudsak en bild som är förenlig med de svenska studierna. Utvärderingen av Regeringens Byudvalg fann små men positiva arbetsmarknadseffekter: sysselsättningen ökade med omkring två procentenheter för män och arbetslösheten minskade med omkring tre procentenheter för män och två för kvinnor. Effekterna förefaller framför allt vara knutna till programmets sociala och arbetsmarknadsnära komponenter och uppstod delvis med fördröjning. Utvärderingarna av Landsbyggefondens senare satsning ger svagare stöd för individeffekter. De visar samtidigt att förbättrade socioekonomiska områdesindikatorer delvis kunde förklaras av att mer resursstarka och sysselsatta personer flyttade in.

Övergripande slutsats

För det första finns visst stöd för att områdesbaserade satsningar kan förbättra de boendes arbetsmarknadsutfall, men den kausala evidensen är liten och effekterna förefaller relativt måttliga och olika för olika grupper. Positiva skattningar återfinns oftare för män än för kvinnor, men antalet studier är litet och resultaten för kvinnor är i vissa fall känsliga för modellspecifikation.

För det andra pekar implementeringsstudierna på ett antal återkommande genomförandevillkor. Svenska och danska studier pekar samstämmigt på långsiktighet, lokal organisatorisk kapacitet,

[61] Antagandet är starkt, eftersom det innebär att man antar att när man har tagit hänsyn till det relativt begränsade antal individegenskaper man kan observera, så är deltagare i AUC och personer i kontrollgruppen jämförbara i alla avseenden som är relevanta för de studerade utfallen.

fungerande samverkan, organisatorisk förankring och en tydlig koppling mellan problem, mål och konkreta insatser. Detta talar mot föreställningen att geografisk koncentration av resurser i sig skulle vara tillräcklig.

För det tredje vet vi betydligt mindre om effekter på områden än om effekter på individer. Ingen av de identifierade svenska kausala studierna skattar egentliga områdeseffekter. Dessutom kan områdesindikatorer förändras genom in- och utflyttning även utan att situationen förändras för den ursprungliga befolkningen. Utvärderingar behöver därför följa individer longitudinellt och hålla isär individeffekter, kompositionseffekter[62] och egentliga områdeseffekter.

[62] Ett områdes genomsnitt förändras genom att människor flyttar in eller ut, inte nödvändigtvis genom att de ursprungliga invånarnas utfall förändras.

8. Sammanfattande diskussion

Den här översikten har undersökt vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som kan bidra till arbetsmarknadsetablering för invånare i områden med socioekonomiska utmaningar och om deltagande och effekter skiljer sig mellan olika grupper. Evidensläget är asymmetriskt. Det finns relativt omfattande kunskap om effekter av arbetsmarknadspolitiska insatser för grupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar, men mycket lite direkt evidens där målgruppen definieras utifrån bostadsområde. Slutsatserna om de ordinarie arbetsmarknadspolitiska insatserna bör därför tolkas som indirekt men relevant evidens, medan studierna av områdesbaserade satsningar ger den begränsade direkta evidensen.

8.1 Vad visar den indirekta evidensen om konkreta insatser?

Den indirekta evidensen ger ett relativt gott underlag för att bedöma effekterna av olika insatser för grupper som är överrepresenterade i områden med socioekonomiska utmaningar. Den ger däremot inte direkt kunskap om områdesbaseringens betydelse. Resultaten nedan bör därför läsas som slutsatser om insatsernas innehåll och om vilka individuella etableringshinder de kan motverka.

Den målgruppsnära evidensen ger stöd för positiva individeffekter av framför allt yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, riktade subventionerade anställningar och intensifierad arbetsgivarorienterad förmedling och matchning. Evidensen om praktik är mer villkorad.

Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning uppvisar normalt en initial inlåsningseffekt, men senare studier finner positiva och långvariga effekter på sysselsättning och inkomster. Resultaten är särskilt gynnsamma när utbildningen är inriktad mot yrken där arbetskraft

efterfrågas, och flera studier finner goda resultat även för personer långt från arbetsmarknaden.

Subventionerade anställningar ger genomgående positiva effekter för deltagarna. För introduktionsjobb och extratjänster går dock en del av effekten via fortsatt subventionerad sysselsättning, framför allt nystartsjobb. Därtill kommer risken för dödvikt och undanträngning. Det talar för att anställningsstöden främst bör riktas till personer vars sannolikhet att få arbete utan stöd är låg.

Intensifierad förmedling och matchning har också gett positiva resultat, särskilt för långtidsarbetslösa och nyanlända. Evidensen tyder på att det inte primärt är fler möten i sig som är verksamma. De tydligaste positiva resultaten finns när hög handläggartäthet används till individualiserad kartläggning, arbetsgivarkontakter och konkret matchning mot lediga arbeten. En möjlig förklaring är att handläggaren därigenom kan kompensera för brist på arbetsmarknadsrelevanta nätverk.

För traditionell arbetspraktik är resultaten mer begränsade och de långsiktiga effekterna i regel mindre än för arbetsmarknadsutbildning. Mer målgruppsanpassade former av praktik ger bättre resultat. För nyanlända finns särskilt positiva resultat för insatser där praktik kombineras med språkstöd, handledning, intensiv matchning och arbetsgivarkontakter.

Det finns alltså knappast stöd för att en viss programetikett generellt identifierar den mest effektiva insatsen. Ett mer genomgående mönster är att de tydligaste positiva resultaten återfinns för insatser som antingen ökar relevant yrkeskompetens eller skapar en direkt koppling till arbetsgivare och arbetsplatser. Vilken insats som är lämplig bör därför bero på vilka hinder som begränsar individens arbetsmarknadsetablering. Kompetensbrist motiverar andra insatser än brist på arbetslivserfarenhet, referenser eller arbetsmarknadsnätverk.

8.2 Skillnader mellan grupper

Den tydligaste heterogeniteten gäller kvinnor och män, framför allt bland nyanlända. Kvinnor har i den ordinarie verksamheten i mindre utsträckning än män fått arbetsmarknadsnära insatser och i större utsträckning deltagit i förberedande aktiviteter. Skillnaden sammanhänger bland annat med handläggarnas bedömningar av vilka deltagare som bedöms stå nära arbetsmarknaden.

Samtidigt visar flera studier att kvinnor kan ha goda effekter av arbetsmarknadsnära insatser när de faktiskt får tillgång till dem. Detta gäller bland annat arbetsgivarorienterad matchning, språkpraktik och vissa subventionerade anställningar. Etableringsreformen ökade kvinnors deltagande i arbetsmarknadsprogram och förbättrade deras arbetsmarknadsutfall. Resultaten talar för att individuella ersättningar och tidigare tillgång till insatser kan ha varit betydelsefulla mekanismer.

Detta talar för att könsskillnader i arbetsmarknadsetablering bör delas upp i två analytiskt olika komponenter: skillnader i vilka insatser kvinnor och män får tillgång till och skillnader i effekten av samma insats. Evidensen ger tydligare stöd för att skillnader i tillgång till insatser är betydelsefulla än för hypotesen att kvinnor generellt skulle ha mindre nytta av samma arbetsmarknadspolitiska insatser.

Inte heller finns något generellt stöd för att utrikes födda har mindre nytta av arbetsmarknadspolitiska insatser än inrikes födda. Arbetsmarknadsutbildning ger i flera studier minst lika stora effekter för utrikes födda, och intensifierad förmedling och arbetsgivarkontakter har gett goda resultat för just nyanlända. En rimlig tolkning är att arbetsgivarorienterade insatser kan kompensera för begränsad svensk arbetslivserfarenhet, avsaknad av svenska referenser och svagare informella arbetsmarknadsnätverk. Evidensen om skillnader mellan andra grupper är betydligt mindre systematisk.

8.3 Vad vet vi om områdesbaseringens betydelse?

Den direkta evidensbasen om områdesbaserade arbetsmarknadssatsningar är liten och metodologiskt osäker. Detta innebär att kunskapen är mindre säker, inte att insatsernas effekter har visats vara mindre än effekterna av individinriktade insatser. De två typerna av studier ger inte underlag för en sådan jämförelse.

De få svenska effektstudier som identifierats ger visst stöd för positiva individeffekter, särskilt för män, och de danska studierna ger en huvudsakligen likartad bild. De få skattningarna pekar på relativt begränsade genomsnittliga effekter och möjliga skillnader mellan grupper, men evidensbasen är för liten och osäker för att något stabilt mönster ska kunna fastställas.

Vidare finns det mycket lite evidens för att geografisk målgruppsinriktning i sig skapar ett mervärde. Att en arbetsmarknadsinsats ger positiva effekter när den genomförs inom en områdessatsning visar inte att samma insats skulle ha haft mindre effekt om deltagarna valts ut efter individuella behov oberoende av bostadsområde. Kunskapsläget ger därför starkare stöd för vissa konkreta insatskomponenter än för områdesbaseringen som sådan.

Implementeringsstudierna visar samtidigt varför ett områdesperspektiv kan vara relevant. Geografisk koncentration kan underlätta uppsökande verksamhet, lokal samverkan och anpassning av ordinarie insatser till ett områdes behov. Studierna förknippar ett fungerande genomförande med långsiktighet, lokal organisatorisk kapacitet, tydliga mandat, vertikal förankring och en tydlig koppling mellan problem, mål och aktiviteter. Dessa resultat bör främst tolkas som kunskap om genomförandevillkor; evidensen visar inte att dessa villkor i sig kausalt förbättrar arbetsmarknadsutfallen.

En ytterligare komplikation är att individeffekter och områdeseffekter inte är samma sak. Positiva arbetsmarknadseffekter kan göra det möjligt för ursprungliga invånare att lämna området, medan

förbättrade områdesindikatorer kan uppstå genom inflyttning av mer resursstarka personer. De danska erfarenheterna visar att förändringar i befolkningssammansättningen kan svara för en del av en observerad socioekonomisk förbättring. Utvärderingar behöver därför skilja mellan effekter för ursprungliga invånare, kompositionseffekter och egentliga områdeseffekter.

8.4 Vad innebär resultaten för politiken?

Den säkraste policyimplikationen gäller insatsernas konkreta innehåll. Evidensen ger ett betydligt bättre underlag för att bedöma vilka insatser som kan vara verksamma vid olika individuella arbetsmarknadshinder än för att bedöma om geografisk organisering eller prioritering skapar ett mervärde. Forskningen ger därför stöd för att relatera valet av insats till de hinder som begränsar individens etablering, men inte för slutsatsen att individbaserad inriktning har visats vara effektivare än geografisk inriktning. Kompetensbrist kan exempelvis motivera yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, medan brist på arbetslivserfarenhet, referenser och arbetsgivarkontakter kan göra praktik mer relevant. Riktade anställningsstöd kan vara särskilt motiverade när arbetsgivare uppfattar osäkerheten kring en arbetssökandes produktivitet som stor och sannolikheten för en osubventionerad anställning annars är låg. Vid svaga arbetsmarknadsnätverk och matchningsproblem kan intensifierat och arbetsgivarorienterat förmedlingsstöd vara relevant. För personer med flera samtidiga etableringshinder, inte minst nyanlända, ger evidensen dessutom stöd för att kombinationer av exempelvis språkstöd, praktik, arbetsgivarkontakter och intensiv matchning kan vara verksamma.

Bostadsområdet kan samtidigt ha betydelse för hur politiken organiseras. Där många invånare har likartade arbetsmarknadshinder kan lokal närvaro potentiellt underlätta uppsökande verksamhet, samordning och anpassning till lokala förhållanden. Implementeringsstudierna identifierar återkommande organisatoriska förutsättningar för sådant arbete, men visar inte att geografisk organisering i sig förbättrar arbetsmarknadsutfallen.

Geografisk organisering måste därför skiljas från geografisk prioritering. Att placera resurser och samverkan i ett område innebär inte nödvändigtvis att bostadsadressen bör avgöra vem som får en viss insats. Forskningen ger mycket begränsad vägledning om effekterna av båda policyvalen och nästan ingen kunskap om hur de förhåller sig till urval efter individuella behov.

8.5 Kunskapsluckor och framtida utvärdering

Den viktigaste kunskapsluckan är därför just mervärdet av områdesbaseringen. Det saknas i stort sett studier som jämför geografiskt riktade insatser med samma eller liknande insatser riktade efter individuella behov. Det finns också få trovärdiga skattningar av områdesbaserade satsningar över huvud taget och nästan inga som skiljer mellan individ-, kompositions- och egentliga områdeseffekter.

Därtill är kunskapen om olikartade behandlingseffekter för olika grupper begränsad. Särskilt angelägna är analyser som samtidigt beaktar flera dimensioner, exempelvis kön, födelseland, utbildning och tidigare arbetsmarknadsanknytning. Även kunskapen om de mekanismer som genererar effekter är begränsad; ofta är mekanismerna plausibla tolkningar snarare än direkt identifierade kausala samband.

Framtida områdessatsningar bör därför i högre grad utformas så att de går att utvärdera. Om resurserna inte tillförs alla aktuella områden samtidigt kan stegvis eller randomiserad implementering skapa trovärdiga jämförelsegrupper. Datainsamlingen bör dokumentera vilka individer som faktiskt exponeras för vilka insatser och möjliggöra longitudinell uppföljning även efter flyttning. Framtida utvärderingar bör också om möjligt utformas så att betydelsen av insatsens innehåll, geografiska organisering och geografiska urval kan skiljas åt. Det kan exempelvis ske genom att samma insats jämförs mellan lokalt och centralt organiserad verksamhet, eller genom att geografiskt urval jämförs med urval efter individuella behov. Först med sådana jämförelser går det att bedöma om områdesbaseringens eventuella mervärde ligger i hur insatserna organiseras, vilka individer som prioriteras eller vilka kompletterande komponenter som tillförs.

Referenser

Alam, M., Carling, K. och Nääs, O. (2013) *The effect of summer jobs on post-schooling incomes*. IFAU Working Paper 2013:24. Uppsala: IFAU.

Alam, M., Carling, K. och Nääs, O. (2015) The Program and Treatment Effect of Summer Jobs on Girls' Post-Schooling Incomes. *Evaluation Review*, 39(3), s. 339–359. https://doi.org/10.1177/0193841X15571128

Andersson, J., Andersson Joona, P., Müller, D. och Waisman, G. (2024) *En effektutvärdering av extratjänsterna*. Arbetsförmedlingen Analys 2024:5. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Andersson, M., Larsson, J.P. och Öner, Ö. (2024) *Goda grannar – en ESO-rapport om grannskapets betydelse för integrationen*. Rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi 2024:3.

Andersson Joona, P. (2020) *Aktiviteter för flykting- och anhöriginvandrare inom etableringsprogrammet*. IFAU Rapport 2020:4. Uppsala: IFAU.

Andersson Joona, P., Lanninger, A.W. och Sundström, M. (2016) *Reforming the Integration of Refugees: The Swedish Experience*. IZA Discussion Paper No. 10307.

Andersson Joona, P. och Nekby, L. (2012) Intensive Coaching of New Immigrants: An Evaluation Based on Random Program Assignment. *Scandinavian Journal of Economics*, 114(2), s. 575–600. https://doi.org/10.1111/j.1467-9442.2011.01692.x

Andrén, T. och Gustafsson, B. (2004) Income effects from labor market training programs in Sweden during the 1980s and 1990s. *International Journal of Manpower*, 25(8), s. 688–713.

Aner, L.G., Høst, A., Alim, W., Amilon, A., Nielsen, I.K. och Rasmussen, C.L. (2013) *Boligsociale indsatser og huslejestøtte: Midtvejsevaluering af Landsbyggefondens 2006–10-pulje*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Arbetsförmedlingen (2010) *Arbetssökande som lämnar Arbetsförmedlingen av okänd orsak*. Working Paper 2010:1. Arbetsförmedlingen.

Behrenz, L. och Hammarstedt, M. (2014) *Utvärdering av nystartsjobb i Växjö kommun*. Labour Market and Discrimination Studies 2014:16. Växjö: Linnéuniversitetet.

Bennmarker, H., Lundin, M., Mörtlund, T., Sibbmark, K., Söderström, M. och Vikström, J. (2021) *Krom – erfarenheter från en ny matchningstjänst med fristående leverantörer inom arbetsmarknadspolitiken*. IFAU Rapport 2021:7. Uppsala: IFAU.

Bevelander, P., Broomé, P., Carlson, B. och Lindberg, G. (2004) *Variationer på framtidsmelodi: storstadssatsningen i Malmö: utvärdering av lokala arbets- och utvecklingscentra*. Malmö stad.

Boverket (2024) *Boendesegregationens utveckling. Årsrapport 2024 om den socioekonomiska boendesegregationens utveckling i Sverige*. Rapport 2024:18. Boverket.

Boverket (2025) *Livsvillkor i utanförskapsområden*. Rapport 2025:13. Boverket.

Bratu, C., Martén, L. och Ottosson, L. (2025) Individualized Benefits and Access to Active Labor Market Programs Boost Refugee Women's Economic Integration. *The Review of Economics and Statistics*, s. 1–35. https://doi.org/10.1162/rest_a_01554

Böhlmark, A. (2026) *Insatser som leder till jobb? En kunskapsöversikt om effekterna av aktiva arbetsmarknadspolitiska insatser*. Arbetsförmedlingen Analys 2026:02.

Caliendo, M., Mahlstedt, R. och Mitnik, O.A. (2017) Unobservable, but unimportant? The relevance of usually unobserved variables for the evaluation of labor market policies. *Labour Economics*, 46, s. 14–25.

Calmfors, L., Forslund, A. och Hemström, M. (2002) *Does active labour market policy work? Lessons from the Swedish experiences*. IFAU Working Paper 2002:4. Uppsala: IFAU.

Cheung, M. (2018) *Hur skapar vi en mer jämställd arbetsmarknadsetablering? En studie av Arbetsförmedlingens förmedlingsverksamhet och insatser ur ett jämställdhetsperspektiv*. Arbetsförmedlingens Working Paper 2018:2.

Cheung, M., Egebark, J., Forslund, A., Laun, L., Rödin, M. och Vikström, J. (2025) Does job search assistance reduce unemployment? Evidence on displacement effects and mechanisms. *Journal of Labor Economics*, 43(1), s. 47–92.

Cheung, M. och Rödin, M. (2018) *Progression i Etableringsuppdraget? En kohort- och jämställdhetsanalys av arbetssökande i Etableringsuppdraget*. Arbetsförmedlingens Working Paper 2018:4.

Christensen, G. (2013) *Indsatser i udsatte boligområder: Hvad virker, hvorfor og hvordan?* København: Kraks Fond Byforskning.

Christensen, G., Mikkelsen, M.F., Pedersen, K.B. och Amilon, A. (2010) *Boligsociale indsatser og huslejestøtte: Kortlægning og programevaluering af Landsbyggefondens 2006–10-pulje*. SFI-rapport 10:15. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Cockx, B., Egebark, J., Van Hoye, G., Videnord, E. och Vikström, J. (2026) *Motivating job seekers: A field experiment*. IFAU Working Paper 2026:8. Uppsala: IFAU.

Dahlberg, M., Egebark, J., Vikman, U. och Özcan, G. (2024) Labor market integration of refugees: RCT evidence from an early intervention program in Sweden. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 217, s. 614–630.

Dahlberg, M., Hanspers, K. och Mörk, E. (2013) Mandatory activation of welfare recipients – evidence from the city of Stockholm. I: Hanspers, K., *Essays on welfare dependency and privatization of welfare services*. Uppsala: Uppsala universitet.

de Luna, X., Forslund, A. och Liljeberg, L. (2008) *Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för deltagare under perioden 2002–04*. IFAU Rapport 2008:1. Uppsala: IFAU.

Delander, L., Hammarstedt, M., Månsson, J. och Nyberg, E. (2005) Integration of Immigrants. The Role of Language Proficiency and Experience. *Evaluation Review*, 29, s. 24–41.

Dustmann, C., Landersø, R. och Højsgaard Andersen, L. (2024a) Refugee Benefit Cuts. *American Economic Journal: Economic Policy*, 16(2), s. 406–441. https://doi.org/10.1257/pol.20220062

Dustmann, C., Landersø, R. och Højsgaard Andersen, L. (2024b) Unintended Consequences of Welfare Cuts on Children and Adolescents. *American Economic Journal: Applied Economics*, 16(4), s. 161–185. https://doi.org/10.1257/app.20230519

Edmark, K., Liang, C.-Y., Mörk, E. och Selin, H. (2016) Evaluation of the Swedish earned income tax credit. *FinanzArchiv*, 72, s. 475–503. https://doi.org/10.1628/001522116X14764450192108

Egebark, J. och Kaunitz, N. (2018) Payroll taxes and youth labor demand. *Labour Economics*, 55, s. 163–177. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2018.10.001

Egebark, J., Laun, L., Liljeberg, L., Rödin, M., Söderström, M., Videnord, E. och Vikström, J. (2024) *En effektutvärdering av arbetsförmedling med fristående leverantörer*. IFAU Rapport 2024:17. Uppsala: IFAU.

Egebark, J., Ornstein, P. och Rödin, M. (2023) Matchningsinsatser för arbetssökande med svag ställning på arbetsmarknaden – lärdomar från tre randomiserade försöksverksamheter. *Ekonomisk Debatt*, 51(5), s. 45–54.

Engdahl, M. och Forslund, A. (2019) *Vilka tar del av nystartsjobb och andra subventionerade anställningar?* IFAU Rapport 2019:24. Uppsala: IFAU.

Engdahl, M., Forslund, A. och Vikman, U. (2023) *(Kommunala) insatser för att underlätta arbetsmarknadsinträdet för flyktingar och deras anhöriga*. IFAU Rapport 2023:8. Uppsala: IFAU.

Engström, P., Hesselius, P. och Holmlund, B. (2012) Vacancy referrals, job search, and the duration of unemployment: A randomized experiment. *Labour*, 26(4), s. 419–435.

Forslund, A. (2018) *Subventionerade anställningar – avvägningar och empirisk evidens*. IFAU Rapport 2018:14. Uppsala: IFAU.

Forslund, A. (2025) *Mismatch, long-term unemployment and post-COVID labour market programmes in the Nordic countries*. IFAU Working Paper 2025:5. Uppsala: IFAU.

Forslund, A., Fredriksson, P. och Vikström, J. (2011) What active labor market policy works in a recession? *Nordic Economic Policy Review*, 2011(1), s. 171–201.

Forslund, A., Johansson, P. och Lindqvist, L. (2004) *Employment subsidies – A fast lane from unemployment to work?* IFAU Working Paper 2004:18. Uppsala: IFAU.

Forslund, A., Liljeberg, L. och von Trott zu Solz, L. (2013) *Job practice: An evaluation and a comparison with vocational labour market training programmes*. IFAU Working Paper 2013:6. Uppsala: IFAU.

Forslund, A., Pello-Esso, W., Ulmestig, R., Vikman, U., Waernbaum, I., Westerberg, A. och Zetterqvist, J. (2019) *Kommunal arbetsmarknadspolitik. Vad och för vem? En beskrivning utifrån ett unikt datamaterial*. IFAU Rapport 2019:5. Uppsala: IFAU.

Forslund, A. och Vikström, J. (2011) *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet – en översikt*. IFAU Rapport 2011:7. Uppsala: IFAU.

Fossati, F. och Liechti, F. (2020) *Integrating refugees through active labour market policy: A comparative survey experiment*. Författarmanuskript med bilagor.

Giertz, A. (2004a) *Making the poor work. Social assistance and activation programs in Sweden*. Doktorsavhandling. Lund: Lunds universitet.

Giertz, A. (2004b) *Socialbidrag och försörjning i Malmö – Storstadssatsningen och utvecklingen 1990–2000*. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet.

Giertz, A. (2007) Aktivering av socialbidrag. I: SOU 2007:2, *Från socialbidrag till arbete*.
http://www.regeringen.se/content/1/c6/07/55/97/6471f428.pdf

Grander, M., Roelofs, K. och Salonen, T. (2022) Area-based development initiatives: a means to an end or an end in itself? – a literature overview on the case of Sweden. *Nordic Social Work Research*, 12(2), s. 243–255. https://doi.org/10.1080/2156857X.2021.1997792

Hallsten, L., Isaksson, K. och Andersson, H. (2002) *Rinkeby Arbetscentrum – verksamhetsidéer, genomförande och sysselsättningseffekter av ett projekt för långtidsarbetslösa invandrare*. IFAU Rapport 2002:10. Uppsala: IFAU.

Hartman, L., Liljeberg, L. och Nordström Skans, O. (2010) Stepping-stones, dead-ends, or both? An analysis of Swedish replacement contracts. *Empirical Economics*, 38(3), s. 645–668.

Hedström, P., Kolm, A.-S. och Åberg, Y. (2003) *Social interactions and unemployment*. IFAU Working Paper 2003:15. Uppsala: IFAU.

Helgesson, P., Jönsson, E., Ornstein, P., Rödin, M. och Westin, U. (2022) *Matchningsinsatser för personer som nyligen fått uppehållstillstånd: slutrapport från socialfondsprojektet Jämställd etablering*. Arbetsförmedlingen Analys 2022:10. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Helgesson, P., Ornstein, P. och Rödin, M. (2023) *Effekter av subventionerade anställningar på lärande och integration – lärdomar från en randomiserad försöksverksamhet*. Arbetsförmedlingen Analys 2023:6. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Hensvik, L., Müller, D. och Nordström Skans, O. (2023) Connecting the Young: High School Graduates' Matching to First Jobs in Booms and Great Recessions. *The Economic Journal*, 133, s. 1466–1509. https://doi.org/10.1093/ej/uead007

Hensvik, L. och Nordström Skans, O. (2013) *Networks and youth labor market entry*. IFAU Working Paper 2013:23. Uppsala: IFAU.

Hertting, N. och Urban, S. (2020) Utsatta bostadsområden och områdesorienterad politik: problembilder, målsättningar och implementeringsstrategier i det svenska fallet. *Samfundsøkonomen*, 2020(3).

Hägglund, P. (2014) Experimental evidence from active placement efforts among unemployed in Sweden. *Evaluation Review*, 38(3), s. 191–216.

Integrationsverket (2001) *Utvecklingen i storstadssatsningens 24 bostadsområden 1997–2000: Den nationella utvärderingen av storstadssatsningen*. Norrköping: Integrationsverket.

Jakobsen, V. och Larsen, M.R. (2016) *Boligsociale indsatser og huslejestøtte: En effektevaluering af Landsbyggefondens 2006–2010-pulje*. SFI-rapport 16:27. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Johansson, P. och Langenskiöld, S. (2008) *Ett alternativt program för äldre långtidsarbetslösa*. IFAU Rapport 2008:2. Uppsala: IFAU.

Johansson, P. och Åslund, O. (2006) *Arbetsplatsintroduktion för vissa invandrare – teori, praktik och effekter*. IFAU Rapport 2006:6. Uppsala: IFAU.

Karlsdóttir, A., Sigurjónsdóttir, H.R., Ström Hildestrand, Å. och Cuadrado, A. (2017) *Policies and Measures for Speeding Up Labour Market Integration of Refugees in the Nordic Region. A Knowledge Overview*. Nordregio Working Paper 2017:8. Stockholm: Nordregio.

Karlsson, S. (2016) *Områdesbaserad politik – möjligheter till strukturell förändring. Lokalt utvecklingsarbete i marginaliserade bostadsområden i Malmö*. Doktorsavhandling, 2016:14. Stockholm: KTH, Institutionen för samhällsplanering och miljö.

Knutsson, D. och Tyrefors, B. (2024) *Labor market effects of a youth summer employment program in Sweden*. IFAU Working Paper 2024:5. Uppsala: IFAU.

Koch-Nielsen, I. och Christensen, I. (2002) *Effekten af den boligsociale indsats over for indvandrere og flygtninge*. AMID Working Paper 16/2002. Aalborg: Aalborg Universitet.

Kulturdepartementet (2018) *Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation*.

Lahti Edmark, H. (2002) *Förort i fokus - interventioner för miljoner: nordisk forskning om interventioner i "utsatta" bostadsområden: en kunskapsöversikt*. Integrationsverkets rapportserie.

Larsson, J.K. (2019) *Vad händer i mötet? En studie av hur arbetsförmedlares arbetssätt kan bidra till ökad jämställdhet*. Arbetsförmedlingen Analys 2019:11.

Liljeberg, L. (2016) *Effekter för olika deltagargrupper inom arbetsmarknadsutbildningen*. IFAU Rapport 2016:20. Uppsala: IFAU.

Liljeberg, L. och Lundin, M. (2010) *Jobbnätet ger jobb: effekter av intensifierade arbetsförmedlingsinsatser för att bryta långtidsarbetslöshet*. IFAU Rapport 2010:2. Uppsala: IFAU.

Liljeberg, L. och Lundin, M. (2025) *Introduktion till jobb. Kartläggning av subventionerade anställningar och effekter av introduktionsjobben*. IFAU Rapport 2025:22. Uppsala: IFAU.

Liljeberg, L., Martinson, S. och Thelander, J. (2012) *Vad innebär det att bli coachad? En utvärdering av jobbcoachningen vid Arbetsförmedlingen*. IFAU Rapport 2012:24. Uppsala: IFAU.

Liljeberg, L., Roman, S. och Söderström, M. (2019) *Gymnasial yrkesutbildning på komvux, 1995–2015. Kartläggning, utvärdering och jämförelse med arbetsmarknadsutbildningen*. IFAU Rapport 2019:17. Uppsala: IFAU.

Liljeberg, L., Roman, S. och Söderström, M. (2025) *Gymnasial yrkesutbildning för arbetslösa 2000–2021*. IFAU Rapport 2025:2. Uppsala: IFAU.

Lombardi, S., Nordström Skans, O. och Vikström, J. (2018) *Targeted wage subsidies and firm performance*. IFAU Working Paper 2018:6. Uppsala: IFAU.

Lundin, M. (2018) Arbetsmarknadspolitik för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd. I: Bergström, A. och Calmfors, L. (red.), *Framtidens arbetsförmedling*. Stockholm: FORES.

Lundin, M., Sibbmark, K. och Söderström, M. (2024) *Rusta och matcha. Vad händer hos privata leverantörer av arbetsmarknadsinsatser?* IFAU Rapport 2024:9. Uppsala: IFAU.

Manski, C.F. (2000) Economic Analysis of Social Interactions. *Journal of Economic Perspectives*, 14(3), s. 115–136. https://doi.org/10.1257/jep.14.3.115

Milton, P. och Bergström, R. (1998) *Uppsalamodellen och socialbidragstagarna. En effektutvärdering.* Institutet för utveckling av metoder i socialt arbete. Stockholm: Socialstyrelsen.

Müller, D. (2020) *Lost opportunities: Market work during high school, establishment closures and the impact on career prospects*. IFAU Working Paper 2020:17. Uppsala: IFAU.

Mörk, E. (2011) Från försörjningsstöd till arbete – Hur kan vägen underlättas? I: SOU 2011:2, *Välfärdsstaten i arbete – Inkomsttrygghet och omfördelning med incitament till arbete*. Bilaga 11 till Långtidsutredningen 2011. Stockholm: Fritzes.

Mörk, E., Ottosson, L. och Vikman, U. (2021) *Kommunal arbetsmarknadsanställning – väg till arbete eller a-kassa?* IFAU Rapport 2021:16. Uppsala: IFAU.

Nielsen, H., Mølgaard, A. och Dybdal, L. (2012) *Procesevaluering af boligsociale indsatser. Delrapport 2: Kvalitativ kortlægning af Landsbyggefondens 2006–2010-pulje med fokus på projektorganisering og samarbejde*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Nybom, J. (2014) Vilket resultat har socialtjänstens aktivering av socialbidragstagare? *Socialvetenskaplig tidskrift*, nr 1.

Ottosson, L. och Vikman, U. (2025) *Språkpraktik med stöd på modersmål: Snabbare väg till jobb?* IFAU Rapport 2025:12. Uppsala: IFAU.

Oxford Research (2019) *Lärande utvärdering av YFI: Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare. Ett ESF-finansierat projekt inom Stockholms stad. Slutrapport för den lärande utvärderingen.*

Palma Tzakov, I. (2026) Place-Based Active Labour Market Policies: Demonstrating the Effects of Sweden's Metropolitan Development Initiative. *Urban Affairs Review*, 62(4), s. 1129–1164.

Panican, A. och Ulmestig, R. (2017) *Lokal arbetsmarknadspolitik: Vem gör vad, hur och för vem?* Rapportserie i socialt arbete, nr 36. Växjö: Linnéuniversitetet.

Panican, A., Ulmestig, R. och Månsson, J. (2025) *Samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen: Från samverkansarrangemang till att "vi bygger vägen samtidigt som vi kör"*. IFAU Rapport 2025:5. Uppsala: IFAU.

Persson, A. och Vikman, U. (2014) The effects of mandatory activation on welfare entry and exit rates. I: Carcillo, S., Immervoll, H., Jenkins, S.P., Königs, S. och Tatsiramos, K. (red.), *Safety Nets and Benefit Dependence*. Research in Labor Economics, vol. 39. Bingley: Emerald, s. 189–217.

Popoola, M. och Korp, E. (2024) Integrationsfrämjande arbete – segregationsförstärkande konsekvenser. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 31(3–4), s. 425–445. https://doi.org/10.3384/SVT.2024.31.3-4.5629

Popoola, M., Korp, E. och Apicella, L. (2022) *25 års insatser mot segregation. Integrationsarbete i Malmö stad.* Malmö: Malmö stad, Stadskontoret. 13 juni 2022.

Regeringens proposition 1997/98:165 *Utveckling och rättvisa – en politik för storstaden på 2000-talet.*

Regeringskansliet (2017) *Långsiktigt reformprogram för minskad segregation år 2017–2025*.

Regnér, J. (2014) *Effekter av yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning för deltagare med funktionsnedsättning, 1999–2006*. IFAU Rapport 2014:13. Uppsala: IFAU.

Riksrevisionen (2020) *Riktade statsbidrag för socioekonomiskt utsatta områden*. RiR 2020:14. Riksrevisionen.

Roelofs, K. och Salonen, T. (2019) *Insatser i "utsatta" områden. En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden*. Bostad2030.

Saez, E., Schoefer, B. och Seim, D. (2019) Payroll taxes, firm behavior, and rent sharing: Evidence from a young workers' tax cut in Sweden. *American Economic Review*, 109(5), s. 1717–1763.

Saez, E., Schoefer, B. och Seim, D. (2021) Hysteresis from employer subsidies. *Journal of Public Economics*, 200.

SCB (2026) *Demografiska statistikområden (DeSO)*. Tillgänglig på: https://www.scb.se/hitta-statistik/regional-statistik-och-kartor/regionala-indelningar/demografiska-statistikomraden-deso/ (Hämtad: 18 oktober 2026).

Sjögren, A. och Vikström, J. (2015) How long and how much? Learning about the design of wage subsidies from policy changes and discontinuities. *Labour Economics*, 34, s. 127–137. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2015.03.009

Snyder, H. (2019) Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 104, s. 333–339.

Socialstyrelsen (2024) *Uppdrag om sociala insatser i utsatta områden (A2020/02651). Slutredovisning och analys av statsbidragets användning 2021–2023*. https://www.socialstyrelsen.se/contentassets/f609facf88b0427d9adb870fa857fd3e/2024-6-9178.pdf

SOU 2005:29 *Storstad i rörelse - Kunskapsöversikt över utvärderingar av storstadspolitikens lokala utvecklingsavtal.*

SOU 2007:104 *Samverkan för lokal utveckling. Betänkande av Utredningen om samverkan mot segregation genom lokalt utvecklingsarbete.*

SOU 2012:50 *Nystartszoner. Betänkande av Utredningen om nystartszoner.*

Statskontoret (2010) *När flera blir en – om nyttan med enmyndigheter.* (Om offentlig sektor, 2010:1). Stockholm: Statskontoret.

Statskontoret (2023) *Kommuners och regioners arbete för att minska och motverka segregation.* Rapport 2023:4.

Stenberg, A. (2019) *Hur kan utbildning för vuxna påverka jobbchanser och inkomster?* Bilaga till Långtidsutredningen 2019.

Strategirådet Stockholms stad (2019) *Utvärdering av Stockholms stads kombinationsutbildningar för utrikes födda.*

Thorén, K. (2008) *Activation policy in action: A street-level study of social assistance in the Swedish welfare state.* Växjö: Växjö University Press.

Thorén, K. (2012) *Kommunal arbetsmarknadspolitik – en kunskapsöversikt över åtgärder för arbetslösa socialbidragstagare*. Rapporter från riksdagen 2011/12:RFR 14, Arbetsmarknadsutskottet AU, Del 2. Stockholm: Riksdagstryckeriet.

Utlåtande (2009) *Utlåtande 2009:46 RV. Dnr 319-2070/2008 och 336-2252/2004*. Tillgänglig på: https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1728873

van den Berg, G.J. och Vikström, J. (2022) Long-run effects of dynamically assigned treatments: A new methodology and an evaluation of training effects on earnings. *Econometrica*, 90(3), s. 1337–1384.

Vikström, J. (2017) Dynamic treatment assignment and evaluation of active labor market policies. *Labour Economics*, 49, s. 42–54.

Vikström, J. och van den Berg, G.J. (2017) *Långsiktiga effekter av arbetsmarknadsutbildning*. IFAU Rapport 2017:17. Uppsala: IFAU.

Waisman, G. och Andersson, J. (2023) *Effekter av tre arbetsmarknadspolitiska program 2010–2020. Arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik och stöd till start av näringsverksamhet*. Arbetsförmedlingen Analys 2023:2. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Waisman, G. och Westin, U. (2025) *Arbetsmarknadsutbildningars kostnadseffektivitet och bidrag till kompetensförsörjningen*. Arbetsförmedlingen Analys 2025:2. Stockholm: Arbetsförmedlingen.

Åslund, O. och Johansson, P. (2011) Virtues of SIN: Can intensified public efforts help disadvantaged immigrants? *Evaluation Review*, 35(4), s. 399–427.

Örnlind, H. (2025) *Hegemoni utan ekonomi. Urbanpolitikens framväxt och utveckling i Sverige 1988–2023*. Doktorsavhandling. Linnaeus University Dissertations, nr 563/2025.

Bilaga 1. Inkluderade referenser

Tabellen omfattar samtliga 122 referenser i referenslistan, med en rad per publikation och i samma ordning som listan. Även översikter, bakgrundsstudier och policydokument ingår. Urval/material anger huvudsaklig population eller underlag och, där det anges, urvalets storlek. Fullständiga referenser finns i referenslistan.

Tabell B1. Inkluderade referenser

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
1	Alam m.fl. (2013)	Sommarjobbs betydelse för senare arbetsinkomster.	Lotteri; IV och GEE (Generalised Estimating Equations)	Ungdomar som sökt kommunala sommarjobb i Falun.
2	Alam m.fl. (2015)	Sommarjobbs betydelse för flickors senare inkomster.	Lotteri; IV och GEE	Flickor som sökt kommunala sommarjobb i Falun.
3	Andersson, J. m.fl. (2024)	Extratjänsters betydelse för arbete och inkomster.	Matchning på registeruppgifter	Deltagare i jobb- och utvecklingsgarantin samt etableringsuppdraget.
4	Andersson, M. m.fl. (2024)	Grannskapets betydelse för integration.	Analys av grannskaps-samband; ej kausal effektutvärdering.	Grannskap och integration i Sverige.
5	Andersson Joona (2020)	Vilka aktiviteter nyanlända får inom etablerings-programmet.	Kartläggning av aktiviteter.	Flykting- och anhöriginvandrare i etableringsprogrammet.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
6	Andersson Joona m.fl. (2016)	Etableringsreformens betydelse för arbete och inkomster.	Kohortjämförelse före och efter reformen med kontroller.	Flyktingar som omfattades av mottagandet före respektive efter reformen.
7	Andersson Joona och Nekby (2012)	Om intensiv coachning förbättrar nyanländas etablering.	Försök med slumpmässig tilldelning; regressionsanalys.	Nyanlända invandrare i Sverige.
8	Andrén och Gustafsson (2004)	Arbetsmarknadsutbildningens inkomsteffekter.	Endogen switching-regressionsmodell med selektion	Svenskfödda och utrikes födda i tre svenska deltagarkohorter 1984–1991.
9	Aner m.fl. (2013)	Boligsociala insatsers betydelse för arbete och inkomster.	Skillnad i skillnader på bostadsområdesnivå	Bostadsområden med helhetsplaner 2006–2010 i Danmark.
10	Arbetsförmedlingen (2010)	Vad som händer med personer som avregistreras av okänd orsak.	Datakvalitet och beskrivning av avregistreringar.	Avregistrerade arbetssökande.
11	Behrenz och Hammarstedt (2014)	Kommunala nystartsjobbs betydelse för sysselsättningen.	Linjär sannolikhetsmodell med kontrollgrupper i Växjö och Kristianstad	Deltagare i Växjö; jämförelsegrupper i Växjö och Kristianstad.
12	Bennmarker m.fl. (2021)	Erfarenheter av införandet av Krom.	Genomförandestudie av Krom.	Matchningstjänsten Krom i Sverige.
13	Bevelander m.fl. (2004)	Arbets- och utvecklingscentras betydelse för arbete och studier.	Logistisk regression med individ- och områdeskontroller	AUC i fyra stadsdelar i Malmö.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
14	Boverket (2024)	Boendesegregationens utveckling.	Beskrivande statistik.	Svenska bostadsområden och statistik om segregation.
15	Boverket (2025)	Livsvillkor i utanförskapsområden.	Beskrivande statistik och kartläggning.	Utanförskapsområden i Sverige.
16	Bratu m.fl. (2025)	Etableringsreformens långsiktiga betydelse för arbete och inkomster.	Lokal linjär regressions-diskontinuitet vid reformgränsen	Flyktingar på var sin sida om den svenska reformgränsen.
17	Böhlmark (2026)	Vilka insatser som leder till arbete.	Kunskapsöversikt; primärstudier behandlas separat.	Tidigare forskning om arbetsmarknadsinsatser.
18	Caliendo m.fl. (2017)	Om rikare bakgrundsdata förändrar skattade programeffekter.	Kernel propensity score-matchning	Arbetslösa i Tyskland; utbildning och lönesubventioner.
19	Calmfors m.fl. (2002)	Arbetsmarknadspolitikens effekter.	Forskningsöversikt.	Tidigare forskning om arbetsmarknadspolitik.
20	Cheung (2018)	Hur arbetsmarknadsetableringen kan bli mer jämställd.	Beskrivande analys av förmedlingsverksamhet och insatser.	Förmedlingsverksamhet och insatser i Sverige.
21	Cheung m.fl. (2025)	Direkta effekter och undanträngning av intensiv förmedling.	Randomisering; områdesjämförelse för undanträngning.	Arbetssökande och arbetsförmedlingskontor i Sverige.
22	Cheung och Rödin (2018)	Progression och könsskillnader inom etableringsuppdraget.	Kohort- och jämställdhetsanalys; inte identifierad insatseffekt.	Deltagarkohorter inom etableringsuppdraget.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
23	Christensen (2013)	Om Byudvalgets områdesinsatser förbättrar sysselsättningen.	Skillnad i skillnader; tvåperiodmodell; klustrade standardfel	Boende i berörda och jämförbara bostadsområden i Danmark.
24	Christensen m.fl. (2010)	Boligsociala insatser och hyresstöd.	Kartläggning och analys av programutformning.	Boligsociala insatser i Danmark.
25	Cockx m.fl. (2026)	Om motiverande budskap påverkar övergången till arbete.	Randomiserat fältexperiment	Arbetssökande i ett svenskt fältexperiment.
26	Dahlberg m.fl. (2024)	Om tidiga språk-, praktik- och matchningsinsatser förbättrar etableringen.	Randomiserat experiment.	140 deltagare i integrationsförsök i Göteborg.
27	Dahlberg m.fl. (2013)	Obligatorisk aktiverings betydelse för arbete och inkomster.	Skillnad i skillnader med kontroller och stadsdelstrender.	Personer i Stockholms stadsdelar med olika införandetidpunkter.
28	de Luna m.fl. (2008)	Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildnings effekter.	Matchning	Deltagare 2002–2004 och jämförelsepersoner i Sverige.
29	Delander m.fl. (2005)	Om svenska varvad med praktik påskyndar utträde ur arbetslöshet.	Propensity score-matchning och Cox-regression.	273 Sesame-deltagare och 273 jämförelsepersoner i Stockholms län.
30	Dustmann m.fl. (2024a)	Hur sänkt flyktingersättning påverkar arbete och inkomster.	Regressionsdiskontinuitet vid uppehållstillstånds-datum	Flyktingar kring datumgränsen för Start Aid i Danmark.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
31	Dustmann m.fl. (2024b)	Vilka långsiktiga följder sänkta ersättningar får för barn.	Regressionsdiskontinuitet vid uppehållstillstånds-datum	Barn i flyktingfamiljer kring reformgränsen i Danmark.
32	Edmark m.fl. (2016)	Jobbskatteavdragets betydelse för sysselsättningen.	Skillnad i skillnader; identifikationsproblem diskuteras.	Svenska registerdata; variation i kommunalskatt och potentiell inkomst.
33	Egebark och Kaunitz (2018)	Om sänkta arbetsgivaravgifter ökar ungas sysselsättning.	Skillnad i skillnader med åldersgrupper	Unga i Sverige; berörda åldrar jämförs med äldre grupper.
34	Egebark m.fl. (2024)	Effekterna av Rusta och matcha.	Randomiserat försök	Arbetssökande i Sverige med olika avstånd till arbetsmarknaden.
35	Egebark m.fl. (2023)	Matchning för personer med svag arbetsmarknadsställning.	Syntes av tre randomiserade försök.	Tre randomiserade försök.
36	Engdahl och Forslund (2019)	Vilka grupper som får subventionerade anställningar.	Beskrivning av deltagarsammansättning.	Deltagare i nystartsjobb och andra anställningsstöd.
37	Engdahl m.fl. (2023)	Insatser som underlättar arbetsmarknadsinträdet.	Kunskapsöversikt.	Tidigare forskning om bland annat kommunala insatser.
38	Engström m.fl. (2012)	Om information om kontroll påverkar sökbeteende och arbetslöshet.	Randomiserat experiment	Arbetssökande med platsanvisningar i Sverige.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
39	Forslund (2018)	Avvägningar och evidens om subventionerade anställningar.	Forskningsöversikt.	Tidigare forskning om anställningsstöd.
40	Forslund (2025)	Matchningsproblem och arbetsmarknadspolitik efter pandemin.	Översikt och policyanalys.	Nordiska erfarenheter och forskningsresultat.
41	Forslund m.fl. (2011)	Arbetspraktik jämfört med utbildning under olika konjunkturlägen.	Cox-regression med programinteraktion efter 100 dagar	Deltagare i arbetspraktik och arbetsmarknadsutbildning i Sverige.
42	Forslund m.fl. (2004)	Anställningsstöds betydelse för arbetslöshetstid.	Dynamisk matchning på observerade egenskaper och arbetslöshetsduration	Långtidsarbetslösa i Sverige.
43	Forslund m.fl. (2013)	Arbetspraktikens effekter och jämförelse med utbildning.	Dynamisk matchning	Deltagare i Sverige 1999–2006 och jämförelsepersoner.
44	Forslund m.fl. (2019)	Den kommunala arbetsmarknadspolitikens innehåll och målgrupper.	Deskriptiv kartläggning.	Kommunal arbetsmarknadspolitik i Sverige.
45	Forslund och Vikström (2011)	Effekter på sysselsättning och arbetslöshet.	Forskningsöversikt.	Tidigare effektstudier av arbetsmarknadspolitik.
46	Fossati och Liechti (2020)	Hur programerfarenhet påverkar arbetsgivares vilja att kalla flyktingar till intervju.	Randomiserat vinjettexperiment; flernivåregression.	959 arbetsgivare i Tyskland, Österrike och Sverige; fiktiva kandidater.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
47	Giertz (2004a)	Aktiveringens betydelse för socialbidrag och arbetsmarknadsinträde.	Matchning mot historiska kontroller; alternativ projektjämförelse.	636 deltagarhushåll i Malmöprojektet; historiska jämförelsegrupper.
48	Giertz (2004b)	Socialbidrag och försörjning i Malmö under Storstadssatsningen.	Övrig rapport.	Sysselsättningsutvecklingen i Malmö under perioden 1990–2000.
49	Giertz (2007)	Aktivering av socialbidragstagare.	Översiktskapitel.	Forsknings- och kunskapsunderlag om aktivering.
50	Grander m.fl. (2022)	Erfarenheter av områdesbaserat utvecklingsarbete.	Litteraturöversikt.	Tidigare studier av områdesbaserade insatser.
51	Hallsten m.fl. (2002)	Rinkeby Arbetscentrums betydelse för övergång till arbete.	Jämförelsegrupp och multivariat logistisk regression	Deltagare i Rinkeby och en jämförelsegrupp.
52	Hartman m.fl. (2010)	Om friårsvikariat förbättrar vikariers arbetsmarknadsställning.	Matchning	Friårsvikarier och matchade jämförelsepersoner i Sverige.
53	Hedström m.fl. (2003)	Undersöka hur sociala interaktioner och arbetslöshet i grannskapet hänger samman med individens utträde ur arbetslöshet.	Teoretisk sökmodell och registerstudie med logistisk regression och Cox-regression; även områdesfixa effekter.	20–24-åringar i Stockholms storstadsområde 1992–1999. Register: 180 803 personer; 95 775 med arbetslöshetsperioder.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
54	Helgesson m.fl. (2022)	Om intensiv matchning förbättrar utrikes föddas etablering.	Randomiserat försök	Deltagare i Jämställd etablering i Sverige.
55	Helgesson m.fl. (2023)	Hur arbetsmarknadsinträde, främst i subventionerade jobb, påverkar upplevt lärande och integration.	Randomiserat erbjudande om matchning; ITT och instrumentvariabelanalys. IV-tolkningen kräver ytterligare antaganden.	Enkät 2021 till 3 221 deltagare i Jämställd etablering; 2 113 svar (66 %). Nyanlända flyktingar och anhöriga.
56	Hensvik m.fl. (2023)	Arbetskontakters betydelse för matchning i olika konjunkturlägen.	Matchnings- och regressionsanalys. Nätverksstudie.	25 årskohorter av gymnasieavgångna i Sverige.
57	Hensvik och Nordström Skans (2013)	Hur kontakter från gymnasiejobb påverkar vägen till arbete.	Regressionsanalys med klassfixa effekter. Nätverksstudie.	Svenska gymnasieavgångna med tidigare arbetslivserfarenhet.
58	Hertting och Urban (2020)	Problembilder och genomförande av områdesorienterad politik.	Problembilder och implementeringsstrategier.	Områdesorienterad politik i Sverige.
59	Hägglund (2014)	Jobbsökarstödets och kontrollens betydelse för arbetslöshetstid.	Randomiserade lokala försök.	Arbetssökande i fyra svenska lokala försöksområden.
60	Integrationsverket (2001)	Utvecklingen i Storstadssatsningens områden.	Beskrivande områdesuppföljning; ingen kontrafaktisk insatseffekt.	24 bostadsområden, 1997–2000.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
61	Jakobsen och Larsen (2016)	Boligsociala insatsers betydelse för arbete och utbildning.	Skillnad i skillnader på bostadsområdesnivå	Danska bostadsområden och individer berörda av insatser 2006–2010.
62	Johansson och Langenskiöld (2008)	Om Arbetstorget för erfarna ökar sysselsättningen.	Propensity score-matchning	Deltagare och matchade jämförelsepersoner i Sverige.
63	Johansson och Åslund (2006)	Arbetsplatsintroduktionens betydelse för praktik och arbete.	Skillnad i skillnader i övergångsmodell.	Invandrare som omfattades av SIN och jämförelsepersoner.
64	Karlsdóttir m.fl. (2017)	Politik för snabbare arbetsmarknadsintegration av flyktingar.	Kunskapsöversikt.	Kunskapsunderlag om integrationsåtgärder.
65	Karlsson (2016)	Möjligheter till strukturell förändring genom områdespolitik.	Kvalitativ analys av lokalt utvecklingsarbete.	Lokalt utvecklingsarbete.
66	Knutsson och Tyrefors (2024)	Sommarjobbs betydelse för ungdomars senare inkomster.	Slumpmässig köordning som instrument.	Sökande till kommunala sommarjobb i Stockholm.
67	Koch-Nielsen och Christensen (2002)	Om boligsociala insatser främjar integration och minskar boendesegregation för invandrare och flyktingar.	Syntes av tidigare utvärderingar: fallstudier, enkäter, intervjuer och registerdata. Osäker kausal tolkning.	Främst Byudvalgets insatser i Danmark 1994–1997. Tidigare utvärderingar av boende, bostadsområden och lokala aktörer.
68	Kulturdepartementet (2018)	Långsiktig strategi för att minska segregation.	Strategidokument.	Policydokument; individurval är inte tillämpligt.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
69	Lahti Edmark (2002)	Erfarenheter av interventioner i förorter.	Kunskapsöversikt.	Tidigare kunskap om områdesinsatser.
70	Larsson (2019)	Arbetssätt och bemötande i mötet med deltagare.	Analys av arbetssätt och bemötande.	Arbetslösa arbetssökande vid Arbetsförmedlingen
71	Liljeberg (2016)	Hur arbetsmarknadsutbildningens effekter förändrats över tid.	Matchning	Svenska deltagarkohorter, bland annat 2006 och 2010.
72	Liljeberg och Lundin (2010)	Om Jobbnätet förkortar arbetslöshetstiden.	Matchning	Deltagare och matchade jämförelsepersoner i Sverige.
73	Liljeberg och Lundin (2025)	Introduktionsjobbs betydelse för inkomster.	Matchad jämförelsegrupp och regression	Deltagare och matchade jämförelsepersoner i Sverige.
74	Liljeberg m.fl. (2012)	Jobbcoachningens betydelse för övergång till arbete.	Matchning	Arbetssökande med och utan jobbcoachning i Sverige.
75	Liljeberg m.fl. (2019)	Yrkesutbildning på komvux och senare arbetsinkomster.	Matchning	Deltagare som påbörjade utbildning 1995–2015 i Sverige.
76	Liljeberg m.fl. (2025)	Yrkesutbildning för arbetslösa över tid.	Beskrivande rapport med tidigare forskningsresultat.	Gymnasial yrkesutbildning för arbetslösa, 2000–2021.
77	Lombardi m.fl. (2018)	Hur anställningsstöd påverkar mottagande företag.	Matchning och skillnad i skillnader	Företag med handläggarstyrda stöd eller nystartsjobb i Sverige.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
78	Lundin (2018)	Arbetsmarknadspolitikens utformning och kunskapsläge för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd.	Forsknings- och policyöversikt.	Tidigare forskning och underlag om arbetslösa biståndsmottagare.
79	Lundin m.fl. (2024)	Vad privata leverantörer gör i Rusta och matcha.	Process- och verksamhetsanalys.	Privata leverantörer inom Rusta och matcha.
80	Manski (2000)	Ekonomisk analys och identifiering av sociala interaktioner.	Metod- och teoriöversikt.	Teori och tidigare metodlitteratur.
81	Milton och Bergström (1998)	Om Uppsalamodellen påskyndar övergång från bidrag till arbete.	Icke-randomiserad jämförelse mellan socialkontor; Cox-regression.	Socialbidragstagare vid två socialkontor i Uppsala.
82	Müller (2020)	Vad förlorade arbetsgivarkontakter betyder för ungas etablering.	Arbetsställenedläggningar; jämförelser inom skolklass. Nätverksstudie.	Gymnasieavgångna vars tidigare arbetsställen lagts ned samt klasskamrater.
83	Mörk (2011)	Hur vägen från försörjningsstöd till arbete kan underlättas.	Kunskapsöversikt och beskrivande analys.	Biståndsmottagares arbetsmarknadssituation och forskning om åtgärder.
84	Mörk m.fl. (2021)	Kommunala anställningars betydelse för arbete och inkomster.	Dynamisk matchning med registerdata.	Deltagare i tre former av kommunal anställning i Stockholm.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
85	Nielsen m.fl. (2012)	Genomförandet av boligsociala insatser.	Kvalitativ processutvärdering.	Boligsociala verksamheter i Danmark.
86	Nybom (2014)	Samband mellan aktivering och socialbidragstagares försörjning.	Observationell logistisk regression, fyra kommuner	Socialbidragstagare i fyra svenska kommuner.
87	Ottosson och Vikman (2025)	Språkpraktikens betydelse för inkomster och försörjningsstöd.	Viktad jämförelsegrupp	Deltagare i språkpraktik med modersmålsstöd i Sverige.
88	Oxford Research (2019)	Genomförande och lärdomar från YFI.	Lärande processutvärdering; ingen kausal jämförelse.	YFI:s verksamhet och deltagarutfall.
89	Palma Tzakov (2026)	Storstadssatsningens betydelse för arbetsmarknadsdeltagande.	Stegvis skillnad i skillnader; Sun–Abraham interaction-weighted estimator	Utrikes födda arbetssökande i berörda och jämförbara områden i Sverige.
90	Panican och Ulmestig (2017)	Lokal arbetsmarknadspolitik: Vem gör vad, hur och för vem?	Översikt av kommunal arbetsmarknadspolitik	Översikt
91	Panican m.fl. (2025)	Hur kommuner och Arbetsförmedlingen samverkar.	Studie av samverkansarrangemang.	Samverkansarrangemang i Sverige.
92	Persson och Vikman (2014)	Obligatorisk aktiverings betydelse för in- och utträde ur socialbidrag.	Skillnad i skillnader med individ- och stadsdelskontroller.	Personer i Stockholms stadsdelar.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
93	Popoola och Korp (2024)	Hur integrationsarbete kan få segregationsförstärkande följder.	Analys av integrations-arbete, ingen kvantifierad kontrafaktisk programutvärdering.	Integrationsfrämjande arbete.
94	Popoola m.fl. (2022)	Utvecklingen av insatser mot segregation under 25 år.	Historisk genomgång av insatser.	Historiska insatser mot segregation.
95	Regeringens proposition 1997/98:165	Presentera storstadspolitikens mål om tillväxt och att bryta social och etnisk segregation.	Policydokument (proposition).	Förslag till storstadspolitik och lokala utvecklingsavtal.
96	Regeringskansliet (2017)	Reformer för minskad segregation.	Reformprogram.	Policydokument.
97	Regnér (2014)	Utbildningens betydelse för personer med funktionsnedsättning.	Propensity score-matchning	Deltagare i arbetsmarknadsutbildning 1999–2006 i Sverige.
98	Riksrevisionen (2020)	Styrning av statsbidrag till socioekonomiskt utsatta områden.	Granskning av styrning och statsbidrag.	Riktade statsbidrag och deras styrning.
99	Roelofs och Salonen (2019)	Erfarenheter av insatser i utsatta områden.	Översikt av områdesutveckling.	Kunskapsunderlag om områdesutveckling.
100	Saez m.fl. (2019)	Hur sänkta arbetsgivaravgifter påverkar unga och företag.	Skillnad i skillnader mellan åldersgrupper och reformperioder	Unga arbetstagare och företag i Sverige.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
101	Saez m.fl. (2021)	Om effekter kvarstår efter att sänkta arbetsgivaravgifter avskaffats.	Skillnad i skillnader, ålders- och årseffekter	Berörda och äldre jämförelsegrupper i Sverige.
102	SCB (2026)	Beskriva indelningen i demografiska statistikområden.	Definition av områdesindelning.	DeSO; definition och geografisk indelning.
103	Sjögren och Vikström (2015)	Hur behörighet och subventionsnivå påverkar nystartsjobbens effekter.	Skillnad i skillnader i Cox-modell.	Arbetslösa kring behörighetsgränsen i Sverige.
104	Snyder (2019)	Hur litteraturöversikter används som forskningsmetod.	Metodartikel.	Metodlitteratur.
105	Socialstyrelsen (2024)	Användningen av statsbidrag till sociala insatser.	Redovisning av statsbidragsanvändning.	Statsbidragsfinansierade sociala insatser i utsatta områden.
106	SOU 2005:29	Samla kunskap från utvärderingar av storstadspolitiken.	Kunskapsöversikt av utvärderingar.	Utvärderingar av lokala utvecklingsavtal.
107	SOU 2007:104	Samverkan för lokal utveckling.	Utredningsbetänkande.	Utredningsunderlag.
108	SOU 2012:50	Nystartszoner	Utredningsbetänkande	Utredningsunderlag
109	Statskontoret (2010)	Nyttan med att samla flera myndigheter i en.	Organisationsanalys.	Myndighetsorganisationer; närmare urval ej kontrollerat.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
110	Statskontoret (2023)	Kommuners och regioners arbete mot segregation.	Kartläggning av kommuners och regioners arbete.	Kommuner och regioner i Sverige.
111	Stenberg (2019)	Vuxenutbildningens betydelse för arbete och inkomster.	Forskningsöversikt.	Tidigare forskning om vuxenutbildning.
112	Strategirådet Stockholms stad (2019)	Följa upp kombinationsutbildningar för utrikes födda.	Uppföljning.	Deltagare i Yrkesutbildning för invandrare med integrerad språkutbildning i Stockholm 2014–20.
113	Thorén (2008)	Hur aktiveringspolitik genomförs i praktiken.	Kvalitativ studie av genomförande.	Aktiveringsverksamheter.
114	Thorén (2012)	Kunskapsläget om kommunal arbetsmarknadspolitik.	Kunskapsöversikt.	Tidigare forskning om kommunala insatser.
115	Utlåtande (2009), 2009:46 RV	Underlag för ett kommunalt ärende.	Besluts-/ärende-dokument.	Beslutsdokument.
116	van den Berg och Vikström (2022)	Arbetsmarknadsutbildningens långsiktiga inkomsteffekter.	Dynamisk viktning med inversa deltagandesannolikheter.	Personer som blev arbetslösa 1995–1998 i Sverige.
117	Vikström (2017)	Hur följder av programdeltagande beror på ordningsföljd och tidpunkt.	Dynamisk viktning av programsekvenser.	Arbetslösa i Sverige; praktik och arbetsmarknadsutbildning.

Nr	Källa	Syfte och forskningsfråga	Design/metod	Urval/material
118	Vikström och van den Berg (2017)	Arbetsmarknadsutbildningens långsiktiga effekter.	Dynamisk behandlingsutvärdering med registerdata	Utbildningsstarter 1996–2002 i Sverige.
119	Waisman och Andersson (2023)	Jämföra långsiktiga effekter av tre arbetsmarknadsprogram.	Matchning på registerdata	Svenska deltagare i utbildning, praktik och stöd till näringsverksamhet.
120	Waisman och Westin (2025)	Utbildningsinriktningars kostnadseffektivitet och kompetensförsörjning.	Matchning	Arbetsmarknadsutbildning i Sverige; bland annat starter 2014–2020.
121	Åslund och Johansson (2011)	Om arbetsplatsintroduktion förbättrar invandrares etablering.	Skillnad i skillnader och Cox-modell.	Invandrare som omfattades av SIN och jämförelsepersoner.
122	Örnlind (2025)	Urbanpolitikens historiska utveckling.	Historisk analys av urbanpolitik.	Historiskt material.

Förteckning över tidigare publikationer

Rapport och Policy Brief 2014:1, *Radikala högerpartier och attityder till invandring i Europa*, Mikael Hjerm och Andrea Bohman.

Rapport och Policy Brief 2015:1, *Internationell migration och remitteringar i Etiopien*, Lisa Andersson.

Kunskapsöversikt 2015:2, *Politiska remitteringar*, Emma Lundgren Jörum och Åsa Lundgren.

Kunskapsöversikt 2015:3, *Integrationspolitik och arbetsmarknad*, Patrick Joyce.

Kunskapsöversikt 2015:4, *Migration och företagens internationalisering*, Andreas Hatzigeorgiou och Magnus Lodefalk.

Rapport och Policy Brief 2015:5*, Svenskt medborgarskap: reglering och förändring i ett skandinaviskt perspektiv*, Mikael Spång.

Rapport och Policy Brief 2015:6, *Vem blir medborgare och vad händer sen? Naturalisering i Danmark, Norge och Sverige*, Pieter Bevelander, Jonas Helgertz, Bernt Bratsberg och Anna Tegunimataka.

Kunskapsöversikt 2015:7, *Kategoriernas dilemman*, Per Strömblad och Gunnar Myrberg.

Rapport och Policy Brief 2015:8, *Valet och Vägen: Syriska flyktingar i Sverige*, Emma Jörum Lundgren.

Rapport och Policy Brief 2015:9, *Arbetskraftsinvandring efter 2008 års reform*, Catharina Calleman (red.) och Petra Herzfeld Olsson (red.).

Kunskapsöversikt 2016:1, *Alla tiders migration!*, Dick Harrison.

Rapport och Policy Brief 2016:2, *Invandringens arbetsmarknadseffekter*, Mattias Engdahl.

Rapport och Policy Brief 2016:3, *Irreguljär migration och Europas gränskontroller*, Ruben Andersson.

Kunskapsöversikt 2016:4, *Diaspora – ett begrepp i utveckling*, Erik Olsson.

Kunskapsöversikt 2016:5, *Migration within and from Africa*, Aderanti Adepoju.

Rapport och Policy Brief 2016:6, *Invandring, mediebilder och radikala högerpopulistiska partier i Norden*, Anders Hellström och Anna-Lena Lodenius.

Kunskapsöversikt 2016:7, *Invandring och företagande*, Martin Klinthäll, Craig Mitchell, Tobias Schölin, Zoran Slavnić och Susanne Urban.

Rapport och Policy Brief 2016:8, *Invandringens effekter på Sveriges ekonomiska utveckling*, Bo Malmberg, Thomas Wimark, Jani Turunen och Linn Axelsson.

Kunskapsöversikt 2017:1, *De invandringskritiska partiernas politiska inflytande i Europa*, Maria Tyrberg och Carl Dahlström.

Kunskapsöversikt 2017:2, *Hatbrott med främlingsfientliga och rasistiska motiv*, Berit Wigerfelt och Anders S Wigerfelt.

Avhandlingsnytt 2017:3, *Vägen till arbete. Utlandsföddas möte med den svenska arbetsmarknaden*, Moa Bursell, Mikael Hellström, Jennie K Larsson, Melissa Kelly, Martin Qvist och Caroline Tovatt.

Policy Brief 2017:4, *Integration och tillit – långsiktiga konsekvenser av den stora invandringen till Norge*, Grete Brochmann.

Kunskapsöversikt 2017:5, *Invandringens historia – från "folkhemmet" till dagens Sverige*, Mikael Byström och Pär Frohnert.

Rapport och Policy Brief 2017:6, *Invandring i medierna – Hur rapporterade svenska tidningar åren 2010-2015?*, Jesper Strömbäck, Felicia Andersson och Evelina Nedlund.

Rapport och Policy Brief 2017:7, *Valdeltagande och representation – Om invandring och politisk integration i Sverige*, Pieter Bevelander (red.) och Mikael Spång (red.).

Rapport och Policy Brief 2017:8, *Responsibility Sharing for Refugees in the Middle East and North Africa*, Susan Martin.

Rapport och Policy Brief 2017:9, *Reforming the Common European Asylum System*, Bernd Parusel och Jan Schneider.

Rapport och Policy Brief 2017:10, *A Fair Share: Refugees and Responsibility-Sharing*, Alexander Betts, Cathryn Costello och Natascha Zaun.

Rapport och Policy Brief 2018:1, *Somali Diaspora Groups in Sweden – Engagement in Development and Relief Work in the Horn of Africa*, Nauja Kleist.

Rapport och Policy Brief 2018:2, *Akademiskt utbyte och internationell migration – En studie av stipendiater inom Svenska institutets Visbyprogram 1997–2015*, Andreas Åkerlund, Astrid Collsiöö och Mikael Börjesson.

Rapport och Policy Brief 2018:3, *Ensamkommande barns och ungas väg in i det svenska samhället*, Eskil Wadensjö och Aycan Çelikaksoy.

Rapport och Policy Brief 2018:4, *Attityder till invandring – en analys av förändringar och medieeffekter i Sverige 2014–2016*, Jesper Strömbäck och Nora Theorin.

Rapport och Policy Brief 2018:5, *Familj, medborgarskap, migration – Sveriges politik för anhöriginvandring i ett jämförande perspektiv*, Karin Borevi.

Avhandlingsnytt 2018:6, *Barn och migration*, Mehek Muftee, Lisa Ottosson, Gunilla Jarkman Björn, Anna Åhlund, Eva Skowronski och Michael Lindblad.

Policy Brief 2018:7, *Människohandel och människosmuggling i den irreguljära migrationen*, Ryszard Piotrowicz.

Rapport och policy Brief 2018:8, *Asylsökandes möte med Sverige – Lärdomar från en panelundersökning*, Peter Esaiasson och Jacob Sohlberg.

Policy Brief 2018:9, *Medborgarskapslagar – en global jämförelse*, Rainer Bauböck.

Rapport och Policy Brief 2019:1, *Bridging the Gaps – Linking Research to Public Debates and Policy-making on Migration and integration*, Martin Ruhs, Kristof Tamas och Joakim Palme.

Rapport och Policy Brief 2019:2, *Från Afrikas horn till Sverige: Smuggling, informella nätverk och diasporans engagemang*, Tekalign Ayalew Mengiste och Erik Olsson.

Rapport och Policy Brief 2019:3, *Thai berry pickers in Sweden – A migration corridor to a low-wage sector*, Charlotta Hedberg, Linn Axelsson and Manolo Abella.

Rapport och Policy Brief 2019:4, *Internationella studenter i Sverige – Avgiftsreformens påverkan på inflödet av studenter*, André Bryntesson och Mikael Börjesson.

Kunskapsöversikt och Policy Brief 2019:5, *Migration and development - The role for development aid*, Robert E.B. Lucas.

Policy Brief 2019:6, *Åter till grunderna – Läsförmåga, immigration och arbetsmarknadsutfall i Sverige*, Jon Kristian Pareliussen.

Policy Brief 2019:7, *Ålder vid invandring och arbetsmarknadsintegration – det svenska exemplet*, Torun Österberg.

Policy Brief 2019:8, *Barn med posttraumatisk stress – utvärdering av en gruppintervention för ensamkommande flyktingbarn med symptom på posttraumatisk stress*, Anna Sarkadi.

Policy Brief 2019:9, *Suicidalt beteende och vård – skillnader mellan flyktingar, andra migranter och personer födda i Sverige*, Ellenor Mittendorfer-Rutz.

Policy Brief 2019:10, *Fri rörlighet för arbetstagare i EU och dess effekter på statsfinanserna*, Marcus Österman, Joakim Palme och Martin Ruhs.

Rapport och Policy Brief 2020:1, *De som inte får stanna: Att implementera återvändandepolitik*, Henrik Malm Lindberg.

Rapport och Policy Brief 2020:2, *Laglig migration för arbete och studier - Möjligheter att få uppehållstillstånd i Sverige för personer som saknar skyddsbehov*, Bernd Parusel.

Rapport och Policy Brief 2020:3, *Effekten av krig – Posttraumatisk stress och social tillit hos flyktingar*, Jonathan Hall och Dennis Kahn.

Rapport och Policy Brief 2020:4, *Åtgärder mot människosmuggling och människohandel: Är de förenliga med EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna?*, Vladislava Stoyanova.

Policy Brief 2020:5*, Den reglerade invandringen och barnets bästa*, Louise Dane.

Policy Brief 2020:6, *Migrationspolitik, välfärd och jämlikhet*, Björn Östbring.

Avhandlingsnytt 2020:7, *Migranters möte med svensk hälso- och sjukvård*, Juliet Aweko, Ulrika Byrskog, Annika Esscher, Robert Jonzon och Josefin Wångdahl.

Policy Brief 2020:8, *Språkkaféet som arena för språkträning*, Gunilla Jansson och Silvia Kunitz.

Policy Brief 2020:9, *Nyanlända elever och lärande på gymnasieskolans språkintroduktionsprogram*, Päivi Juvonen.

Rapport och Policy Brief 2021:1, *Idrott och hälsa bland flickor - Uppfattningar och erfarenheter bland föräldrar från Somalia, Eritrea, Syrien och Sverige*, Anders Kassman och Åsa Kneck.

Policy Brief 2021:2, *Miljonprogram, migranter och utsatthet för covid-19*, Erik Hansson, Lina Al-Nahar, Maria Albin, Eskil Jakobsson, Maria Magnusson och Kristina Jakobsson.

Rapport och Policy Brief 2021:3, *Lokalsamhälletillit i Sverige före och efter flyktingkrisen*, Susanne Wallman Lundåsen.

Kunskapsöversikt 2021:4, *Tolkfunktionen i asylprocessen*, Cecilia Wadensjö, Hanna Sofia Rehnberg och Zoe Nikolaidou.

Avhandlingsnytt 2021:5, *Tidsbegränsade uppehållstillstånd, egenföretagande och skolsegregation – Aktuella avhandlingar om utrikes födda på arbetsmarknaden*, Kristoffer Jutvik, Matilda Kilström, Elisabet Olme, Aliaksei Kazlou och Debbie Lau.

Rapport 2021:6, *Ungas uppväxtvillkor och integration*, Jan O. Jonsson, Susanne Åsman, Thomas Johansson, Ylva Odenbring, Sevgi Bayram Özdemir, Erik Lundberg, Metin Özdemir, Bo Malmberg och Eva Andersson.

Policy Brief 2021:7, *Invandring och välfärdsstaten*, Tina Goldschmidt.

Policy Brief 2021:8, *Interaktiv rasism på internet, i pressen och politiken*, Mattias Ekman.

Policy Brief 2021:9, *Polariserad demokrati. Hur uppfattade hot påverkar främlings-fientlighet och spänningar mellan olika grupper i samhället*, Emma A. Renström och Hanna Bäck.

Rapport och Policy Brief 2021:10, *De som skickades tillbaka: Återvändande och återintegration av avvisade asylsökande till Afghanistan och Irak*, Henrik Malm Lindberg, Constanza Vera-Larrucea och André Asplund.

Rapport och Policy Brief 2021:11, *Trade Agreements as a Venue for Migration Governance? Potential and Challenges for the European Union*, Sandra Lavenex och Tamirace Fakhoury.

Policy Brief 2021:12, *The evolving policy coherence for development. Risk or opportunity for the EU as a development actor?*, Anna Michalski.

Avhandlingsnytt 2021:13, *Nya perspektiv på segregation: skola, psykisk hälsa och bosättningsmönster*, Maria Granvik Saminathen, Sara Brolin Låftman, Petra Löfstedt, Elisabet Olme, Dany Kessel, Louisa Vogiazides, Hernan Mondani, Charisse Johnson-Singh, Mikael Rostila, Antonio Ponce de Leon, Yvonne Forsell och Karin Engström.

Kunskapsöversikt 2022:1, *Exillitteratur I Sverige 1969 till 2019*, Daniel Pedersen.

Kunskapsöversikt 2022:2, *Migrationens påverkan på klimatanpassning och sårbarhet*, François Gemenne.

Policy Brief 2022:3, *Hur många kommer fly från Ukraina och vilka EU-länder kommer de söka sig till?*, Mikael Elinder, Oscar Erixson och Olle Hammar.

Policy Brief 2022:4, *Massflyktsdirektivet: EU:s svar på skyddssökande från Ukraina. Tillfälligt skydd – ”varför”, ”vem”, ”vad”, ”var” och ”hur”*, Eleni Karageorgiou och Vladislava Stoyanova.

Rapport 2022:5, *Invandring och integration i svensk opinion. Hur formas värderingar och verklighetsuppfattningar?*, Anders Westholm.

Rapport 2022:6, *Hur gemensamma är de gemensamma EU-reglerna? Svensk asylrätt i europeiskt perspektiv*, Eleni Karageorgiou och Vladislava Stoyanova.

Policy Brief 2022:7, *Vilka är mest benägna att rösta i svenska lokala val?*, Pieter Bevelander.

Rapport 2022:8, *Nyanländas integration: En enkätstudie om språkstuderandes erfarenheter av livet i Sverige*, Sara Thalberg och Linus Liljeberg.

Kunskapsöversikt 2022:9, *Klimatförändringar, fördrivningar, mobilitet och migration: forskningsläget kring nuläget, framtida scenarios och policyalternativ*, Mathias Czaika och Rainer Münz.

Policy Brief 2022:10, *(Kommunala) insatser för att underlätta arbetsmarknadsinträdet för flyktingar och deras anhöriga*, Mattias Engdahl, Anders Forslund och Ulrika Vikman.

Policy Brief 2023:1, *Att förstå klyftan mellan politiken för flyktingintegration och erfarenheterna av integration: Resultat från två EU-finansierade projekt, FOCUS och NIEM*, Nahikari Irastorza och Sayaka Osanami Törngren.

Kunskapsöversikt 2023:2, *Migration, religion och integration*, Magdalena Nordin.

Policy Brief 2023:3, *Lokal migrationspolitik: Om strukturer, aktörer och processer i svenska kommuner*, Jon Nyhlén och Gustav Lidén.

Rapport 2023:4, *Under ytan: Hur många och vilka vill lämna sina länder för att flytta till EU och Sverige?*, Mikael Elinder, Oscar Erixson och Olle Hammar.

Avhandlingsnytt 2023:5, *Migration, kontroll och säkerhet i en europeisk kontext*, Louise Bengtsson, Jennie Brandén, Daniel Silberstein och Teresa Quintel.

Policy Brief 2023:6, *Laglig migration för arbete och studier. Möjligheter att få uppehållstillstånd i Sverige för personer som saknar skyddsbehov*, Bernd Parusel.

Policy Brief 2023:7, *Integrationsprocesser och traditionsförhandlingar inom religiösa samfund*, Magdalena Nordin.

Policy Brief 2023:8, *Ökar röstande aptiten på medborgarskap?*, Pieter Bevelander, Michaela Slotwinski och Alois Stutzer.

Rapport och Policy Brief 2023:9, *Etablering av nyanlända flyktingar: Effekter av en tidig och intensiv arbetsmarknadspolitisk insats*, Matz Dahlberg, Johan Egebark och Ulrika Vikman.

Avhandlingsnytt 2023:10, *Hinder och möjligheter för etablering på den svenska arbetsmarknaden*, Andrey Tibajev, Anni Erlandsson, Lillit Ottosson och Louisa Vogiazides.

Policy Brief 2023:11, *Integration av unga ur ett flerdimensionellt perspektiv*, Jan O. Jonsson.

Policy Brief 2023:12, *Civilsamhällets bidrag till integration*, Gabriella Elgenius.

Policy Brief 2023:13, *Den reglerade invandringen och barnets bästa: En uppdatering efter Tidöavtalet*, Louise Dane.

Kunskapsöversikt 2024:1, *Återvändande och (åter) integration för barn i familj*, Pinar Aslan Akay.

Kunskapsöversikt 2024:2, *Det andra utanförskapet: Skuggsamhället i Sverige*, Zenia Hellgren.

Rapport och Policy Brief 2024:3, *Migrationslagstiftning i Norden- Ett restriktivt skifte*, Jonas Hinnfors och Ann-Chatrine Jungar.

Policy Brief 2024:4, *Hur formas den svenska migrationspolitiken?*, Henrik Malm Lindberg.

Rapport 2024:5, *Migranters välbefinnande och befolkningens attityder till migration. Sverige i ett europeiskt perspektiv*, Maria Cheung, Matz Dahlberg och Hyrije Hasani.

Rapport och Policy Brief 2024:6, *Arbetskraftsinvandring till Sverige från tredjeland*, Mattias Engdahl och Erik Sjödin.

Policy Brief 2024:7, *På flykt från Rysslands anfallskrig i det transnationella Europa. Mottagandet av skyddssökande från Ukraina i Sverige*, Oksana Shmulyar Gréen och Svitlana Odynets.

Rapport och Policy Brief 2024:8, *Återvändandets diplomati: Om samverkan mellan Sverige och diplomatiska beskickningar i återvändande och återtagande*, Constanza Vera-Larrucea och Iris Luthman.

Policy Brief 2024:9, *Understanding public opinions towards integration. Where does Sweden stand?*, Nahikari Irastorza.

Policy Brief 2024:10, *Likgiltiga platser och platser för gemenskap. Nyanlända flyktingars relationsskapande i små- och medelstora städer*, Måns Lundstedt.

Rapport 2024:11, *War Policies and Migration Aspirations in Russia,* Mikael Elinder, Oscar Erixson och Olle Hammar.

Policy Brief 2024:12, *Att väga och värdera invandrares levnadssätt: den svenska vandelsprövningen historiskt och i jämförelse med andra länder*, Andreas Asplén Lundstedt.

Policy Brief 2024:13, *Security of Residence for Refugees and Migrants in Sweden after the Tidö Agreement,* Elspeth Guild.

Kunskapsöversikt 2024:14, *Etnisk diskriminering i rekryteringsprocesser – orsaker och åtgärder*, Pinar Aslan Akay och Maria Cheung.

Policy Brief 2024:15, *The European Trust Fund for Africa (EUTF) and the externalization of migration control*, Joseph Trawicki Anderson.

Policy Brief 2024:16, *Hälsa bland förvarstagna och alternativ till förvar,* Andreas Savelli.

Kunskapsöversikt 2024:17, *Hur formas den svenska migrationspolitiken?,* Henrik Malm Lindberg.

Policy Brief 2025:1, *EUAA och Sveriges implementering av EU:s nya asyl- och migrationspakt,* Johan Ekstedt.

Rapport 2025:2, *Nordic cooperation within return and readmission*, Anna Hammarstedt och Iris Luthman.

Kunskapsöversikt 2025:3, *Den byggda miljöns betydelse för att minska boendesegregation och ojämlika livsvillkor*, Ann Legeby och Lars Marcus

Avhandlingsnytt 2025:4, *Tid, rum, fördomar och uppfattningar i migrationspolitiken - från EU:s externaliserade gränser till utsatthet på den svenska bostadsmarknaden,* Rikard Engblom, Kristina Anna Wejstål, Andreas Asplén Lundstedt och Mikaela Herbert.

Kunskapsöversikt 2025:5, *Insatser för ökat valdeltagande i områden med socioekonomiska utmaningar,* Karl-Oskar Lindgren.

Policy Brief 2025:6, *Samordning av återintegreringsinsatser i unika kontexter. En fallstudie om nordiskt samarbete i den kurdiska region i Irak (KR-I),* Iris Luthman, Jenny Bergsten och Anna Hammarstedt.

Policy Brief 2025:7, *Supporting Mental Health and Integration: Long-Term Solutions for Displaced Ukrainians in Sweden*, Viktoriia Svidovska och Yaroslava Shven.

Policy Brief 2025:8, *Kommuners förändrade roller i arbetsmarknadsintegration*, Patrik Zapata, María José Zapata Campos och Emma Ek Österberg.

Kunskapsöversikt och Policy Brief 2025:9, *The Role of European Host Countries in Voluntary Return Migration: A Systematic Review of the Evidence*, Andrea Voyer, Klara Nelin och Alice Zethraeus.

Rapport och Policy Brief 2025:10, *Hälsa och migrationsvilja i en global kontext*, Mikael Elinder och Oscar Erixson.

Rapport och Policy Brief 2025:11, *Frontex roll i återvändandeoperationer - Perspektiv från Sverige*, Daniel Silberstein, Suzanne Planchard och Henrik Malm Lindberg.

Rapport 2026:X, *Linking Migration and Development: European Experiences and Policy Lessons for Sweden*, Henrik Malm Lindberg och Iris Luthman (eds.).

Rapport och Policy Brief 2026:1, *Designing legal pathways into Sweden: opportunities, challenges and added value*, Zvezda Vankova och Bernd Parusel.

Rapport och Policy Brief 2026:2, *The Revised EU Blue Card Directive – A Study of Sweden's Migration Policy Regime for Highly Qualified Third Country Nationals*, Micheline van Riemsdijk.

Rapport och Policy Brief 2026:3, *Artificial Intelligence and Asylum Decision Making: Any Role for Human Rights Law?,* Vladislava Stoyanova.

Policy Brief 2026:4, *Barnrättsperspektivet i EU:s migrations- och asylpakt*, Rebecca Thorburn Stern.

Policy Brief 2026:5, *Implementing the Pact on Migration and Asylum: Efficiency, Responsibility and The Future of Protection in the EU*, Eleni Karageorgiou.

Policy Brief 2026:6, *Asylprövning av asylsökande som åberopar sexuell läggning och könsidentitet/-uttryck som asylskäl*, Thomas Wimark.

Rapport och Policy Brief 2026:7, *Vilka är Migrationsverkets handläggare och beslutsfattare och har det någon betydelse?,* Henrik Andersson, Kristoffer Jutvik och Linna Martén.

Policy Brief 2026:8, *Att bli svensk medborgare: Lagstiftning och integration,* Daniel Silberstein.

Policy Brief 2026:9, *Voluntary Returns to Syria: Mapping Return Aspirations and Movements of Syrians Residing in Sweden and the EU*, Anna Hammarstedt.

Policy Brief 2026:10, *Beyond Formal Integration: Policy Pathways for Belonging and Inclusive Integration*, Azher Hameed Qamar.

Policy Brief 2026:11, *Inkluderande kriskommunikation: Stärkt beredskap vid en samhällskris- analys och lärdomar av interkulturell hälsokommunikation under covid-19-panedemin*, Sofia Bäärnhielm, Önver Cetrez, Soorej Puthoopparambil, Baidar Al-Ammari och Mattias Strand.

Svårigheterna att få ett arbete följer ett geografiskt mönster som hänger samman med socioekonomisk segregation. Det aktualiserar frågor om hur stöd och insatser ska formas och fördelas. Vad säger forskningen om vilka arbetsmarknadspolitiska insatser som kan förbättra möjligheterna till arbete för personer som bor i områden med socioekonomiska utmaningar?

Denna kunskapsöversikt sammanställer och analyserar forskning om insatser för personer med svag ställning på arbetsmarknaden och om områdesbaserade satsningar. Särskild uppmärksamhet ägnas åt vad forskningen kan säga om att organisera insatser lokalt och att prioritera deltagare utifrån bostadsområde. Översikten belyser också skillnader mellan grupper och vilka lärdomar som kan dras för framtida insatser och utvärderingar.

Kunskapsöversikten är författad av Anders Forslund, professor emeritus i nationalekonomi och forskare vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

Delegationen för migrationsstudier är en oberoende kommitté som initierar studier och förmedlar forskningsresultat som underlag till framtida migrationspolitiska beslut och för att bidra till samhällsdebatten.

Delmi
Vetenskapsrådet
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR
Delegationen för Migrationsstudier
Ju 2013:17